

*Charakteristika vývoja strojárskoho priemyslu
v roku 2009*

2009

Obsah

OBSAH	1
ÚVOD	2
A. STROJÁRSTVO V ŠTRUKTÚRE PRIEMYSELNEJ VÝROBY SR	3
ZÁKLADNÉ ÚDAJE VÝROBNÝCH ODVETVÍ PRIEMYSLU ZA POSLEDNÉ 2 ROKY	5
Tržby za vlastné výkony a tovar.....	5
Počet zamestnancov.....	6
Pridaná hodnota.....	8
Mzdové náklady.....	8
Spotreba materiálov, energií a ostatných neskladovateľných dodávok.....	9
INVESTÍCIE V ODVETVIACH PRIEMYSELNEJ VÝROBY	10
Investície.....	10
KVALITATÍVNA ÚROVEŇ SLOVENSKEHO PRIEMYSLU V ROKU 2009	11
B. PROFIL ODVETVIA STROJÁRSTVA	15
INVESTÍCIE V ODVETVÍ STROJÁRSTVA	16
HODNOTENIE DOPADU FINANČNEJ KRÍZY NA ODVETVIE	20
C. VÝVOJ V SKUPINÁCH VÝROBNÝCH ODVETVÍ (SKVO) STROJÁRSTVA	23
SKUPINY VÝROBNÝCH ODVETVÍ - SKVO	24
SKVO 25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení.....	24
SKVO 28.11 - Výroba motorov a turbín okrem motorov pre lietadlá, autá a bicykle.....	25
SKVO 28.13 - Výroba iných čerpadiel a kompresorov.....	27
SKVO 28.15 - Výroba ložísk, ozubených kolies, prevodových a ovládacích prvkov.....	29
SKVO 28.25 - Výroba chladiacich a ventilačných zariadení iných ako pre domácnosti.....	30
SKVO 28.30 - Výroba strojov pre poľnohospodárstvo a lesníctvo.....	32
SKVO 28.4 - Výroba strojov na tvarovanie kovov a obrábanie.....	34
SKVO 28.92 - Výroba strojov pre baníctvo, ťažbu a stavebníctvo.....	36
SKVO 28.93 - Výroba strojov na spracovanie potravín, nápojov a tabaku.....	37
SKVO 28.94 - Výroba strojov pre textilný, odevný a kožiarsky priemysel.....	39
SKVO 28.96 - Výroba strojov na výrobu plastov a gumi.....	41
SKVO 28.99 - Výroba ostatných strojov na špeciálne účely i. n.....	42
SKVO 29.1 - Výroba motorových vozidiel.....	44
SKVO 29.2 - Výroba karosérií pre motorové vozidlá; výroba návesov a prívesov.....	46
SKVO 29.3 - Výroba dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá.....	47
SKVO 30.1 - Stavba lodí a člnov.....	48
SKVO 30.2 - Výroba železničných lokomotív a vozového parku.....	49
SKVO 33.20 - Inštalácia priemyselných strojov a zariadení.....	51
ZHODNOTENIE VÝVOJA VÝROBY A VÝVOZU INVESTIČNÝCH CELKOV	53
SÚČASNÝ STAV VÝSKUMNO-VÝVOJOVÉHO POTENCIÁLU V ODVETVÍ STROJÁRSTVO	55
ZHODNOTENIE ROZSAHU AUTOMOBILOVEJ VÝROBY V POROVNANÍ S ODVETVÍM STROJÁRSTVA	59
OČAKÁVANÝ VÝVOJ SLOVENSKEHO STROJÁRSTVA V ROKU 2010	61
ZÁVER	63
POUŽITÉ ZDROJE	64

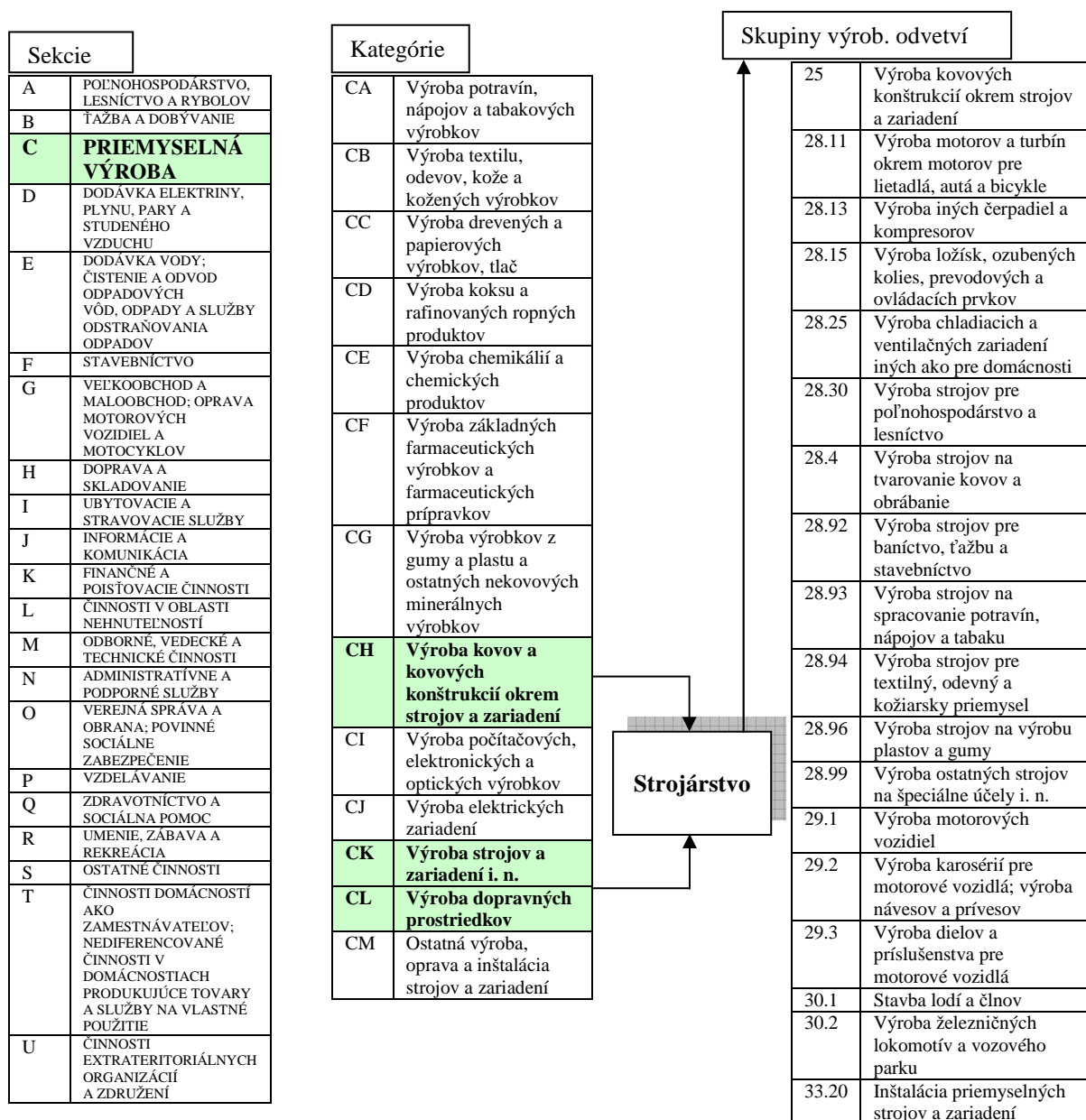
Poznámka:

Všetky zisťované číselné údaje za rok 2008 vychádzajú z ročných zisťovaní, číselné údaje za rok 2009 vychádzajú z priebežných štvrtročných zisťovaní podľa ŠÚ SR. Jednotlivé členenia priemyselných odvetví a skupín sú triedené podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností ŠKEČ podľa medzinárodného členenia SK NACE Rev.2. a podľa Vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky 306/2007 z 18. júna 2007, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2008.

ÚVOD

Všetky štatistické údaje sú uvádzané podľa oficiálnych štatistických podkladov, ktoré každoročne vytvára Štatistický úrad Slovenskej republiky. V tejto štúdií sa údaje získavali a triedili podľa novej štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev.2, ktorá je platná vo všetkých členských krajinách Európskej únie. Štúdiá uvádza štatistické údaje za roky 2008 a 2009, ktoré boli triedené podľa novej štatistickej klasifikácie ekonomických činností. Ostatné roky ako napr. 2007, 2006 atď. sme do tejto štúdie už nezahrnuli, pretože by ich porovnanie s rokom 2008 a 2009 nekorešpondovalo s novou klasifikáciou.

Štúdiá je rozdelená do troch hlavných blokov: Prvý blok A je zameraný na prehľad štatistických údajov priemyselnej výroby označovanej ako Sekcia „C“ a jej ďalších kategórií CA až CM. Uvádzame údaje o výsledkoch za produkciu, tržby za vlastné výkony a tovar, pridaná hodnota, počet zamestnancov, investície, mzdové náklady, spotreba materiálov, energií a ost.neskl.dodávok. Druhý blok štatistických údajov B vychádza z kategórií CH, CK, CL, ktoré definujú Strojárstvo ako súčet vybraných divízií, tried a skupín ekonomických činností. Ide o súčet: Divízia 25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení + Divízia 28 - Výroba strojov a zariadení i.n. + Divízia 29 - Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov + Divízia 30 - Výroba ostatných dopravných prostriedkov. Tretí blok C je vytvorený zo skupín výrobných odvetví (SKVO), ktoré bližšie charakterizujú vybrané divízie, skupiny a triedy ekonomických činností. Na obr. 1 je zobrazené členenie štatistickej klasifikácie ekonomických činností, ktoré sú zahrnuté v štúdií.

A. STROJÁRSTVO V ŠTRUKTÚRE PRIEMYSELNEJ VÝROBY SR

Strojárstvo - všeobecná charakteristika

Priemyselná výroba je hlavným hospodárskym ťahúňom ekonomík krajín a zároveň plní dôležitú úlohu rozvoja vyspelých štátov. Hlavnou súčasťou priemyselnej výroby je priemyselné odvetvie strojárstva. V minulom roku 2009 sme zaznamenali pokles v sledovaných indikátoroch z dôvodu globálnej finančnej a hospodárskej krízy, ktorá zasiahla celý svet. Hospodárska kríza sa výrazne prejavila najmä v odvetví automobilového priemyslu, ale aj ostatné odvetvia strojárstva zaznamenali značné poklesy v produkcii, tržbách, počtoch zamestnancov a ďalších sledovaných ukazovateľoch.

Pri pohľade na odvetvie strojárstva tvorené kategóriami CH+CK+CL vidíme, že výroba dopravných prostriedkov naďalej najsilnejším odvetvím strojárstva. Výroba dopravných prostriedkov tvorí cca. 20% podielu na celkovom priemysle v SR. Produkcia strojárstva (CH+CK+CL) mala v roku na celkom priemysle podiel vo výške 32,5%, podiel na priemyselnej výrobe je 42,3% v roku 2009. V oboch prípadoch však tento podiel poklesol v porovnaní s rokom 2008. Porovnanie ukazovateľa produkcie medzi rokmi 2008 a 2009. je v tab. 1. V tab. 2 sú údaje o produkcii podľa kategórií strojárstva v mil. EUR.

Tab.1: Ukazovatele produkcie v SR

Ukazovateľ produkcie	2008	2009
Podiel produkcie priemyselnej výroby (C) na celkovom priemysle	81,2%	76,9%
Podiel produkcie strojárstva (CH+CK+CL) na celkovom priemysle	38,6%	32,5%
Podiel produkcie strojárstva (CH+CK+CL) na priemyselnú výrobu	47,6%	42,3%
Podiel priemyselného odvetvia strojárstva CH – Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení na celkový priemysel	11,9%	9,3%
Podiel priemyselného odvetvia strojárstva CK – Výroba strojov a zariadení i. n. na celkový priemysel	4,6%	3,5%
Podiel priemyselného odvetvia strojárstva CL – Výroba dopravných prostriedkov na celkový priemysel	22,2%	19,7%

Zdroj: ŠÚ SR, Výsledky priebežných štvrtročných zisťovaní v priemysle SR za rok 2009

Tab. 2: Ukazovateľ Produkcie strojárstva podľa kategórií v mil. EUR

Kategória ŠKEČ	Produkcia 2008	Produkcia 2009
CH (24+25)	4 808	2 855
	2 747	1 810
CK (28)	2 893	1 768
CL (29+30)	13 683	9 542
	391	324
Spolu Strojárstvo	24 523	16 299

* rok 2009 – výsledky priebežných štvrtročných zisťovaní v priemysle SR za 1.- 4. štvrťrok 2009

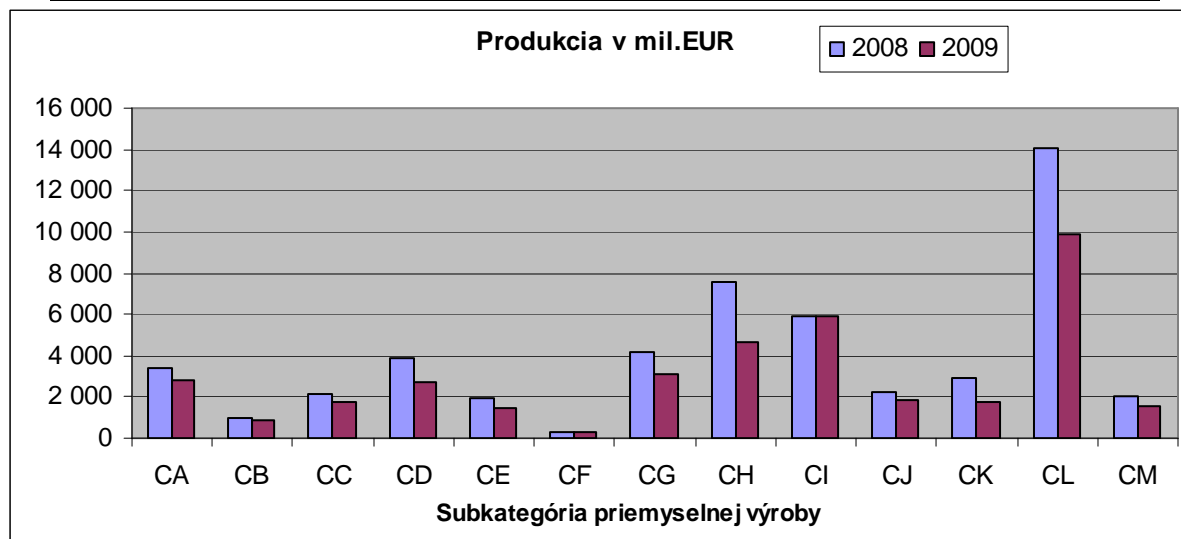
* rok 2008 – výsledky ročných zisťovaní v priemysle SR

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 3 a Graf *Produkcia* znázorňujú prehľad priemyselnej výroby podľa kategórií CA až CM. Najvýznamnejšou priemyselnou kategóriou v priemyselnej výrobe v roku 2009 bola Výroba dopravných prostriedkov (CL). Za ňou nasledovala Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (CI) a Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (CH). **Produkcia priemyselnej výroby (C) v roku 2009 celkovo klesla o 25% oproti roku 2008.** Najvýraznejší pokles produkcie bol v kategóriách CK- Výroba strojov a zariadení i. n. (-39%), CH-Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (-38%), CL-Výroba dopravných prostriedkov (-30%) a CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov (-30%). Najmiernejší dopad bol v odvetví CI-Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (-1%).

Tab. 3: Produkcia v mil. EUR (Zdroj: ŠÚ SR)

Kategórie výrobných odvetví v priemyselnej výrobe	2008	2009	09/08 (v %)	09/08- rozdiel (v %)
CA Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	3 414	2 816	82	18
CB Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	987	824	84	16
CC Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	2 159	1 719	80	20
CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	3 897	2 739	70	30
CE Výroba chemikálií a chemických produktov	1 895	1 464	77	23
CF Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	300	274	91	9
CG Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	4 177	3 149	75	25
CH Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	7 556	4 665	62	38
CI Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	5 946	5 908	99	1
CJ Výroba elektrických zariadení	2 194	1 839	84	16
CK Výroba strojov a zariadení i. n.	2 893	1 768	61	39
CL Výroba dopravných prostriedkov	14 074	9 866	70	30
CM Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	2 030	1 509	74	26
C Priemyselná výroba	51 522	38 540	75	25

Výroba dopravných prostriedkov (CL), zložená z divízií 29 a 30 bola v roku 2009 výrazne ovplyvnená globálnou finančnou a hospodárskou krízou. V minuloročnej štúdií *Charakteristika vývoja strojárskoho priemyslu v roku 2008* sme odhadovali, že na Slovensku sa vyrobí v roku 2009 približne 450 tisíc automobilov. Podľa údajov automobiliek (VW, KIA a PSA) za rok 2009 bol celkový počet vyrobených automobilov **463 140 kusov. Výroba automobilov na Slovensku v roku 2009 zaznamenala pokles o 19,6% oproti roku 2008.** Pokles počtu vyrobených automobilov bol v automobilkách VW a KIA, automobilka PSA zaznamenala 11,1% nárast. (Tab. 4). Výroba automobilov v rámci kategórie CL je kľúčovou, preto sa jej v tejto štúdií bližšie venujeme.

Tab.4: Počet vyrobených automobilov na Slovensku

	2009	2008	2009/2008
Volkswagen Slovakia	105 997	187 872	-43,6%
Kia Motors	150 015	201 507	-25,6%
PSA PeugeotCitroen	207 128	186 397	+11,1%
Spolu	463 140	575 776	-19,6%

Predpokladáme, že vývoj výroby automobilov na Slovensku v roku 2010 sa bude naďalej pohybovať pod hranicou z roku 2008. **Odhadujeme, že v tomto roku 2010 nastane mierne zvýšenie počtu vyrobených automobilov a to na hodnotu cca. 510 tisíc kusov.** Spoločnosť CSM Worldwide, Inc. vo svojom sumárnom odhade z marca 2009 (*CSM Global Production Summary by Region & Country, March 2009*) predpokladá, že na Slovensku sa v roku 2010 vyrobí 595,7 tisíc automobilov. Odhad pre rok 2015 je 866 tisíc kusov automobilov vyrobených na Slovensku. Spoločnosť CSM Worldwide pokračuje vo svojich novších odhadoch z marca 2010, kde predpokladá vývoj výroby ľahkých automobilov nasledovne:

Európa - 16,4 mil. automobilov
 Japonsko a Kórea – 12,2 mil. automobilov
 Severná Amerika – 11,5 mil. automobilov
 Čína – 12,4 mil. automobilov
 Južná Amerika – 4 mil. automobilov
 Južná Ázia – 5,9 mil. automobilov
 Spolu vo svete: 64,35 mil. automobilov

Očakáva sa, že automobilový priemysel sa aj napriek hospodárskej kríze postupne oživí. Výrazný dôraz sa kladie na výskum a vývoj nových technológií najmä z hľadiska pohonov automobilov. Do popredia záujmu sa neustále dostávajú hybridné a elektrické vozidlá, ich výroba, budovanie infraštruktúry, vývoj batériových systémov atď., čo môže silne pretvoriť celú štruktúru automobilového priemyslu. Dôležitosť dodávateľského sektora tak bude významne narastať a to najmä v oblasti výskumu a vývoja. Automobilový priemysel v súčasnosti prechádza mnohými zmenami, čím je samozrejme ovplyvňovaný aj automobilový priemysel na Slovensku vzhľadom k prítomnosti globálnych značiek automobiliek a veľkých dodávateľských firiem.

Základné údaje v odvetviach priemyselnej výroby za posledné 2 roky

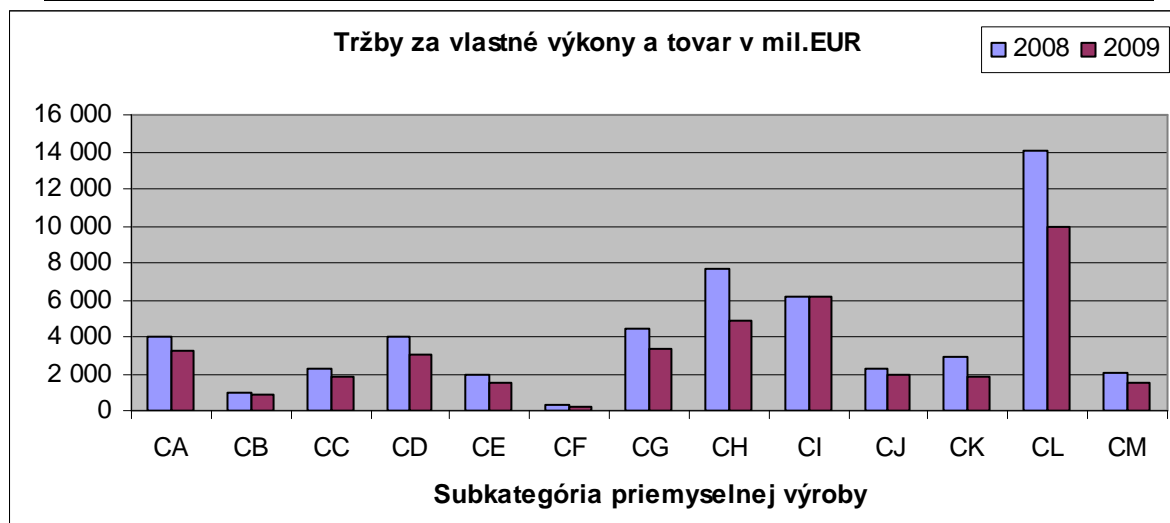
TRŽBY ZA VLASTNÉ VÝKONY A TOVAR

V roku 2009 nastal vo všetkých kategóriách výrobných odvetví pokles tržieb za vlastné výkony a tovar. (tab. 5). Pod tento pokles sa podpísala globálna finančná a hospodárska kríza. Najväčší pokles tržieb oproti roku zaznamenala kategória CK – Výroba strojov a zariadení i.n. o 37%, za ňou nasledovali kategórie CH – Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (-36%) a kategória CL – Výroba dopravných prostriedkov (-29%). Vyrovnaný podiel tržieb mala kategória CI – Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov. O 6% sa znížili tržby v prípade výroby základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov (CF). Najvyššie tržby v roku 2009 mali odvetvia Výroba dopravných prostriedkov a Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov. **Tržby v roku 2009 v priemyselnej výrobe (C) klesli spolu o 23% oproti roku 2008.**

Tab. 5: Tržby za vlastné výkony a tovar v mil. EUR (Zdroj: ŠÚ SR)

Kategórie výrobných odvetví v priemyselnej výrobe	2008	2009	09/08 (v %)	09/08- rozdiel (v %)
CA Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	3 995	3 296	83	17
CB Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	1 001	840	84	16
CC Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	2 308	1 879	81	19
CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	4 046	3 055	76	24
CE Výroba chemikálií a chemických produktov	1 960	1 558	79	21
CF Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	277	261	94	6
CG Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	4 426	3 347	76	24
CH Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	7 667	4 887	64	36
CI Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	6 193	6 166	100	0
CJ Výroba elektrických zariadení	2 270	1 978	87	13
CK Výroba strojov a zariadení i. n.	2 904	1 831	63	37
CL Výroba dopravných prostriedkov	14 025	9 991	71	29

CM Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	2 005	1 524	76	24
C Priemyselná výroba	53 077	40 615	77	23

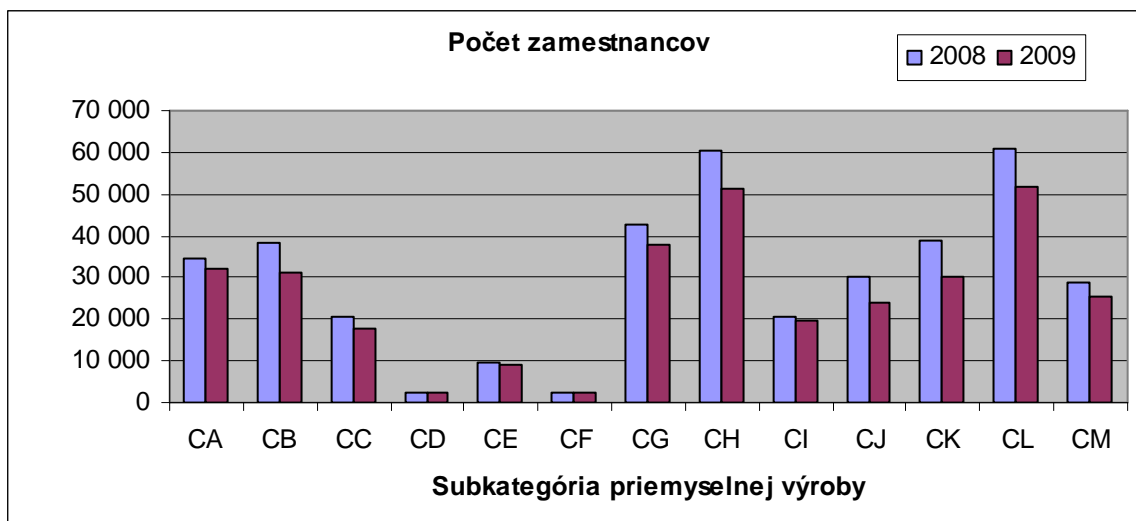

POČET ZAMESTNANCOV

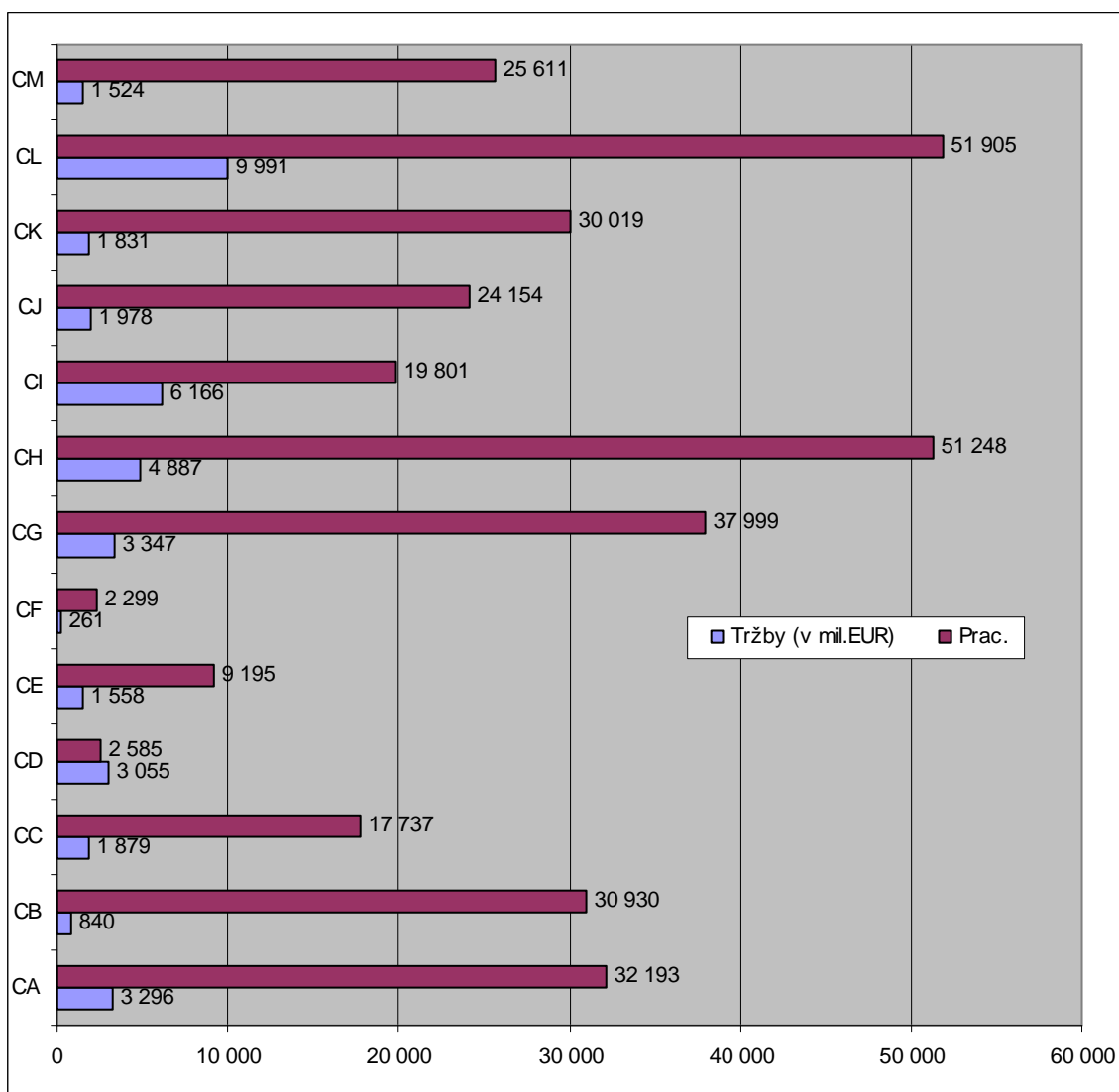
Počet zamestnancov v roku 2009 (tab. 6) **v priemyselnej výrobe klesol o 14%, čo je o 55 313 zamestnancov menej než v roku 2008**. Najväčší percentuálny pokles bol zaznamenaný v kategórii CK-Výroba strojov a zariadení i.n. (-23%), CJ-Výroba elektrických zariadení (-20%) a CB-Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov -20%. Najmenší percentuálny pokles o 2% bol v kategóriách CD-Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov a CE-Výroba chemikálií a chemických produktov. Pokles o 15% nastal aj v kategórii CL-Výroba dopravných prostriedkov, čo znamenalo o 9 122 zamestnancov menej než v roku 2008. Najväčším zamestnávateľom sú odvetvia Výroby dopravných prostriedkov a Výroby kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení.

Tab. 6: Počet zamestnancov (Zdroj: ŠÚ SR)

Kategórie výrobných odvetví v priemyselnej výrobe	2008	2009	09/08 (v %)	09/08- rozdiel (v %)
CA Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	34 409	32 193	94	6
CB Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	38 559	30 930	80	20
CC Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	20 743	17 737	86	14
CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	2 635	2 585	98	2
CE Výroba chemikálií a chemických produktov	9 412	9 195	98	2
CF Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	2 548	2 299	90	10
CG Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	42 847	37 999	89	11
CH Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	60 518	51 248	85	15
CI Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	20 659	19 801	96	4
CJ Výroba elektrických zariadení	30 044	24 154	80	20
CK Výroba strojov a zariadení i. n.	39 051	30 019	77	23
CL Výroba dopravných prostriedkov	61 027	51 905	85	15
CM Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	28 536	25 611	90	10
C Priemyselná výroba	390 988	335 675	86	14

Pomer dvoch ukazovateľov tržieb a počtu zamestnancov je na nasledujúcom grafe (Zdroj: ŠÚ SR). Graf znázorňuje, že najsilnejšie priemyselné odvetvia z hľadiska tržieb a počtu pracovníkov sú: Výroba elektrotechnických a optických prístrojov, Výroba dopravných prostriedkov, Výroba kovov a kovových výrobkov a Výroba strojov a zariadení i.n..

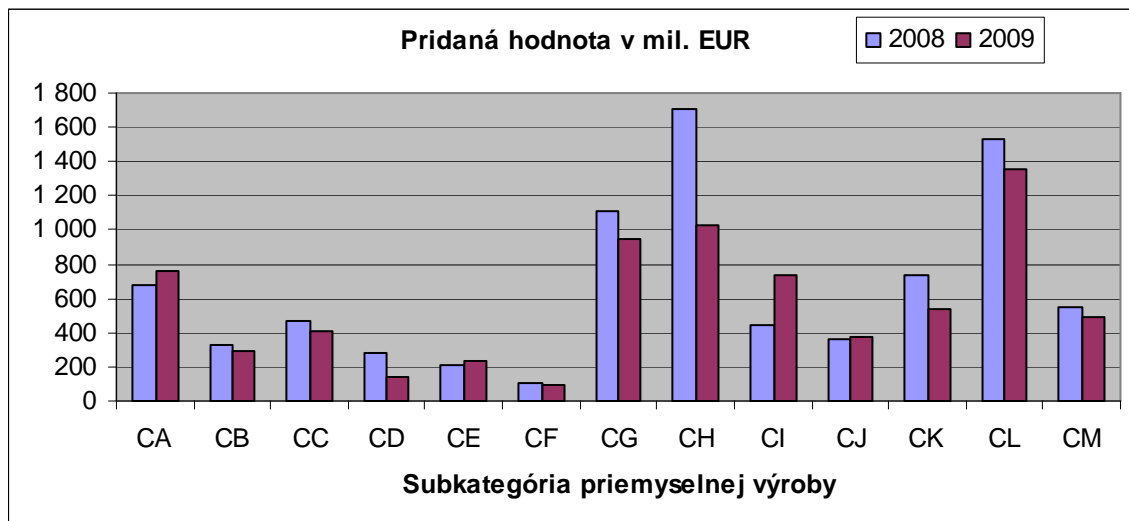

PRIDANÁ HODNOTA

Pridaná hodnota v roku 2009 v priemyselnej výrobe klesla o 13%. Najvýraznejší nárast však nastal v kategórii CI-Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (+68%). Najväčší pokles pridanej hodnoty oproti roku 2008 mali výrobné odvetvia Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov (-52%), Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (-40%) a Výroba strojov a zariadení i. n. (-27%). Najvyššiu pridanú hodnotu v roku 2009 tvorili tieto odvetvia: Výroba dopravných prostriedkov, Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení a Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov.

Tab. 7. Pridaná hodnota v mil. EUR (Zdroj: ŠÚ SR)

Kategórie výrobných odvetví v priemyselnej výrobe	2008	2009	09/08 (v %)	09/08- rozdiel (v %)
CA Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	680	755	111	-11
CB Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	325	291	90	10
CC Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	464	405	87	13
CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	286	136	48	52
CE Výroba chemikálií a chemických produktov	207	229	110	-10
CF Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	104	96	92	8
CG Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	1 112	941	85	15
CH Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1 708	1 024	60	40
CI Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	441	739	168	-68
CJ Výroba elektrických zariadení	358	377	105	-5
CK Výroba strojov a zariadení i. n.	734	539	73	27
CL Výroba dopravných prostriedkov	1 536	1 361	89	11
CM Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	546	487	89	11
C Priemyselná výroba	8 500	7 380	87	13

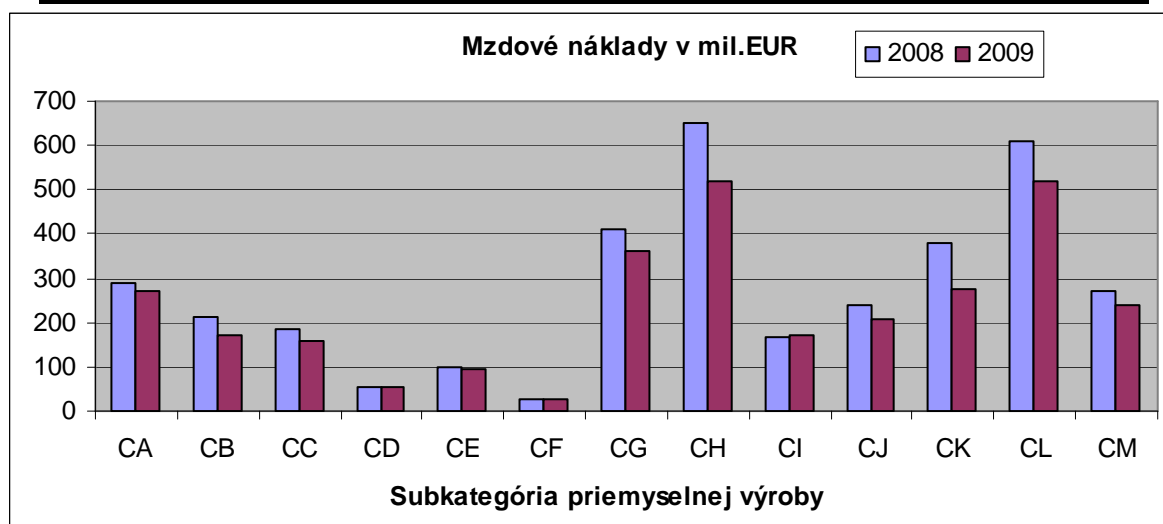

MZDOVÉ NÁKLADY

Celkové mzdové náklady v roku 2009 v priemyselnej výrobe klesli o 15% oproti roku 2008. Tento klesajúci vývoj bol vo všetkých kategóriách priemyselných odvetví okrem dvoch a to: Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (+2%) a Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov (+1%). Najväčší pokles mzdových nákladov bol v kategórii Výroba strojov a zariadení i. n. (-27%). Za touto kategóriou nasledovali ďalšie: Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (-20%) a Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov (-20%).

Tab. 8: Mzdové náklady v mil. EUR (Zdroj: ŠÚ SR)

Kategórie výrobných odvetví v priemyselnej výrobe	2008	2009	09/08 (v %)	09/08- rozdiel (v %)
CA Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	289	273	95	5
CB Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	211	170	80	20
CC Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	185	158	85	15
CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	55	54	100	0
CE Výroba chemikálií a chemických produktov	101	93	93	7
CF Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	29	29	101	-1
CG Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	411	362	88	12
CH Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	649	521	80	20
CI Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	168	171	102	-2
CJ Výroba elektrických zariadení	242	207	86	14
CK Výroba strojov a zariadení i. n.	378	275	73	27
CL Výroba dopravných prostriedkov	609	520	85	15
CM Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	270	238	88	12
C Priemyselná výroba	3 595	3 073	85	15

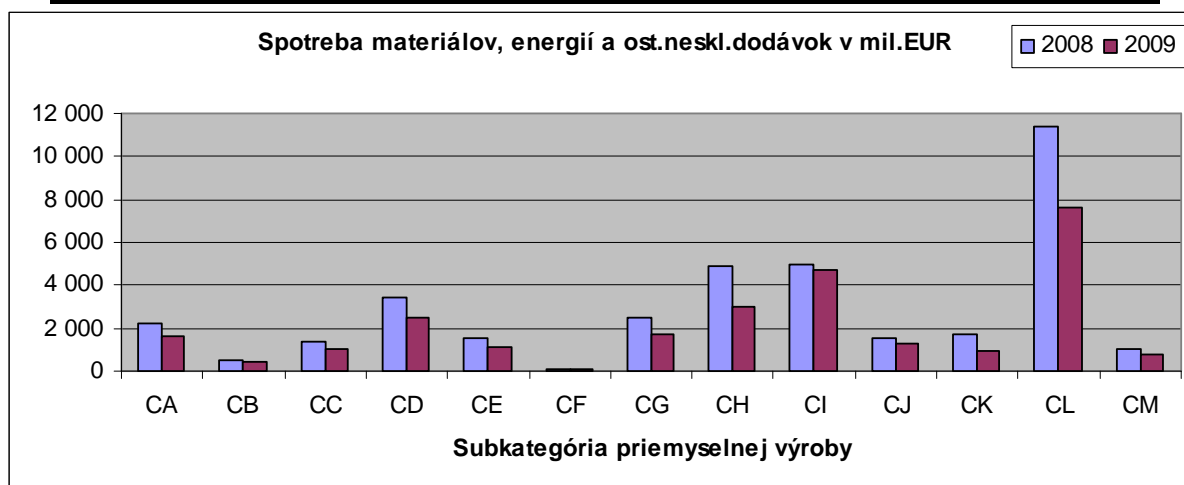
SPOTREBA MATERIÁLOV, ENERGÍÍ A OSTATNÝCH NESKLADOVATEĽNÝCH DODÁVOK

Celková spotreba materiálov, energií a ostatných neskladovateľných dodávok v priemyselnej výrobe (tab.9) zaznamenala v roku 2009 pokles o 28%. Najvýraznejší pokles nastal v odvetviach CK-Výroba strojov a zariadení i. n. (-44%), CH-Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (-38%) a CL-Výroba dopravných prostriedkov (-33%). Najmenší rozdiel medzi rokmi 2009 a 2008 bol v odvetví CI-Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (-5%).

Tab.9: Spotreba materiálu, energií a ostatných neskladovateľných dodávok v mil. EUR (Zdroj: ŠÚ SR)

Kategórie výrobných odvetví v priemyselnej výrobe	2008	2009	09/08 (v %)	09/08- rozdiel (v %)
CA Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	2 232	1 608	72	28
CB Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	525	402	77	23
CC Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	1 350	1 031	76	24
CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	3 443	2 450	71	29

CE Výroba chemikálií a chemických produktov	1 515	1 101	73	27
CF Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	115	100	87	13
CG Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	2 454	1 691	69	31
CH Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	4 870	3 001	62	38
CI Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4 982	4 728	95	5
CJ Výroba elektrických zariadení	1 583	1 257	79	21
CK Výroba strojov a zariadení i. n.	1 748	982	56	44
CL Výroba dopravných prostriedkov	11 407	7 645	67	33
CM Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	1 071	749	70	30
C Priemyselná výroba	37 295	26 746	72	28

Investície v odvetviach priemyselnej výroby

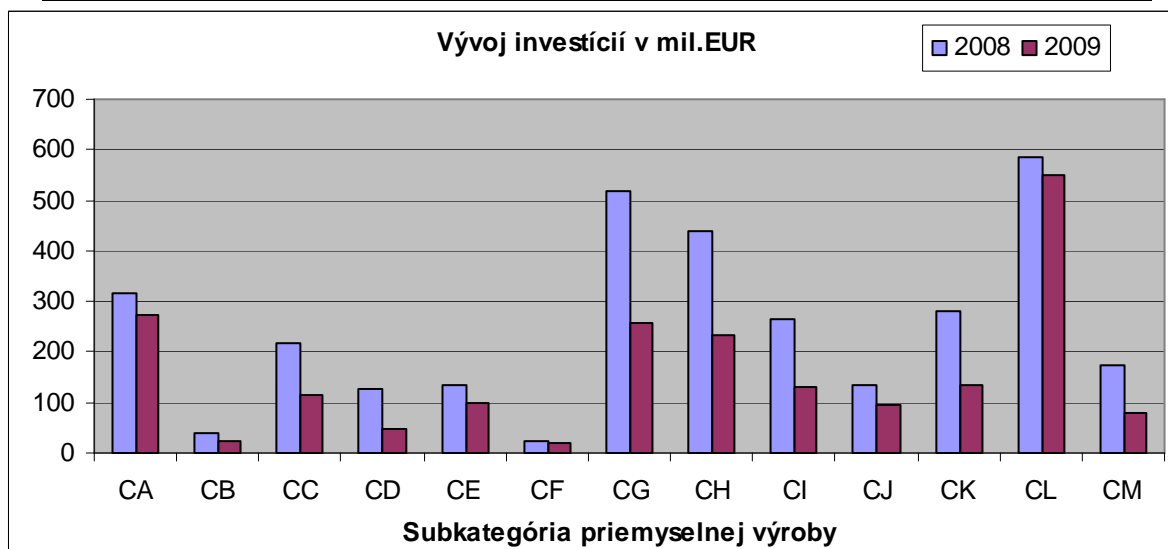
Globálna finančná a hospodárska kríza sa výrazne podpísala aj pod oblasť investícií v priemyselných podnikoch. Ukazovateľ Investícií (tab.10) za uplynulý rok 2009 mal jednotnú klesajúcu tendenciu vo všetkých kategóriách priemyselných odvetví. **Celkovo poklesli investície v priemyselnej výrobe o 37% oproti roku 2008.** Najvýraznejší pokles investícií bol v kategóriách CD-Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov (-62%), CM-Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení (-54%) a CK-Výroba strojov a zariadení i. n. (-53%). Najmenší pokles bol zaznamenaný pri Výrobe dopravných prostriedkov (-7%). Predpokladáme, že tento vývoj bude pokračovať aj v roku 2010 a to najmä v dôsledku hospodárskej krízy.

INVESTÍCIE

Tab. 10: Investície v mil. EUR (Zdroj: ŠÚ SR)

Kategórie výrobných odvetví v priemyselnej výrobe	2008	2009	09/08 (v %)	09/08-rozdiel (v %)
CA Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	317	272	86	14
CB Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	38	24	62	38
CC Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	218	116	53	47
CD Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	128	48	38	62
CE Výroba chemikálií a chemických produktov	134	97	73	27
CF Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	26	22	85	15
CG Výroba výrobkov z gumy a plastu a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	516	259	50	50

CH Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	440	232	53	47
CI Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	265	132	50	50
CJ Výroba elektrických zariadení	135	95	70	30
CK Výroba strojov a zariadení i. n.	280	133	47	53
CL Výroba dopravných prostriedkov	586	548	93	7
CM Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	176	81	46	54
C Priemyselná výroba	3 259	2 058	63	37

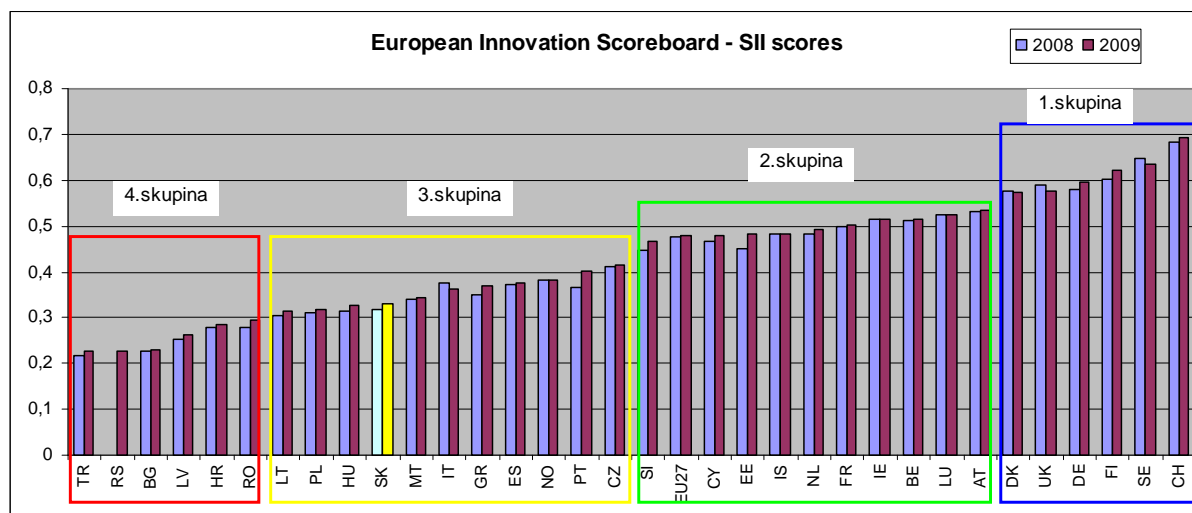

Pri pohľade na oblasť priamych zahraničných investícií (PZI) sa taktiež výrazne prejavili dopady hospodárskej krízy na zahraničných investorov, ktorí mnohí z nich pozastavili alebo zrušili svoje investičné plány. Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) vo svojej Výročnej správe za rok 2009 uvádza, že asistovala pri úspešnom zrealizovaní iba **8 investičných projektov v roku 2009**, čo bol zároveň najmenší počet úspešne ukončených investičných projektov za celé obdobie pôsobenia agentúry SARIO od roku 2001. V roku 2008 SARIO asistovala pri 34 úspešne ukončených projektoch. Tento trend poklesu priamych zahraničných investícií bol zaznamenaný po celom svete. Odhady zahraničných publikácií hovorili o 50-60% poklese priamych zahraničných investícií celosvetovo. Tento trend poklesu však bude naďalej pokračovať aj v roku 2010, mierne zlepšenie sa očakáva až v roku 2011. Ukončené projekty smerujú do Prešovského kraja (2), Košického kraja (1), Nitrianskeho kraja (1), Trenčianskeho kraja (1), Bratislavského kraja (1), Trnavského kraja (1) a Banskobystrického kraja (1). Podľa sektorov je stav úspešne ukončených projektov nasledovný: automotive R&D (1), výroba a spracovanie kovov (1), výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (2), výroba výrobkov z gumy a plastu (1), biotechnológia R&D (1), výroba potravín a nápojov (1), výroba elektrických zariadení (1). Za strategický projekt roka 2009 považujeme investíciu spoločnosti AU Optronics z Taiwanu, ktorá sa rozhodla investovať na Slovensku do výroby LCD televízorov v Trenčíne. AUO plánuje preinvestovať 191 mil. Eur a vytvoriť 1300 – 3000 pracovných miest.

Kvalitatívna úroveň slovenského priemyslu v roku 2009

Kľúčovým zdrojom informácií o kvalitatívnej úrovni slovenského priemyslu z hľadiska inovačnej výkonnosti je publikácia European Innovation Scoreboard (EIS), ktorá porovnáva inovačnú schopnosť a výkonnosť sledovaných krajín, najmä krajín EÚ.

Positívnu informáciou je, že v najnovšej publikácii European Innovation Scoreboard (EIS) 2009, ktorá vyšla na jar 2010 sa uvádza, že Slovensko sa posunulo zo 4.skupiny do 3. skupiny krajín tzv. „moderate innovators“ (mierni inovátori). V predošlej publikácii EIS 2008 Slovensko patrilo do 4. skupiny krajín tzv. „catching up countries“ – dobiehajúcich krajín.

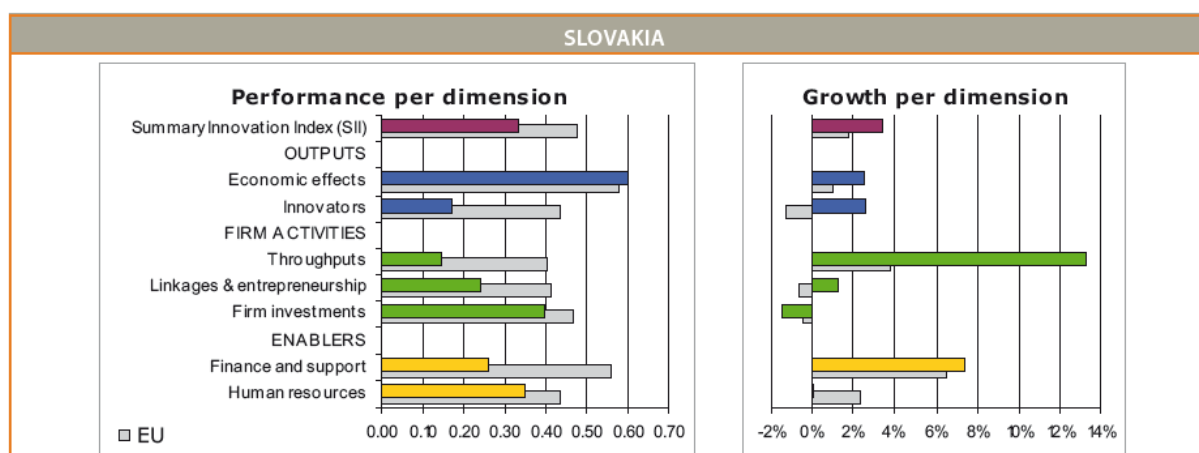

Zdroj: European Innovation Scoreboard 2009, Published 2010, www.proinno-europe.eu
 Note: The SII (Summary Innovation Index) scores have been calculated backward from 2009 using the next-to-last data for each of the indicators. The 2008 scores are not identical to that shown in the EIS 2008 as not for all indicators data could be updated with one year

Celkový Sumárny inovačný index (SII) je súhrnom 29 hodnotených indikátorov, ktoré vychádzali z hodnotenia od najnižšej miery 0 až po najvyššiu 1. Po realizovaní prieskumu inovačnej výkonnosti krajín, tieto boli následne rozdelené do štyroch hlavných skupín podľa typu a charakteristiky inovačnej výkonnosti:

1. Krajiny nazývané „Inovační lídri“ („Innovation leaders“) – Švédsko, Fínsko, Nemecko, Dánsko, Spojené kráľovstvo, Švajčiarsko
2. Krajiny tzv. „Inovační nasledovníci“ („Innovation followers“) – Rakúsko, Luxembursko, Belgicko, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Slovinsko, Estónsko, Cyprus, Island.
3. Krajiny tzv. „Mierni inovátori“ („Moderate innovators“) – svojou inovačnou výkonnosti sú pod priemerom EU, patria sem: Česká republika, Španielsko, Portugalsko, Grécko, Taliansko, Nórsko, Litva, Malta, **Slovensko**, Maďarsko, Poľsko.
4. Krajiny tzv. „Dobiehajúce“ – („Catching up countries“) – Rumunsko, Lotyšsko, Bulharsko, Chorvátsko, Srbsko a Turecko. Tieto krajiny sú hlboko pod priemerom EU v inovačnej výkonnosti, Bulharsko a Rumunsko sa najrýchlejšie zlepšujú v tejto skupine.

Slovensko sa nachádza na **22. mieste** spomedzi 27. krajín EU v hodnotení sumárnej inovačnej výkonnosti (SII – Summary Innovation Index 2009), hodnota SII Slovenska je 0,331. Priemer EU27 je SII=0,478. Najlepšou inovačnou krajinou v EU27 je naďalej Švédsko (SII=0,636). Výskum inovačnej výkonnosti sa zameriaval aj na ďalšie európske krajiny. V hodnotení 32 európskych krajín sa najlepšou inovačnou krajinou stalo Švajčiarsko (SII=0,694). Za ním nasledovali krajiny, Švédsko, Fínsko, Nemecko, Spojené Kráľovstvo a Dánsko. Výkonnosť Slovenska podľa dimenzií faktorov je na obr.

Zdroj: European Innovation Scoreboard 2009, Published 2010, www.proinno-europe.eu

Hodnotenie krajín z hľadiska konkurencieschopnosti je zaznamenané v publikácii Global Competitiveness Report 2009-2010 (2009 World Economic Forum), kde sa **Slovensko umiestnilo spomedzi 134 hodnotených krajín na 47. mieste** (v predošlom roku to bolo 46.miesto). Na 1. mieste sa umiestnilo Švajčiarsko, za ním nasledovali Spojené štáty americké, Singapur, Švédsko a Dánsko. Hodnotenie konkurencieschopnosti krajín je vyjadrené globálnym konkurenčným indexom (The Global Competitiveness Index 2009-2010), ktorý je založený na meraní indikátorov, ktoré boli rozdelené do troch hlavných skupín: Základné požiadavky (Basic requirements), prvky zlepšovania efektívnosti (Efficiency enhancers) a inovačné faktory (Innovation factors). **Pri pohľade na tretiu skupinu indikátorov Innovation and Sophistication Factors sa Slovensko umiestnilo na 57. mieste** s hodnotou indikátora 3,71 (v minulom roku to bolo 53. miesto s hodnotou indikátora 3,80). Prvé miesto obsadili USA (5,71), 2. miesto Japonsko (5,70) a 3.miesto Švajčiarsko (5,68).

Hlavné piliere skupiny indikátorov Innovation and Sophistication Factors boli Vyspelosť podnikových procesov (Business sophistication) a Inovácie (Innovation). Slovensko obsadilo v pilieri Vyspelosť podnikových procesov 51. priečku (v minulom roku to bolo 53.miesto) a v pilieri Inovácie obsadilo Slovensko 68. priečku (v minulom roku to bolo 58. miesto). Na nasledujúcich obrázkoch sú konkrétne indikátory, ktoré boli merané v rámci pilierov Vyspelosť podnikových procesov a Inovácie. Modrou farbou označené indikátory sú považované za určité silné stránky a sivou farbou sa slabé stránky Slovenska z hľadiska konkurencieschopnosti krajiny. Číslo pri jednotlivých indikátoroch označuje umiestnenie v rámci jeho hodnotenia.

V pilieri Vyspelosť podnikových procesov sú za **silné stránky** považované tieto indikátory:

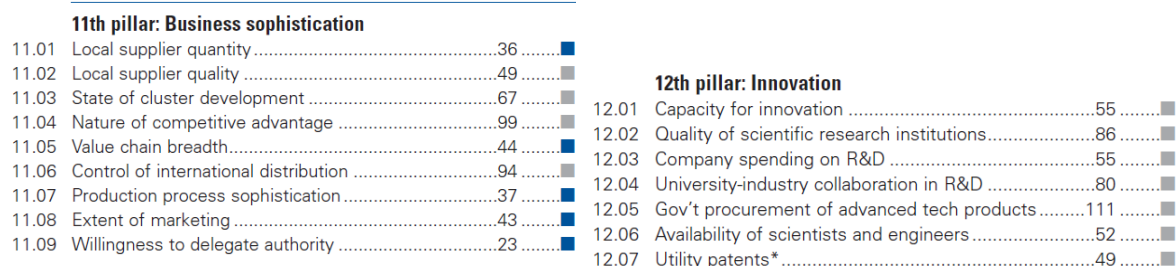
- Množstvo miestnych dodávateľských podnikov (28. miesto zo 134 krajín).
- Veľkosť dodávateľského reťazca – 44.miesto
- Sofistikovanosť výrobných procesov – 37.miesto
- Rozsah marketingu – 43.miesto
- Ochota delegovať riadiace zložky – 23.miesto

V pilieri Vyspelosť podnikových procesov sú **slabiny Slovenska** v indikátoroch:

- Kvalita lokálnych dodávateľov – 49. miesto
- Súčasný rozvoj klastrov – 67. miesto
- Prostredie ako konkurenčná výhoda – 99. miesto
- Riadenie medzinárodnej distribúcie – 94. miesto

Medzi **slabiny Slovenska** v pilieri Inovácie patria tieto indikátory:

- Kapacity pre inovácie - 55. miesto
- Kvalita vedecko-výskumných inštitúcií – 86. miesto
- Vynaložené firemné prostriedky na R&D – 55. miesto
- Spolupráca univerzít a priemyslu vo výskume – 80. miesto
- Štátne dodávky vyspelých technologických produktov – 111. miesto
- Dostupnosť vedcov a inžinierov – 52. miesto
- Využitie patentov – 49. miesto

Celková úroveň priemyselnej výroby je podľa NACE Rev. 2 definovaná v štyroch základných **kvalitatívnych stupňoch** podielu výroby jednotlivých odvetví na celkovej produkcii priemyselnej výroby. Štyri hlavné skupiny sú:

A. High-technology (H-tech) – Vysoká technológia:

- 21 - Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov
- 26 - Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov
- 30.3 - Výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení

B. Medium-high-technology (MH-tech) – Stredne vysoká technológia:

- 20 – Výroba chemikálií a chemických produktov
- 25.4 – Výroba zbraní a munície
- 27 – Výroba elektrických zariadení
- 28 – Výroba strojov a zariadení i. n.
- 29 – Výroba motorových vozidiel, návesov a príviesov
- 30 – Výroba ostatných dopravných prostriedkov okrem 30.1-Stavba lodí a člnov a okrem 30.3-Výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení
- 32.5 – Výroba lekárskeho a dentálnych nástrojov a potrieb

C. Medium-low-technology (ML-tech) – Stredne nízka technológia:

- 18.2 – Reprodukcia záznamových médií
- 19 – Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov
- 22 – Výroba výrobkov z gumy a plastu
- 23 – Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov
- 24 – Výroba a spracovanie kovov
- 25 – Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení okrem 25.4 - Výroba zbraní a munície
- 30.1 – Stavba lodí a člnov
- 33 – Oprava a inštalácia strojov a prístrojov

D. Low-technology (L-tech) – Nízka technológia:

- 10 až 17 – Výroba potravín; Výroba nápojov; Výroba tabakových výrobkov; Výroba textilu; Výroba odevov; Výroba kože a kožených výrobkov; Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu; Výroba papiera a papierových výrobkov
- 18 – Tlač a reprodukcia záznamových médií okrem 18.2 – Reprodukcia záznamových médií
- 31 – Výroba nábytku
- 32 – Iná výroba okrem 32.5 – Výroba lekárskeho a dentálnych nástrojov a potrieb

Konkurencieschopnosť Slovenska a jeho slovenských podnikov je významne závislá na budúcom vývoji ich inovačnej schopnosti. Inovačná výkonnosť Slovenska je slabá, ako to uvádzajú Európsky prieskum inovačnej výkonnosti, ale aj publikácia Svetového ekonomického fóra o konkurenčnej schopnosti krajín. Potreba investovať do výskumu, vývoja a inovácií je známou cestou avšak mnohé rozvojové plány zamedzila globálna finančná a hospodárska kríza. Z publikácie národnej banky Slovenska vyberáme hlavné faktory budúcej konkurencieschopnosti slovenských podnikov (prvých 5 faktorov s najvyššou váhou), tab.11.

Tab.11: Hlavné faktory budúcej konkurencieschopnosti slovenských podnikov

Hlavné faktory budúcej konkurencieschopnosti slovenských podnikov		
Podnikové faktory	Odvetvové faktory	Makroúrovňové faktory
Znižovanie nákladov (ceny produkcie)	Náročnosť zákazníka	Kvalita dopravnej infraštruktúry
Orientácia na zákazníka	Dostupnosť kvalifikovaných manažérov	Náklady na energie
Kvalita riadenia podniku	Ponuka adekvátnej vzdelanej pracovnej sily	Prijatie Eura v Slovenskej republike
Efektívnosť podnikového vedenia	Podstata konkurenčnej výhody	Členstvo Slovenska v EÚ
Profesionálnosť manažmentu	Existencia rozvinutých odberateľských odvetví	Funkčnosť právneho systému

Zdroj: Lalinský 2008; http://www.nbs.sk/img/Documents/PUBLIK/OP_03_2010_Lalinsky-Konkurencieschopnost_podnikov_po_zavedeni_eura.pdf

B. PROFIL ODVETVIA STROJÁRSTVA

Grafické znázornenie vývoja hlavných kvantitatívnych ukazovateľov výkonnosti odvetvia slovenského strojárstva je spracované na základe novej štatistickej klasifikácie ekonomických činností, ktorá je v účinnosti posledné dva roky 2008 a 2009. V tejto štúdii budeme vychádzať zo získaných údajov za roky 2008 a 2009 a nie ako to bolo doteraz za posledné 3 roky. Ide o zmenu len pre tento rok nakoľko údaje za rok 2007 boli spracované podľa starej klasifikácie NACE Rev. 1.1, a tak by nekorešponovali s údajmi z posledných 2 rokov. Pre posudzovanie odvetvia strojárstva bola vytvorená klasifikácia zo 4 divízií, ktoré sa ďalej triedia na skupiny, triedy a podtriedy. V rámci strojárskoho priemyslu budeme uvažovať o nasledovných divíziách priemyselných odvetví podľa novej klasifikácie SK NACE Rev. 2:

- 25 – Výroba kovových výrobkov a kovových konštrukcií
- 28 – Výroba strojov a zariadení
- 29 – Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov
- 30 – Výroba ostatných dopravných prostriedkov

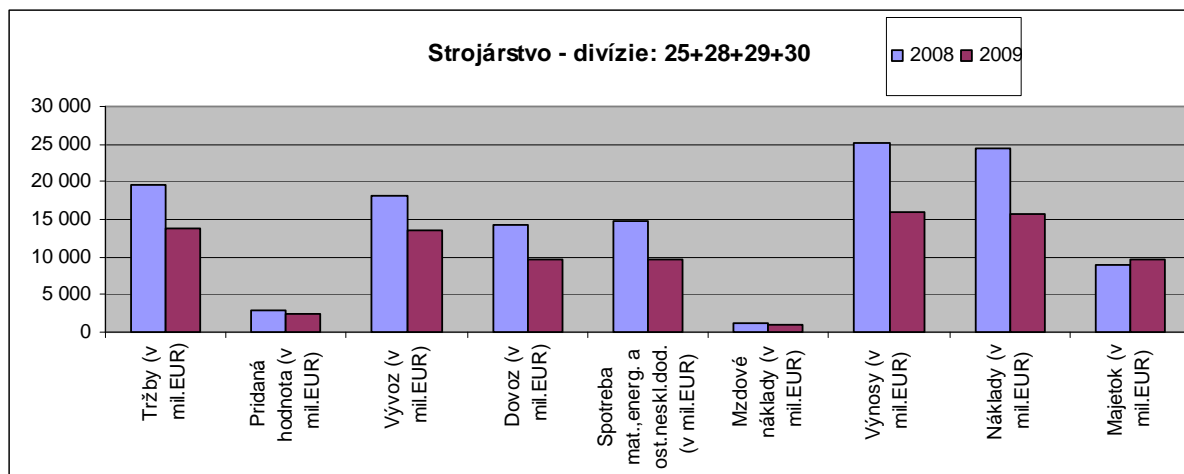
Detailnejšiemu spracovaniu údajov týchto divízií sa venuje tretí blok štúdie C, v ktorej sú charakterizované jednotlivé skupiny výrobných odvetví, ktoré sme skrátene nazvali SKVO. Údaje v tabuľkách za rok 2008 boli z ročných zisťovaní, údaje za rok 2009 boli zo štvrtročných zisťovaní. Zdrojom štatistických údajov je Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Základné ukazovatele Strojárstva za rok 2009 podľa našej definície vytvorenej z divízií 25+28+29+30 hovoria o poklese v porovnaní s rokom 2008. Tržby v strojárstve poklesli o 30% v roku 2009, vývoz klesol o 26%, počet pracovníkov sa znížil o 18%, čo je 24 138 zamestnancov menej než v roku 2008. Klesol aj počet podnikov v strojárstve zo 715 v roku 2008 na 528 v roku 2009. Strojárstvo bolo spolu s automobilovým priemyslom najviac postihnuté globálnou finančnou a hospodárskou krízou. V roku 2010 očakávame, že tento trend sa stabilizuje, mierne zlepšenie sa očakáva až koncom roka a v roku 2011.

Tab. 12: Základné údaje strojárstva za posledné 2 roky (Zdroj: ŠÚ SR)

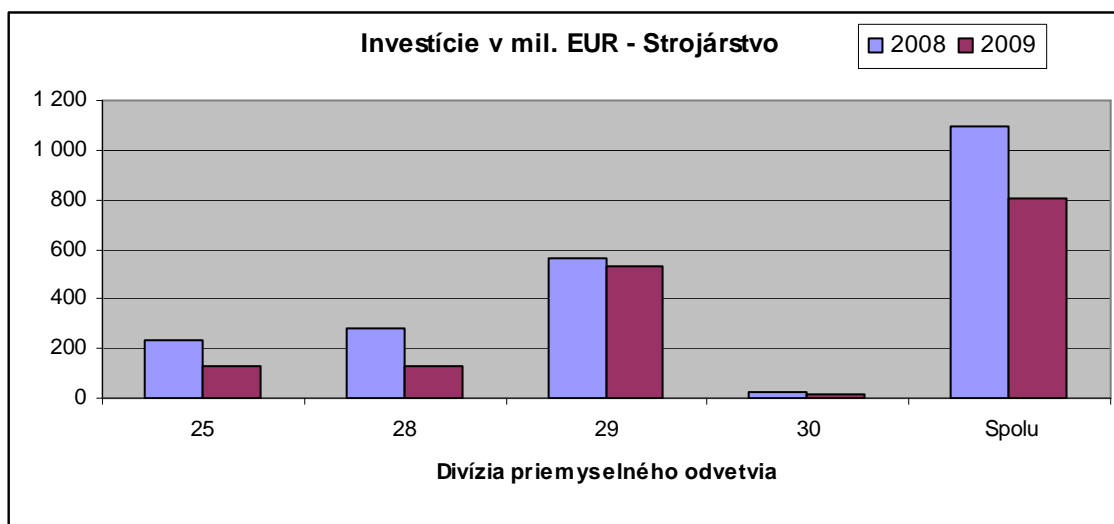
Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	715	528	74	26
Tržby (v mil.EUR)	19 715	13 717	70	30
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	2 885	2 396	83	17
Vývoz (v mil.EUR)	18 214	13 480	74	26
Dovoz (v mil.EUR)	14 181	9 691	68	32
Počet pracovníkov	134 193	110 055	82	18
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	14 844	9 670	65	35
Mzdové náklady (v mil.EUR)	1 294	1 036	80	20
Výnosy (v mil.EUR)	25 087	15 889	63	37
Náklady (v mil.EUR)	24 475	15 756	64	36
Majetok (v mil.EUR)	9 017	9 686	107	-7
Tržby/Pracovník (v EUR)	146 914	124 635	85	15
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	21 497	21 767	101	-1
Pridaná hodnota/Tržby	0,146	0,175	119	-19

Pozn.: údaje v tabuľke sú predbežné zo štvrtročných zisťovaní za rok 2009 za podniky s 20 a viac zamestnancami

Investície v odvetví strojárstva

Objem investícií v roku 2009 klesol vo všetkých divíziách priemyselných odvetví strojárstva v porovnaní s rokom 2008. Investície v strojárstve sa v roku 2010 budú rozvíjať len veľmi mierne a opatrne. Strojárstvo si bude musieť počkať na silnejší prúd investícií až niekedy na prelome rokov 2011 – 2012. Očakávajú sa však investície do sofistikovanej výroby, skôr do vysokých a stredne vysokých technológií. Strojárske mu odvetviu by výrazne napomohol v investíciách automobilový sektor. V prvej polovici roka sme zachytili signály o možných investíciách do automobilového priemyslu s vyššou pridanou hodnotou do výroby elektrických automobilov. Automobilka VW Slovakia spustila výrobu hybridného automobilu Touareg Hybrid. Tento smer investícií do automobilového priemyslu, do nových sofistikovaných technológií a výroby elektrických a hybridných vozidiel by mohol výrazne napomôcť Slovensku, avšak potrebné je pritiahnúť okrem výrobných a montážnych investícií aj investície do výskumu, vývoja a inovácií aj v iných priemyselných odvetviach.

Príklady vybraných ohlásených investícií v roku 2009 v strojárskom odvetví (Zdroj: www.etrend.sk):

Február 2009

Kamax

Nemecká strojárská spoločnosť Kamax plánuje v Bardejove investovať do rozšírenia svojho existujúceho závodu sedem miliónov eur. Vďaka tomu by do roku 2011 mala v Bardejove vytvoriť 150 nových pracovných miest. Kórejská spoločnosť Hyundam Industrial plánuje prostredníctvom svojej dcérskej firmy Hyundam Slovakia postaviť v Kysuckom Novom Meste montážnu halu s administratívnou budovou. Mieni tam vyrábať palivové čerpadlá do osobných automobilov pre žilinský závod Kia Motors a tiež pre Hyundai Motor v českých Nošoviciach. Hyundam Slovakia začala s výrobou palivových čerpadiel v roku 2008 v Žiline.

Marec 2009

Zobex AG

Švajčiarska strojárka spoločnosť Zobex AG vo svojej šurianskej dcérskej firme TS-tube systems vyrábala doteraz rúrkové rozvodové systémy pre automobilový priemysel iba s tridsiatkou zamestnancov. Švajčiari pôsobili v meste len v menších prenajatých priestoroch v jednej menšej hale po skrachovanom výrobcovi šijacích strojov Elitex. Teraz chce Zobex šuriansku výrobu rozširovať. Uprostred krízy sú pre neho zaujímavé nižšie mzdové náklady a strojárke skúsenosti robotníkov zo Šurian a okolia. Od mesta už investor odkúpil pozemok v tesnom susedstve Elitexu. Na ňom chce tento rok postaviť novú fabriku pre zhruba sto zamestnancov.

Apríl 2009

Volkswagen

Nemecká automobilka Volkswagen sa definitívne rozhodla, že výrobu malých mestských áut rady New Small Family umiestni na Slovensku. Bratislavský montážny závod tak k terajšej produkcii väčších a luxusnejších automobilov VW Touareg, Audi Q7 a Porsche Cayenne (iba v malom rozsahu tiež Škoda Octavia) pridá aj malý model Up! V tejto súvislosti tu zainvestuje 308 miliónov eur. Slovenská vláda už v decembri 2008 schválila na tento investičný projekt stimuly vo forme daňových úľav vo výške viac ako 14 miliónov eur. Prvé vozidlá nového modelového radu opustia bratislavské linky na začiatku roku 2011. Výrobná kapacita závodu sa po rozbehu produkcie malých áut zvýši na 400 tisíc ročne.

Dhollandia

Belgický výrobca hydraulických zdvíhacích plošín pre nákladné automobily a dodávky Dhollandia si v Predmieri k svojej prvej fabrike chce pristavať ďalšiu. Celkovo tam plánuje do rozširovania výroby investovať v priebehu najbližšieho jeden a pol roka zhruba 45 miliónov eur. Nové investície novú prácu neprinesú. Belgičanom budú stačiť v Predmieri aj terajší zamestnanci, nové technológie budú značne automatizované a nebudú potrebovať veľa obslužných pracovníkov. Investície budú smerovať k tomu, aby si Dhollandia na Slovensku čoraz viac súčiastok vedela vyrábať sama.

Máj 2009

Tatragónka

Popradský výrobca nákladných vagónov Tatragónka sa chce v nasledujúcich dvoch rokoch podieľať na výrobe električiek a vagónov metra. V rokoch 2009-2010 Tatragónka plánuje investovať celkovo 18 miliónov eur do modernizácie budov, strojných zariadení a zefektívnenia vnútropodnikovej logistiky. Spoločnosť podpísala zmluvu s ruským RŽD Transkontajner na dodávku prvých tristo vagónov na prepravu kontajnerov pre železničné trate so širokým rozchodom, ďalších tristo by malo nasledovať. Majoritný akcionár Tatragónky s 98-percentným podielom je spoločnosť Optifin Invest.

Jún 2009

Matador Automotive

Matador Automotive Vráble aj napriek vyše 30-percentným poklesom výroby v prvých mesiacoch roku 2009 a rozbehnutému programu znižovania nákladov, ktorý obsahuje aj už vykonané tri vlny prepúšťania, ďalej rozširuje výrobné kapacity. Pokračuje vo výstavbe lisovne. Po základných stavebných prácach koncom minulého roku začína nakupovať a inštalovať výrobné technológie. Pôvodne plánovaná investícia vo Vráblach dokonca ešte o čosi narástla. V roku 2009 to malo byť 18 miliónov eur, z čoho 14 miliónov eur sa investujú do výrobných technológií. Ide najmä o vysokovýkonné trasované postupové lisy.

Júl 2009

Alro

Belgická spoločnosť Alro mieni rozšíriť výrobnú prevádzku v prenajatých halách bývalých automobilových závodoch TAZ Trnava. Investor tam realizuje povrchovú úpravu kovových komponentov pre automobilový priemysel. Ročná produkcia má po investícii dosiahnuť osem miliónov kusov. Odberateľmi budú najmä slovenské závody automobiliek Volkswagen, Kia a PSA Peugeot Citroën. Celkové náklady na rozšírenie výroby si vyžadujú 4,3 milióna eur. V súčasnosti spoločnosť Alro zamestnáva v Trnave sto ľudí. Rozšírením výroby sa vytvorí v dvoch pracovných zmenách 40 nových pracovných miest.

August 2009

Danfoss Zlaté Moravce, predpokladaná výška investície 2 mil. EUR

Vaillant Industrial Slovakia, Trenčianske Stankovce, predpokladaná výška investície do 0,2 mil. EUR

November 2009

Kongsberg Automotive

Nórsky výrobca autosúčiastok pre osobné a nákladné automobily Kongsberg Automotive presúva na Slovensko niektoré výroby zo svojich prevádzok v Nemecku, vo Švédsku, v Poľsku a Číne. Do jeho závodu vo Vrábľoch to prináša nové investície zhruba vo výške päť miliónov eur. V roku 2009 už slovenský závod prijal viac ako dvesto nových pracovníkov. V súčasnosti ich zamestnáva 650 a koncom roka 2010 ich má byť 850.

Podpora investícií a investičné stimuly

Novela Zákona o investičnej pomoci, ktorá je účinná od 1. apríla 2009, je reakciou na pretrvávajúcu hospodársku krízu. S cieľom prilákať investície a podporiť tvorbu pracovných miest znížila **minimálne požadované výšky investície v prípade priemyselných projektov a projektov do cestovného ruchu o 50%**. Podnikatelia, ktorí sa budú uchádzať o investičnú pomoc v období od 1. apríla 2009 do 31. decembra 2010 tak môžu z týchto zvýhodnených podmienok benefitovať.

Zákon č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci, účinný od 1. 1. 2008. Hlavné body zákona o investičnej pomoci sú:

- investičnú pomoc bude možné poskytovať na podporu nových strojných a technologických celkov,
- všeobecné podmienky pre priemyselnú výrobu, technologické centrá, centrá strategických služieb, sú stanovené diferencovane,
- za oprávnené náklady sa bude považovať len dlhodobý hmotný a nehmotný majetok,
- splnenie stimulačného účinku investičnej pomoci – potvrdenie o úmysle poskytnúť investičnú pomoc bude pred začatím realizácii investície,
- zjednodušenie procesu posudzovania investičného zámeru, odstránenie nadmernej byrokratickej záťaže investorov,
- diferenciacia jednotlivých foriem investičnej pomoci, podľa odvetvia a regiónu, pri zachovaní princípu vyššej miery pomoci projektom s vyššou mierou sofistikovanosti a pridanej hodnoty v menej rozvinutých regiónoch.

Investičná pomoc môže mať formu:

- dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku;
- úľavy na dani z príjmu;
- príspevku na vytvorené nové pracovné miesta;
- prevodu alebo zámény nehnuteľného majetku na investora za cenu nižšiu, ako je všeobecná hodnota majetku.

Prijímateľ investičnej pomoci je povinný:

- zachovať dlhodobý majetok, na ktorý bola poskytnutá investičná pomoc vo výške čerpanej investičnej pomoci, najmenej počas 5-tich zdaňovacích období,
- zachovať počet nových vytvorených pracovných miest najmenej 5 rokov,
- splniť podmienky pre poskytnutie investičnej pomoci najneskôr do troch kalendárnych rokov,
- realizovať investičný zámer tak, že najmenej 50 % hodnoty oprávnených nákladov musí byť financovaných z vlastných zdrojov alebo prostredníctvom externého financovania.

Podmienky v jednotlivých oblastiach sú:

1. Priemyselná výroba

- b) vybudovanie nového podniku, rozšírenie existujúceho podniku, diverzifikácia výroby, alebo zásadná zmena výrobného programu,
- c) obstaranie nových výrobných a technologických zariadení, a to v hodnote najmenej 60 % z celkovej hodnoty obstaraného dlhodobého hmotného a nehmotného majetku,
- d) obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku:
 - najmenej v sume 800 miliónov Sk, v regióne s nižšou mierou nezamestnanosti,
 - ak je miera nezamestnanosti väčšia ako priemerná - 400 mil. Sk,
 - ak je miera nezamestnanosti väčšia min. o 50 % ako priemerná v SR - 200 mil. Sk.
- e) výroba, činnosti, procesy, stavby alebo výrobné a technologické zariadenia spĺňajúce podmienky podľa osobitných predpisov na ochranu životného prostredia,
- f) dosahovanie podielu najmenej 80 % objemu tržieb z podnikateľských činností uvedených v investičnom zámere z celkových tržieb prijímateľa investičnej pomoci.

Podmienky pre tzv. **priemyselné investičné projekty** sú najprísnejšie. Súvisí to predovšetkým s tým, že cieľom je podporovať projekty s vyššou pridanou hodnotou, ktoré vytvoria pracovné príležitosti pre kvalifikovaných zamestnancov. V zásade platí, že je potrebné vynaložiť určitú sumu na obstaranie investičného majetku, pričom aspoň 40% z hodnoty obstaraného majetku musia tvoriť nové výrobné a technologické zariadenia. Minimálna výška investície sa rôzni v závislosti od miery nezamestnanosti v danom okrese. Po novelizácii zákona o investičnej pomoci sú výšky investícií nasledovné:

Minimálna výška investície (1 EUR / 30,126 Sk) platí od 1.4.2009 do 31.12.2010	Miera nezamestnanosti
13 277 567,50 EUR (cca 400 mil. Sk)	nižšia než celoslovenský priemer (< 7,66%)
6 638 783,75 EUR (cca 200 mil. Sk)	vyššia než celoslovenský priemer (> 7,66%)
3 319 391,87 EUR (cca 100 mil. Sk)	aspoň o 50% vyššia než celoslovenský priemer (> 11,49%)

Pre účely poskytovania regionálnej pomoci sa do úvahy berie miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového disponibilného počtu uchádzačov o zamestnanie, zverejnená Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Priemerná miera nezamestnanosti v Slovenskej republike v roku 2008 dosiahla 7,66% a počas celého roka 2009 sa bude považovať za rozhodujúcu hranicu pri určovaní minimálnej výšky investície. V roku 2010 sa za určujúcu bude brať priemerná miera nezamestnanosti v roku 2009.

2. Technologické centrá (napr. centrum prinášajúce vylepšenie, zmenu výrobkov, výrobných procesov, technológií...)
 - a) vybudovanie nového technologického centra, alebo rozšírenie existujúceho,
 - b) obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku najmenej v sume 1 327 756,75 EUR (cca 40 mil. Sk),
 - c) z celkového počtu zamestnancov budú minimálne 60 % zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním.
3. Centrá strategických služieb (napr. centrá pre vývoj IT programov, centrá zákazníckej podpory – účtovnícke, finančné, ústredia nadnárodných firiem)
 - a) vybudovanie nového centra strategických služieb, alebo rozšírenie existujúceho centra,
 - b) obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku najmenej v sume 1 161 787,16 EUR (cca 35 mil. Sk), pričom aspoň 50% musí byť krytých vlastným imáním
 - c) z celkového počtu zamestnancov budú minimálne 30 % zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním.

4. Cestovný ruch

Na rozdiel od pôvodnej právnej úpravy, ktorá podporu turizmu výslovne nespomínala, si nový zákon kladie za cieľ podporovať aj rozvoj a podnikanie v tejto oblasti. Podmienkami na poskytnutie regionálnej pomoci v tejto oblasti sú vybudovanie alebo rozšírenie komplexného centra cestovného ruchu, obstaranie investičného majetku v hodnote aspoň 9 960 000 EUR (cca 300 mil. Sk), pričom technologické zariadenia musia tvoriť aspoň 20% zo sumy celkových oprávnených nákladov. Uvedená suma môže byť znížená na 4 980 000 EUR (cca 150 mil. Sk), prípadne aj na 3 319 391,89 EUR (cca 100 mil. Sk), ak sa investor rozhodne realizovať projekt v regiónoch s vyššou mierou nezamestnanosti. Aj v tomto prípade platí, že aspoň 50% z minimálneho objemu investície musí byť krytých vlastným imáním.

Minimálna výška investície (1 EUR / 30,126 Sk) platí od 1.4.2009 do 31.12.2010	Miera nezamestnanosti
9 960 000 EUR (cca 300 mil. Sk)	nižšia než celoslovenský priemer (< 7,66%)
4 980 000 EUR (cca 150 mil. Sk)	vyššia než celoslovenský priemer (> 7,66%)
3 319 391 EUR (cca 100 mil. Sk)	aspoň o 50% vyššia než celoslovenský priemer (> 11,49%)

Intenzita regionálnej pomoci

Celkový objem schválenej pomoci musí brať do úvahy intenzitu a charakter konkrétnych regionálnych problémov. Maximálny objem pomoci, ktorá môže byť investorovi poskytnutá, bol pre jednotlivé regióny schválený Európskou Komisiou, ktorá za týmto účelom rozdelila Slovenskú republiku na štyri regióny:

- región Bratislava – 0% (od 1.1.2009)
- Západné Slovensko - 40 %
- Stredné Slovensko - 50%
- Východné Slovensko - 50%

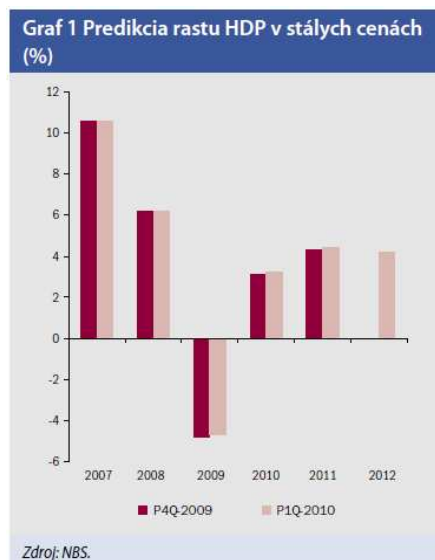
Uvedené percento vyjadruje tzv. intenzitu pomoci, teda maximálny podiel z oprávnených nákladov, ktorý môže byť investorovi schválený vo forme jednotlivých investičných stimulov. Vzhľadom na to, že cieľom je podporovať nielen veľké, ale aj malé a stredné podniky, môže byť maximálna intenzita pomoci zvýšená o 10% v prípade stredných podnikov a o 20% v prípade malých podnikov.

Hodnotenie dopadu finančnej krízy na odvetvie

Z publikácie Národnej banky Slovenska „*Strednodobá predikcia 1.Q 2010*“ vyberáme niektoré body, ktoré bližšie popisujú odhadovaný vývoj ekonomiky Slovenska a globálnej ekonomiky:

Za celý rok 2009 poklesol HDP v súlade s očakávaniami NBS o 4,7 %. Prepad ekonomiky bol spôsobený vývojom v prvom štvrtroku, zatiaľ čo od druhého štvrtroka 2009 začala ekonomika SR zaznamenávať štvrtročné rasty. Tento vývoj potvrdil postupné oživovanie slovenskej ekonomiky, čo bolo pozitívne ovplyvnené najmä akceleráciou exportu, ale aj obnoveným rastom spotrebiteľského dopytu.

- **V roku 2010 sa očakáva rast všetkých zložiek HDP.** V porovnaní s P4Q-2009 došlo k miernemu prehodnoteniu rastu ekonomiky SR vplyvom priaznivejšieho vývoja tak domáceho, ako aj zahraničného dopytu. Vplyvom výraznejšieho oživenia zahraničných ekonomík sa očakáva rýchlejší rast exportov a tým aj importov.
- Podobne ako v predchádzajúcej predikcii **sa očakáva aj v roku 2010 pretrvávanie nepriaznivej situácie na trhu práce**, pričom k miernemu oživeniu by mohlo dôjsť až ku koncu roka.
- V roku 2011 sa predpokladá podobný rast ekonomiky ako v P4Q-2009. Rovnako ako v predchádzajúcej predikcii **sa očakáva pokračovanie oživovania zahraničného dopytu**, čo by spolu s **očakávaným rozšírením produkcie v automobilovom priemysle v roku 2011** malo priaznivo ovplyvniť rast exportnej výkonnosti SR.
- Výhľad svetového hospodárstva **vykazuje výraznejšie známky zlepšenia**. V blízkom období by malo byť oživenie naďalej podporované menovými a fiškálnymi stimulmi, ako aj obnovením obchodu a cyklu zásob. Svetový reálny HDP mimo eurozóny by mal v roku 2010 dosiahnuť rast v priemere 4,2 % a 4,0 % v roku 2011.
- Napriek oživovaniu ekonomickej aktivity sa ešte neočakávajú dostatočne pozitívne impulzy na trhu práce a **za celý rok 2010 by mala zamestnanosť rovnako ako v P4Q-2009 poklesnúť**.
- Fixné investície zaznamenali v roku 2009 výrazný prepád v dôsledku nízkeho zahraničného dopytu, ktorý negatívne ovplyvnil ziskovosť firiem a následne spôsobil pokles ich investičných aktivít. **V roku 2010 sa predpokladá v porovnaní s decembrovou prognózou zrýchlenie rastu investícií**, ku ktorému by malo prispieť hlavne **investovanie formou PPP projektov v oblasti infraštruktúry** (ich vplyv bol posunutý do roku 2010, keďže v roku 2009 sa neprejavil v očakávanej miere), ako aj **rozšírenie výroby v automobilovom priemysle**. **V rokoch 2011 – 2012 sa očakáva mierny rast investícií do strojov a stavieb v súvislosti s oživovaním ekonomickej aktivity**.
- V roku 2010 sa predpokladá **pozitívnejší vývoj v zahraničnom dopyte** ako v minulej predikcii, exportná výkonnosť by sa mala naďalej zvyšovať a v súvislosti s rastom domáceho dopytu by mal aj dovoz vykázať vyšší nárast.

Tab.13: Prognóza vybraných ukazovateľov eurozóny (priemerná medzoročná zmena v %)

	Prognóza z	Prognóza na obdobie		
		2009	2010	2011
Reálny HDP	december 2009	-4,1 – -3,9	0,1 – 1,5	0,2 – 2,2
	marec 2010	-4,0	0,4 – 1,2	0,5 – 2,5
Export (tovary a služby)	december 2009	-14,5 – -12,5	0,6 – 5,6	0,7 – 6,5
	marec 2010	-13,0	3,2 – 7,6	1,4 – 7,8
Import (tovary a služby)	december 2009	-12,6 – -11,0	0,4 – 4,6	0,8 – 5,4
	marec 2010	-11,6	1,9 – 5,7	0,7 – 6,5

Zdroj: ECB, NBS

Tab.14: Strednodobá predikcia (PIQ-2010) základných makroekonomických ukazovateľov v SR v %

	2009	2010	2011	2012	2010	2011
	Skutočnosť	Prognóza			Rozdiel v porovnaní s P4Q-2009	
HDP reálny	-4,7	3,2	4,4	4,2	-0,5	-0,1
Vývoz tovarov a služieb	-16,5	14,2	6,5	6,8	7,5	0,0
Dovoz tovarov a služieb	-17,6	16,0	4,8	5,8	7,6	0,4

Zdroj: NBS: „Strednodobá predikcia 1.Q 2010“

Rast HDP

Rok 2010 by mohol byť pre slovenskú ekonomiku rokom zotavenia. Podľa najnovších prognóz Európskej komisie a Výboru pre makroekonomické prognózy Ministerstva financií z novembra 2009 sa predpokladá, že **rast HDP by sa mohol dostať na úroveň cca 2%**. Je to však podmienené stabilizáciou ekonomiky v západnej Európe a udržateľnosťou rastu aj po postupnom stiahnutí vládnych stimulačných balíčkov.

Vývoj HDP v Eurozóne

Podľa novembrovej správy Európskej komisie sa na rok 2010 predpokladá koniec krízy a postupné, aj keď len veľmi pomalé zotavovanie ekonomiky Eurozóny. **Na rok 2010 sa projektuje rast HDP 0,7% a na rok 2011 o 1,5%**. Očakáva sa, že vládne stimuly na rozbehnutie ekonomickej konjunktúry budú v nejakej forme pokračovať aj v roku 2010. Preto by mala najviac stúpnuť spotreba štátnej správy, o 1,1% v roku 2010 a 1,0% v roku 2011. Podniky v Eurozóne majú ešte stále dosť nevyužitých kapacít, a preto obnova fixných investícií bude pomalá. V roku 2010 by mal objem fixných investícií klesnúť o 1,9%, ale v roku 2011 sa už predpokladá ich rast o 2,1%.

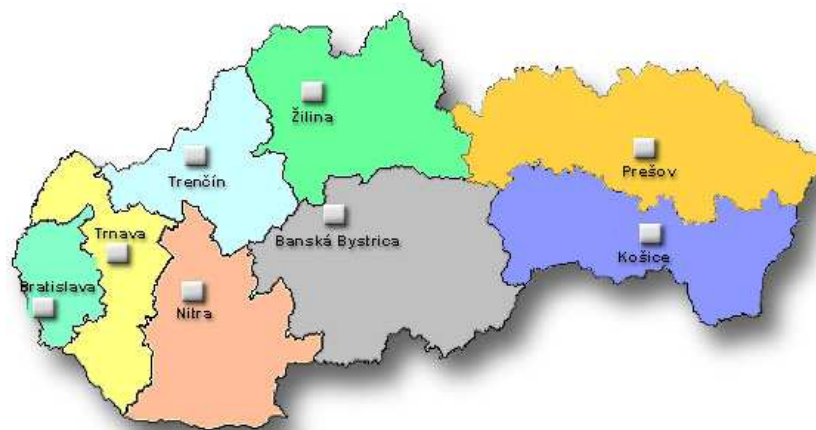
Podľa marcovej správy odborníkov ECB pre eurozónu sa odhaduje rast HDP v eurozóne nasledovne, tab. (Zdroj: ECB Makroekonomické projekcie odborníkov ECB pre eurozónu, Marec 2010):

Tabuľka C Porovnanie prognóz rastu reálneho HDP a inflácie HICP v eurozóne					
(priemerné ročné zmeny v percentách)					
	Dátum zverejnenia	Rast HDP		Inflácia HICP	
		2010	2011	2010	2011
OECD	november 2009	0,9	1,7	0,9	0,7
MMF	január 2010	1,0	1,6	0,8	0,8
Consensus Economics Forecasts	február 2010	1,3	1,5	1,2	1,5
Survey of Professional Forecasters	február 2010	1,2	1,6	1,3	1,5
Európska komisia	február 2010	0,7	1,5	1,1	1,5
Projekcie odborníkov ECB	marec 2010	0,4 – 1,2	0,5 – 2,5	0,8 – 1,6	0,9 – 2,1

Zdroje: European Commission Interim Forecast – február 2010 za údaje za rok 2010, European Economic Forecast – jeseň 2009 za údaje za rok 2011; IMF World Economic Outlook – október 2009 za infláciu, World Economic Outlook Update – január 2010 za rast HDP; OECD Economic Outlook – november 2009; Consensus Economics Forecasts; a Survey of Professional Forecasters ECB. Poznámka: v makroekonomických projekciách odborníkov ECB a prognózach OECD sú uvedené ročné miery rastu očistené od vplyvu počtu pracovných dní, zatiaľ čo Európska komisia aj MMF tieto údaje vykazujú neočistené od vplyvu počtu pracovných dní v roku. Ostatné prognózy nešpecifikujú, či sú uvádzané údaje očistené od vplyvu počtu pracovných dní.

C. VÝVOJ V SKUPINÁCH VÝROBNÝCH ODVETVÍ (SKVO) STROJÁRSTVA

V tomto bloku informácií o štatistických údajoch vo vybraných výrobných odvetviach sme sa snažili vybrať tie najzaujímavejšie priemyselné odvetvia podľa divízií, tried a skupín. Všetky údaje sú zostavené podľa novej štatistickej klasifikácie ekonomických činností **SK NACE Rev.2**. Zdrojom vstupných štatistických údajov je Štatistický úrad SR. Popri základných údajoch o vybranom odvetví sú údaje aj za jednotlivé regióny, avšak v mnohých prípadoch tieto nie sú dostupné. Údaje sú za roky 2008 a 2009 spolu so stručným komentárom o vývoji.

BA – Bratislavský kraj

TT – Trnavský kraj

NT – Nitriansky kraj

TN – Trenčiansky kraj

BB – Banskobystrický kraj

ZA – Žilinský kraj

PO – Prešovský kraj

KE – Košický kraj

Na záver charakteristiky každej skupiny SKVO je uvedená tabuľka najvýznamnejších podnikov zaoberajúcich sa výrobou výrobkov uvedenej SKVO. V triedení tržieb podľa krajov za jednotlivé skupiny ŠKEČ boli niektoré údaje nedostupné preto sa v štúdiu nevyskytujú.

Pre informáciu uvádzame pri každej skupine výrobných odvetví popis – vysvetlenie, čo daná skupina zahŕňa podľa novej štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2.

SKUPINY VÝROBNÝCH ODVETVÍ – SKVO**SKVO 25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení**

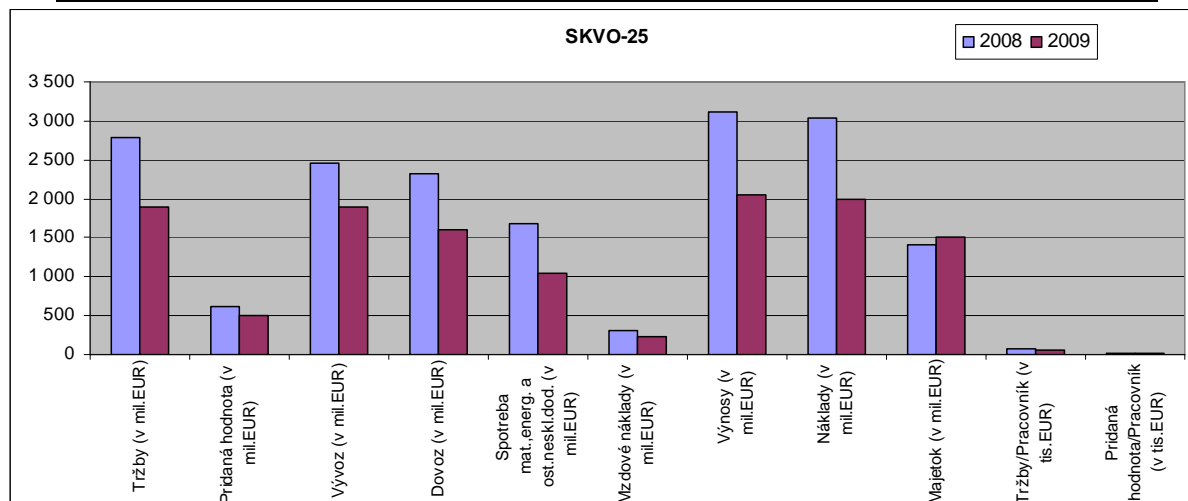
Táto divízia zahŕňa výrobu „čistých“ kovových výrobkov (napr. súčiastok, kontajnerov a konštrukcií), obyčajne so statickou, nehybnou funkciou, ako protiklad k nasledujúcej divízii 26-30, ktorá zahŕňa výrobu zariadení alebo montáží týchto kovových výrobkov (niekedy s ostatnými materiálmi) do komplexnejších celkov, ktoré pracujú s pohyblivými časťami, ak nie sú čisto elektrické, elektronické alebo optické. Táto divízia tiež zahŕňa výrobu zbraní a streliva. Táto divízia vylučuje:

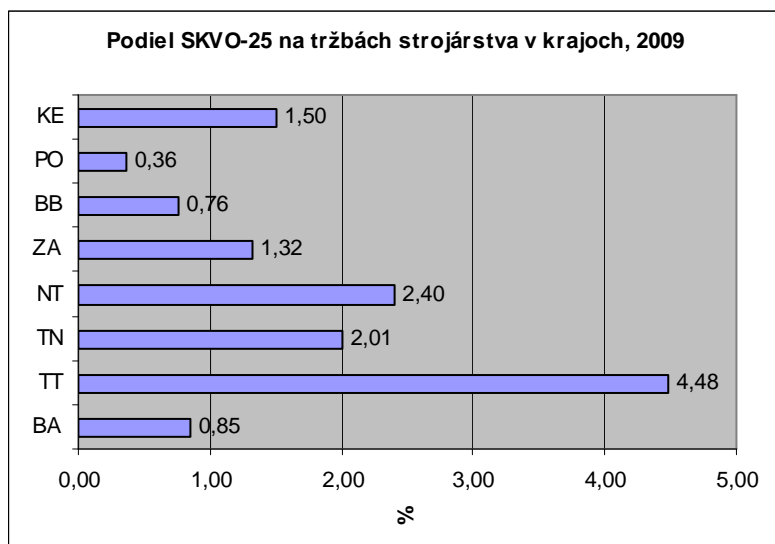
- špecializované opravy a údržby, pozri skupinu 33.1
- špecializovanú inštaláciu v budovách priemyselných výrobkov vyrobených v tejto divízii, napr. kotlov, radiátorov ústredného kúrenia, pozri 43.22

V roku 2009 v tejto výrobnjej skupine bol zaznamenaný pokles vo všetkých sledovaných ukazovateľoch okrem ukazovateľa Majetok a Podiel pridanej hodnoty na tržbách. Tržby v tejto skupine poklesli o 32%, počet zamestnancov klesol o 18% a vývoz o 23% oproti roku 2008. Očakávame, že v tejto skupine bude tento trend poklesu pokračovať z dôvodu pokračujúceho vplyvu hospodárskej krízy.

Tab. 15: SKVO 25 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	380	221	58	42
Tržby (v mil.EUR)	2 787	1 894	68	32
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	615	495	80	20
Vývoz (v mil.EUR)	2 460	1 895	77	23
Dovoz (v mil.EUR)	2 318	1 612	70	30
Počet pracovníkov	34 115	28 131	82	18
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	1 689	1 043	62	38
Mzdové náklady (v mil.EUR)	306	241	79	21
Výnosy (v mil.EUR)	3 104	2 041	66	34
Náklady (v mil.EUR)	3 027	1 983	66	34
Majetok (v mil.EUR)	1 409	1 501	107	-7
Tržby/Pracovník (v EUR)	82	67	82	18
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	18	18	98	2
Pridaná hodnota/Tržby	0,221	0,261	118	-18

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 25

ICO	Názov podniku	Sídlo podniku
35895772	Vaillant Industrial Slovakia s.r.o.	Skalica 1
31411690	SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s.	Tlmače 1
34109340	PROTHERM PRODUCTION, s.r.o.	Skalica 1
35857749	Arcelor Mittal Gonvarri SSC Slovakia, s.r.o.	Senica nad Myjavou 1
36045161	Bekaert Slovakia, s.r.o.	Sládkovičovo
35856866	Dong Jin Precision Slovakia, s.r.o.	Dolná Streda
00683990	Wertheim, s.r.o.	Dunajská Streda 1
31439951	KOLLÁR & JURÍK & GOMBARČÍK, spol. s r.o.	Čachtice
31416373	OBAL - Vogel a Noot a.s.	Nové Mesto nad Váhom
36026042	PROFITUBE, spol. s r.o.	Košice 12

SKVO 28.11 - Výroba motorov a turbín okrem motorov pre lietadlá, autá a bicykle

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu piestových motorov s vnútorným spaľovaním, okrem pohonných motorov pre vozidlá, lietadlá a bicykle: lodný motor, vlakový motor,
- výrobu piestov, piestových kruhov, karburátorov, aj pre všetky motory s vnútorným spaľovaním, dieselové motory atď.
- výrobu prívodových a výfukových ventilov motorov s vnútorným spaľovaním
- výrobu turbín a jej jednotlivých častí: parných turbín a ostatných aerosolových turbín, hydraulických turbín, vodných turbín a regulátorov, veterných turbín, plynových turbín, okrem prúdových motorov alebo turbo vrtúľ pre letecký pohon
- výrobu súprav bojlerových turbín
- výrobu súprav turbínových generátorov
- výrobu motorov pre priemyselné použitie

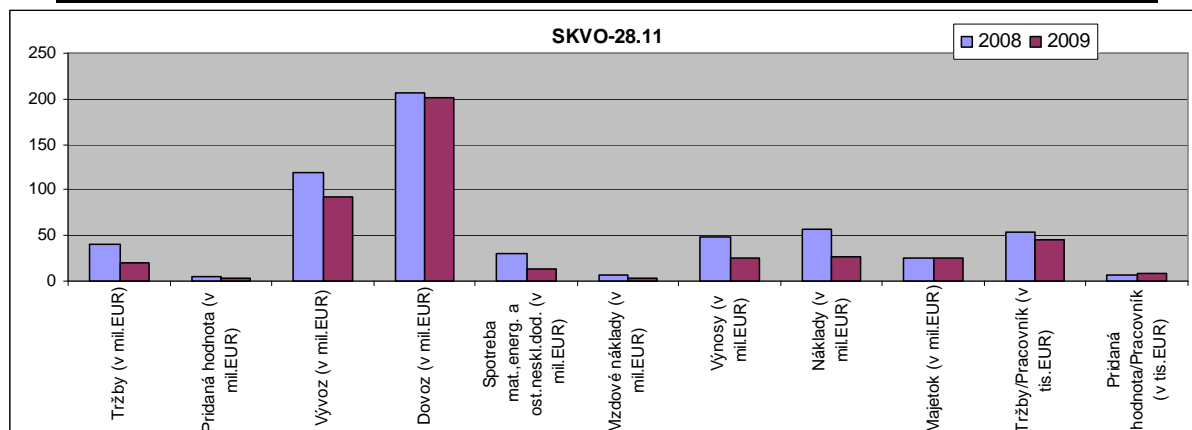
Táto trieda vylučuje:

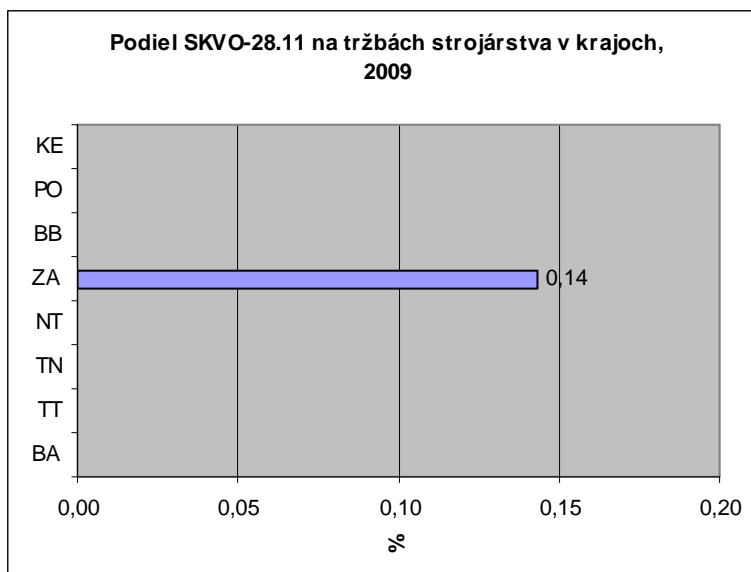
- výrobu elektrických generátorov (okrem súprav turbínových generátorov), pozri 27.11
- výrobu súprav generátorov riadiacej sily (okrem súprav turbínových generátorov), pozri 27.11
- výrobu elektrického zariadenia a komponentov interných spaľovacích motorov, pozri 29.31
- výrobu spaľovacích motorov pre vozidlá, lietadlá alebo bicykle, pozri 29.10, 30.30, 30.91
- výrobu prúdových motorov alebo turbo vrtúľ, pozri 30.30

Skupina 28.11 zaznamenala 51% pokles tržieb oproti roku 2008, klesol vývoz o 22% a taktiež aj počet pracovníkov až o 42%, čo bolo 316 zamestnancov. Výrazne klesli aj mzdové náklady o 46% ako aj výnosy o 47%. Podobná situácia sa očakáva aj v roku 2010.

Tab. 16: SKVO28.11 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	4	4	100	0
Tržby (v mil.EUR)	40	20	49	51
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	5	4	70	30
Vývoz (v mil.EUR)	119	93	78	22
Dovoz (v mil.EUR)	207	202	98	2
Počet pracovníkov	746	430	58	42
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	29	14	47	53
Mzdové náklady (v mil.EUR)	6	3	54	46
Výnosy (v mil.EUR)	49	26	53	47
Náklady (v mil.EUR)	56	28	49	51
Majetok (v mil.EUR)	26	24	95	5
Tržby/Pracovník (v EUR)	54	46	86	14
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	7	9	122	-22
Pridaná hodnota/Tržby	0,132	0,189	143	-43

Zoznam 4 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.11

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
35792507	LOMBARDINI SLOVAKIA, s.r.o.	Martin 1
43881181	AVC Čadca, a.s.	Čadca 1
43881548	AVC Raková, a.s.	Raková
35734981	DS Martin, a.s.	Martin 1

SKVO 28.13 - Výroba iných čerpadiel a kompresorov

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu vzduchových alebo vákuových čerpadiel, vzduchových alebo ostatných čerpadiel na motorové vozidlá atď.
- výrobu čerpadiel na kvapaliny s meracím zariadením alebo bez neho
- výrobu čerpadiel navrhovaných ako doplnok k motorom s vnútorným spaľovaním: olejové, vodné a plynové čerpadlá na motorové vozidlá atď.

Táto trieda tiež zahŕňa:

- výrobu ručných čerpadiel

Táto trieda vylučuje:

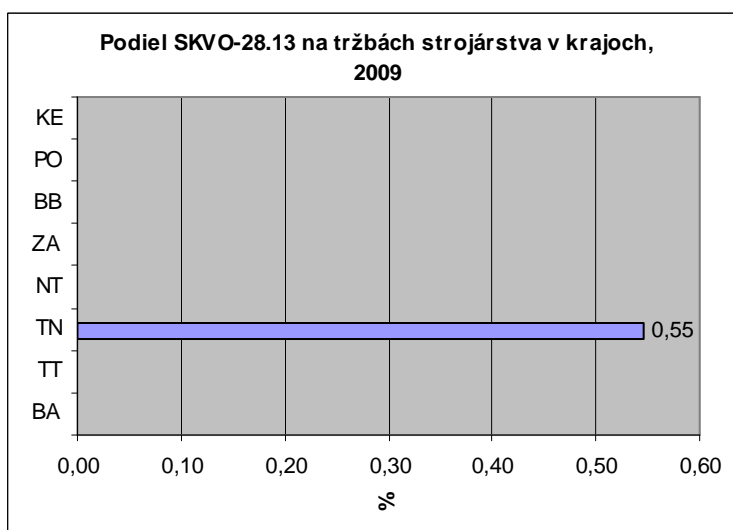
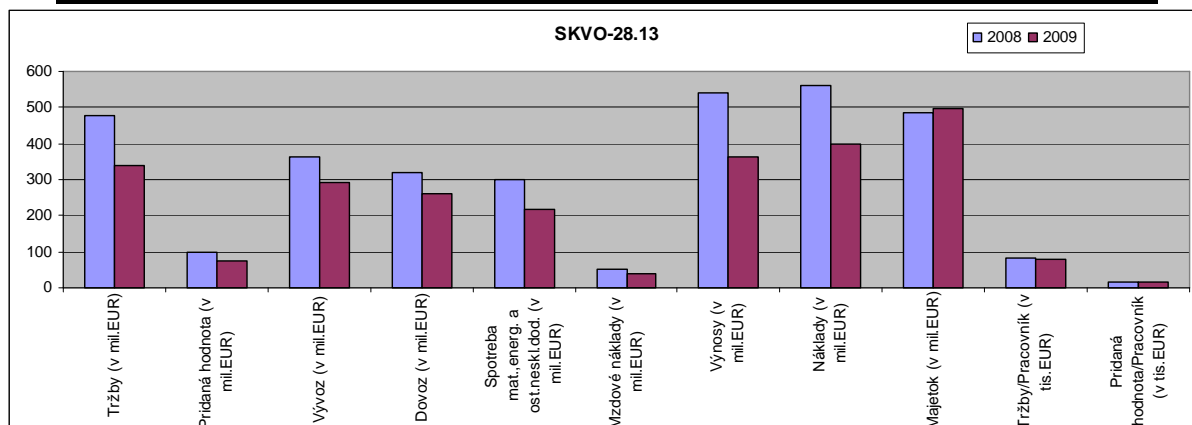
- výrobu hydraulického a pneumatického zariadenia, pozri 28.12

Skupina Výroba iných čerpadiel a kompresorov mala pokles tržieb o 29% oproti roku 2008, 19% pokles nastal aj v ukazovateli vývoz a znížil sa aj počet pracovníkov o 1298, čo je o 23% menej než v roku 2008.

Tab. 17: SKVO 28.13 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	11	11	100	0
Tržby (v mil.EUR)	476	340	71	29
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	98	76	78	22
Vývoz (v mil.EUR)	361	292	81	19
Dovoz (v mil.EUR)	321	261	81	19
Počet pracovníkov	5 690	4 392	77	23
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	299	217	73	27
Mzdové náklady (v mil.EUR)	51	39	77	23

Výnosy (v mil.EUR)	543	364	67	33
Náklady (v mil.EUR)	562	399	71	29
Majetok (v mil.EUR)	486	497	102	-2
Tržby/Pracovník (v EUR)	84	77	93	7
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	17	17	101	-1
Pridaná hodnota/Tržby	0,205	0,224	109	-9

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.13

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
35734132	Embraco Slovakia s.r.o.	Spišská Nová Ves 1
31626572	Sauer - Danfoss a.s.	Považská Bystrica 1
35800399	Danfoss Compressors, spol. s r.o.	Zlaté Moravce 1
36400629	TEAM INDUSTRIES, s.r.o.	Turany nad Váhom
31416519	EKOM spol. s r.o.	Piešťany 1
36339881	CCN Slovakia s.r.o.	Považská Bystrica 1
36266957	Lorenzo Rumiz - BROVEDANI SLOVAKIA, s.r.o.	Galanta 1
35760231	HYDRONIKA DEE a.s.	Bratislava 5
36029670	SLOVPUMP-TRADE, s.r.o.	Závadka nad Hronom
31563104	AHP HYDRAULIKA, a.s.	Turčianske Teplice

SKVO 28.15 - Výroba ložísk, ozubených kolies, prevodových a ovládacích prvkov

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu guľatých a valcových ložísk a ich jednotlivých častí
- výrobu zariadení na mechanický prenos energie: prevodové hriadele a páky: vačkový/rozvodný hriadeľ, kľukový hriadeľ, roztáčacie kľuky atď., ložiskové púzdra a základné ložiská hriadeľa
- výrobu ozubených kolies, prevodových a pohonných zásobníkov a ostatných automatických prevodníkov rýchlosti
- výrobu spojok a hriadeľových spojok
- výrobu zotrvačiek a kladiek
- výrobu článkových spojovacích sietí
- výrobu sietí na prenos energie

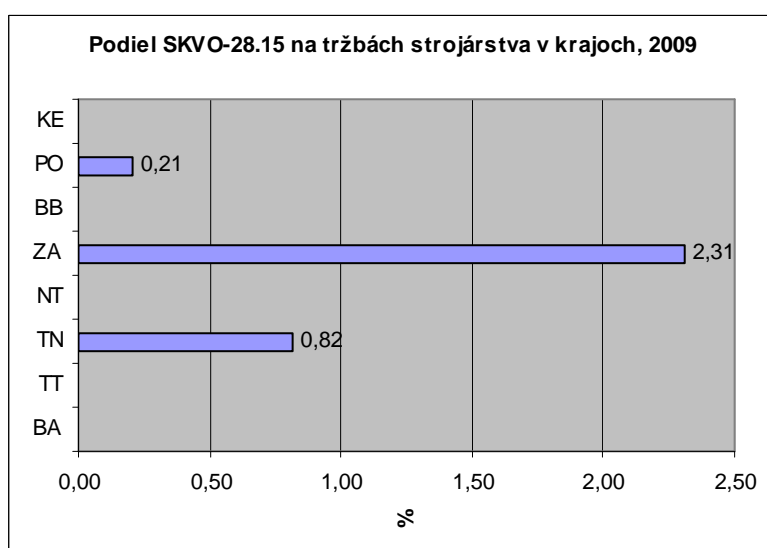
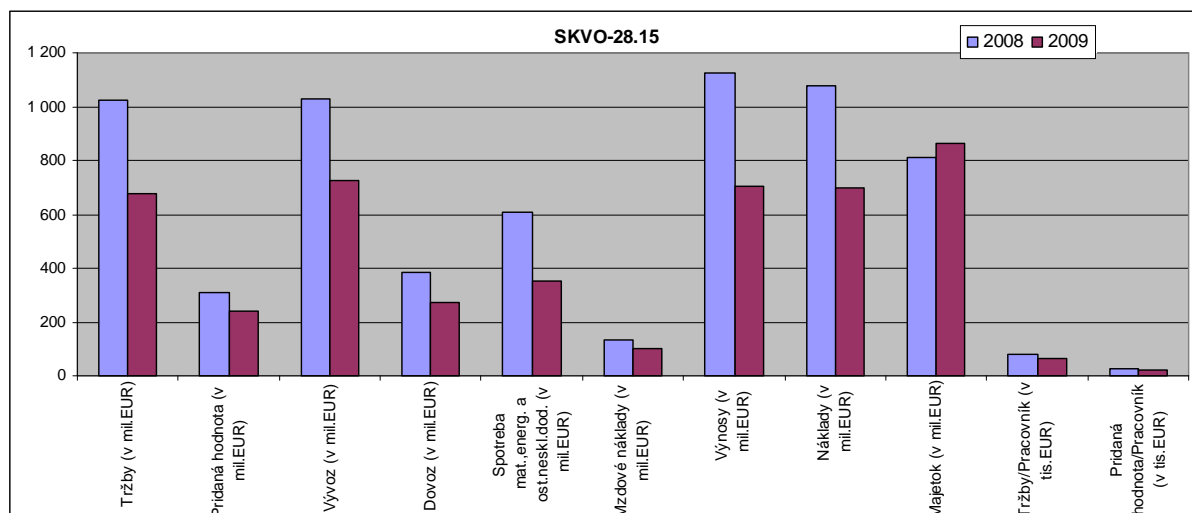
Táto trieda vylučuje:

- výrobu ostatných sietí, pozri 25.93
- výrobu zariadenia na hydraulický prenos, pozri 28.12
- výrobu hydrostatických prevodoviek, pozri 28.12
- výrobu (elektromagnetických) spojok, pozri 29.31
- výrobu montážnej podskupiny zariadenia na prevod energie identifikovateľných ako časti vozidiel alebo lietadiel, pozri divízie 29 a 30

V roku 2009 klesli tržby v tejto skupine o 34% oproti roku 2008, vývoz klesol o 29%, počet pracovníkov o 19%, čo predstavovalo 2406 osôb. Vývoj v tejto typickej strojárkej skupine nebol lichotivý a predpoklady pre rok 2010 tiež nie sú najlepšie. Mierne oživenie v tejto skupine môže nastať až v roku 2011, 2012.

Tab. 18: SKVO 28.15 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	24	24	100	0
Tržby (v mil.EUR)	1 024	676	66	34
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	310	241	78	22
Vývoz (v mil.EUR)	1 027	727	71	29
Dovoz (v mil.EUR)	382	271	71	29
Počet pracovníkov	12 821	10 415	81	19
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	606	353	58	42
Mzdové náklady (v mil.EUR)	135	102	76	24
Výnosy (v mil.EUR)	1 127	702	62	38
Náklady (v mil.EUR)	1 079	697	65	35
Majetok (v mil.EUR)	809	863	107	-7
Tržby/Pracovník (v EUR)	80	65	81	19
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	24	23	96	4
Pridaná hodnota/Tržby	0,303	0,357	118	-18

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.15

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
36386553	INA Kysuce, a.s.	Kysucké Nové Mesto 1
30998140	INA SKALICA spol. s r.o.	Skalica 1
31626599	PSL, a.s.	Považská Bystrica 1
36400181	KINEX - KLF, a.s	Kysucké Nové Mesto 1
30223300	"GeWis-Slovakia s.r.o.", "GeWis-Slovak.GmbH"	Handlová
36594601	Dieter Schlenkermann, GETRAG s.r.o.	Košice 1
35919302	Bonfiglioli Slovakia s.r.o.	Považská Bystrica 1
31561896	KINEX, a.s.	Bytča 1
36387631	KLF - ZVL MTK spol. s r.o	Martin 1
36025526	Hriňovské strojárne,a.s.	Hriňová

SKVO 28.25 - Výroba chladiacich a ventilačných zariadení iných ako pre domácnosti

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu chladiaceho a mraziaceho priemyselného zariadenia, vrátane súprav komponentov
- výrobu klimatizačných zariadení (aj pre motorové vozidlá)
- výrobu ventilátorov určených nie pre domácnosť
- výrobu výmenníkov tepla
- výrobu strojov na skvapalnenie vzduchu alebo plynu
- výrobu podkrovných ventilátorov (ventilátorov zabudovaných do stien, strešných ventilátorov atď.)

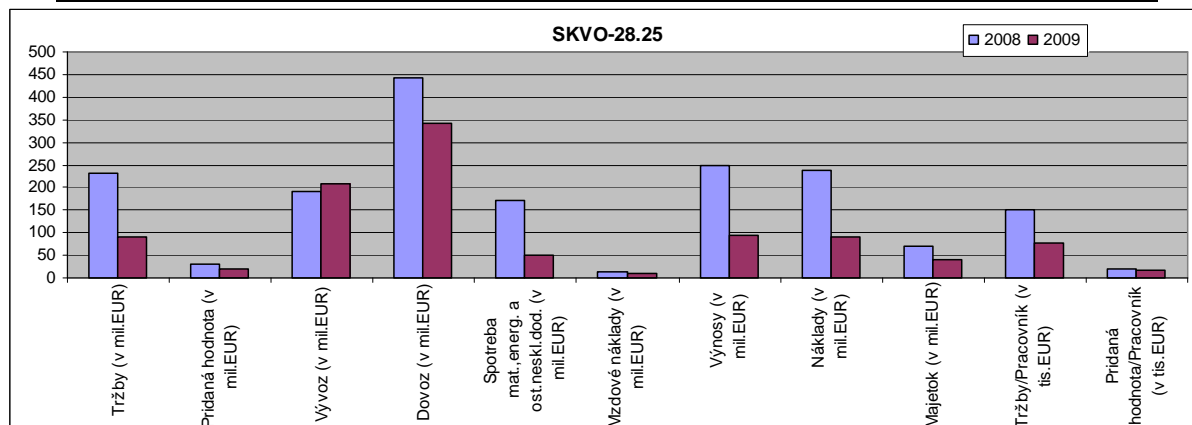
Táto trieda vylučuje:

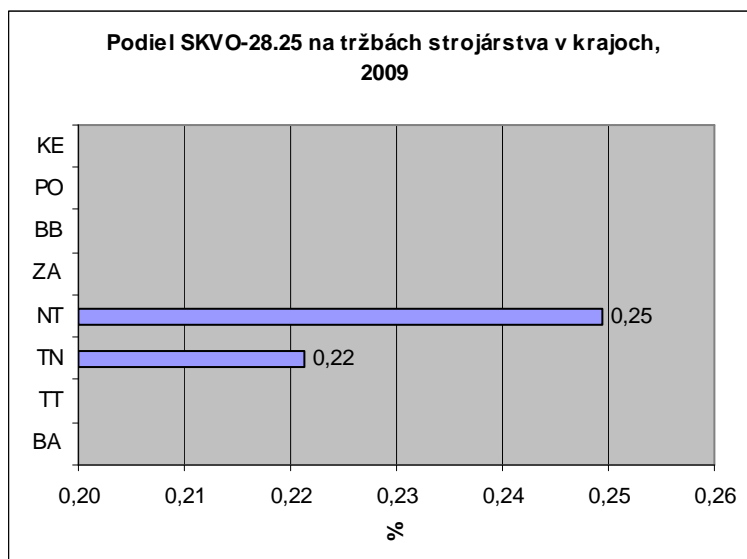
- výrobu tuzemského chladiaceho a mraziaceho zariadenia, pozri 27.51
- výrobu ventilátorov určených pre domácnosť, pozri 27.51

V roku 2009 klesli tržby v tejto skupine o 61% oproti roku 2008, vývoz stúpol o 9%, počet pracovníkov klesol o 23%, ďalšie ukazovatele ako napr. majetok, mzdové náklady, výnosy, spotreba materiálov, energií taktiež výrazne poklesli oproti roku 2008. Pre rok 2010 predpokladáme podobný vývoj v skupine ako v roku 2009.

Tab. 19: SKVO 28.25 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	15	14	93	7
Tržby (v mil.EUR)	230	89	39	61
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	31	20	66	34
Vývoz (v mil.EUR)	191	208	109	-9
Dovoz (v mil.EUR)	442	341	77	23
Počet pracovníkov	1 534	1 179	77	23
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	170	52	30	70
Mzdové náklady (v mil.EUR)	15	11	73	27
Výnosy (v mil.EUR)	247	95	38	62
Náklady (v mil.EUR)	238	90	38	62
Majetok (v mil.EUR)	70	41	58	42
Tržby/Pracovník (v EUR)	150	76	51	49
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	20	17	86	14
Pridaná hodnota/Tržby	0,133	0,226	170	-70

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.25

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
36566098	Visteon Slovakia, s.r.o.	Nitra 1
35957093	Fuso Industries Ltd. - slovenská org. zložka	Považská Bystrica 1
36310255	R. T. V. COILS, s. r. o.	Nové Mesto nad Váhom
00683868	IMOS-Systemair, s.r.o.	Hamuliakovo
36405132	EUROS Slovakia, s.r.o.	Žilina 1
36650935	Camfil Farr s.r.o.	Levice 1
31437389	PASTORKALT a.s.	Nové Zámky 1
31578977	A P I A G R A, klimatizácia a vetranie,sro	Zubrohlava
31706193	MARCO-CLIMATECH, spol. s r.o.	Poprad 1
36312363	TECHKLIMA,S.R.O.	Nové Mesto nad Váhom

SKVO 28.30 - Výroba strojov pre poľnohospodárstvo a lesníctvo

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu traktorov používaných v poľnohospodárstve a lesníctve
- výrobu traktorov riadených chodcom
- výrobu žacích strojov, vrátane kosačiek na trávu
- výrobu poľnohospodárskych automatických príviesných vozidiel na nakládku a vykládku alebo súprav s návesom
- výrobu poľnohospodárskych strojov na prípravu, sadenie a hnojenie pôdy: pluh, stroje na rozprašovanie hnojív, sejacie stroje, brány atď.
- výrobu strojov na zber úrody a mlátenie obilia: kombajny, mláčačky, triedičky atď.
- výrobu strojov na výrobu mlieka
- výrobu rozprašovacích strojov na poľnohospodárske účely
- výrobu rozličných poľnohospodárskych strojov: stroje súvisiace s chovom hydiny, starostlivosťou o včely, zariadenia na prípravu krmív atď., stroje na čistenie, triedenie a známkovanie vajec, ovocia atď.

Táto trieda vylučuje:

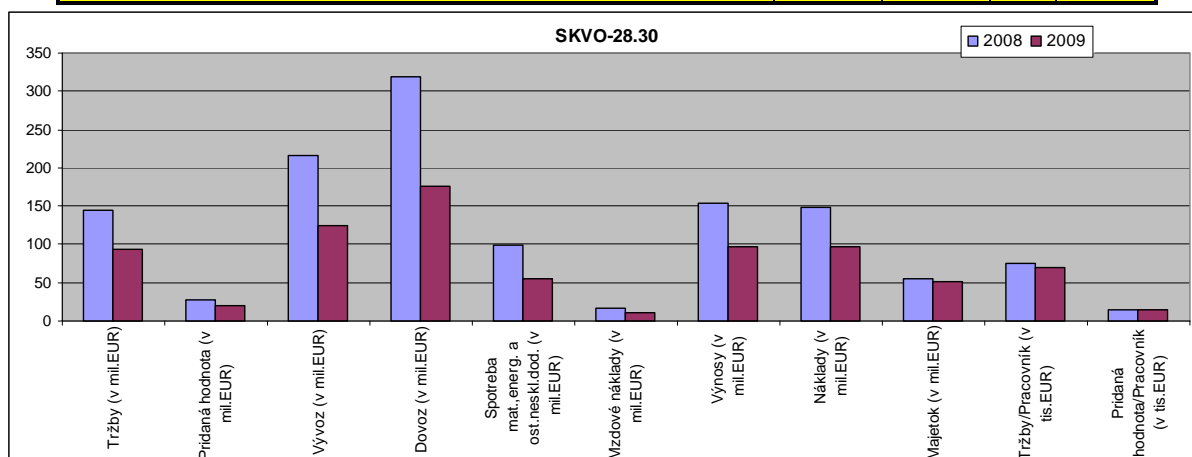
- výrobu poľnohospodárskych ručných náradí neľahaných energiou, pozri 25.73
- výrobu dopravných pásov na farmárske použitie, pozri 28.22
- výrobu ručných náradí ľahaných energiou, pozri 28.24
- výrobu odstrediviek mlieka, pozri 28.93
- výrobu strojov na čistenie, triedenie a známkovanie semien, zŕn alebo sušenej strukovinovej zeleniny, pozri 28.93
- výrobu cestných traktorov pre súpravy s návesom, pozri 29.10

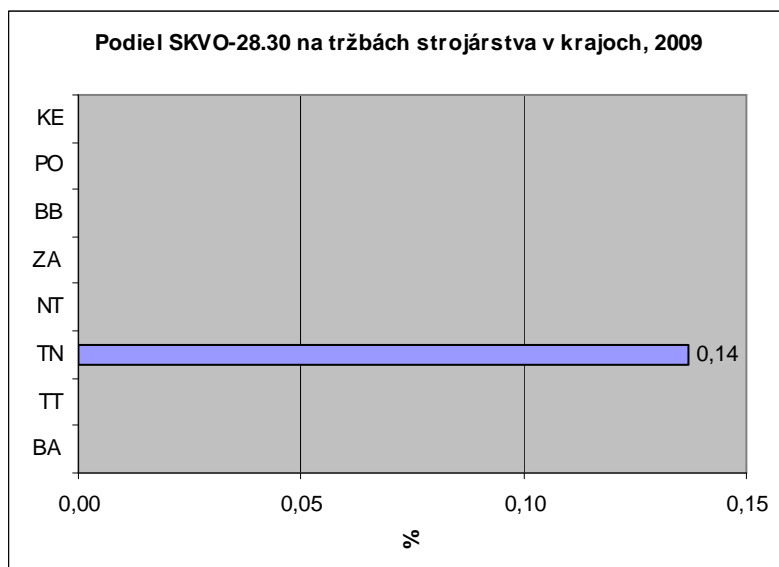
- výrobu cestných prívesov alebo súprav s návěsom, pozri 29.20

V roku 2009 nastal pokles tržieb o 36% oproti roku 2008, vývoz klesol o 42% a počet zamestnancov sa znížil o 31%. Celá skupina mala klesajúcu tendenciu oproti roku 2008, pokles nastal aj v ostatných ukazovateľoch ako napr. výnosy, náklady, pridaná hodnota, dovoz, mzdové náklady.

Tab. 20: SKVO 28.30 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	10	10	100	0
Tržby (v mil.EUR)	145	93	64	36
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	27	20	75	25
Vývoz (v mil.EUR)	216	125	58	42
Dovoz (v mil.EUR)	319	175	55	45
Počet pracovníkov	1 946	1 341	69	31
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	99	56	57	43
Mzdové náklady (v mil.EUR)	16	11	67	33
Výnosy (v mil.EUR)	154	96	62	38
Náklady (v mil.EUR)	149	97	65	35
Majetok (v mil.EUR)	56	51	91	9
Tržby/Pracovník (v EUR)	74	69	93	7
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	14	15	109	-9
Pridaná hodnota/Tržby	0,188	0,220	117	-17

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.30

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
36514179	GGP Slovakia, s.r.o.	Poprad 1
36381047	ZTS Strojárne, a.s.	Námestovo
36310212	PELLENC s. r. o.	Nové Mesto nad Váhom
31412483	Strojstav Nové Mesto nad Váhom a.s.	Nové Mesto nad Váhom
36812510	Vogel & Noot Seed Solutions s.r.o.	Leopoldov
31589901	LKT, s.r.o.	Trstená
31637647	VVED, s.r.o.	Domaniža
36449750	PREMETAL MON, s.r.o.	Prešov 6
36028827	AGRIO - postrekovače, spol. s r.o.	Poniky
36006131	NOVKREDIT, spol. s r.o.	Nováky

SKVO 28.4 - Výroba strojov na tvarovanie kovov a obrábanie

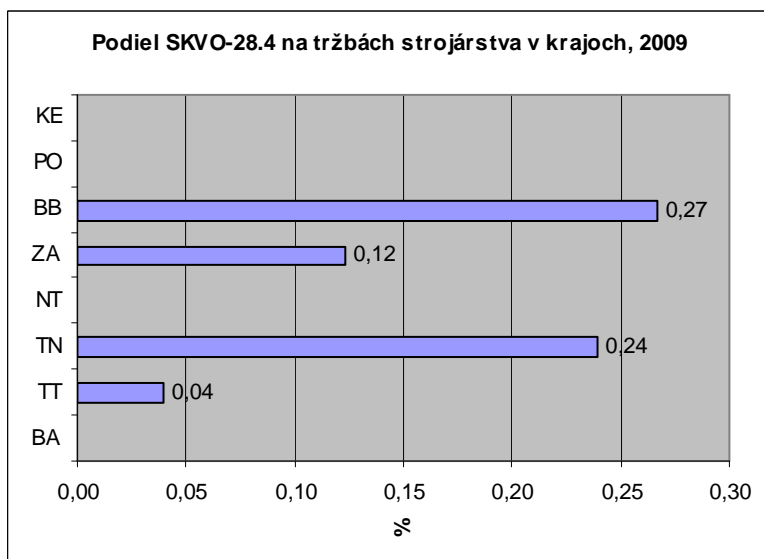
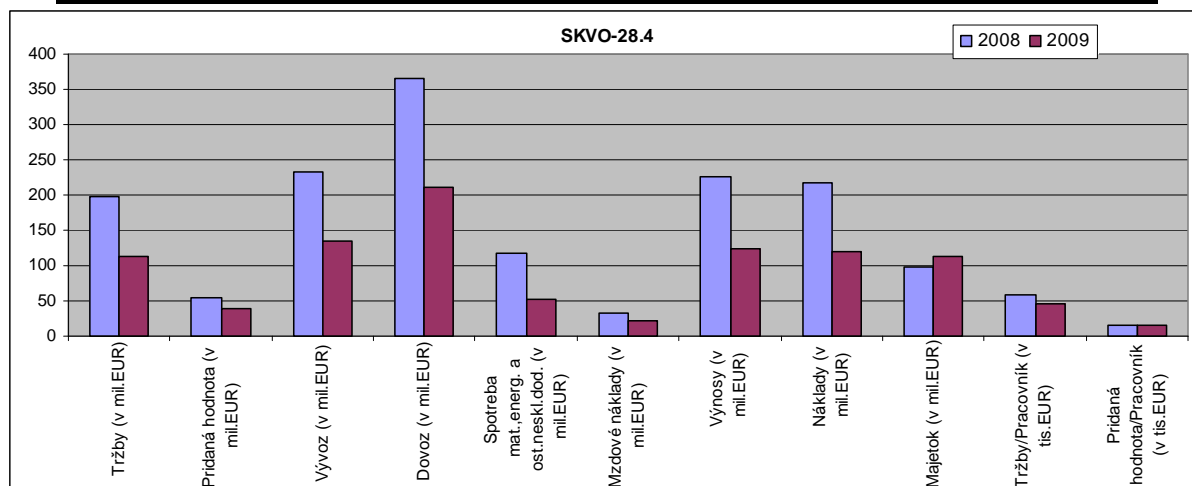
Táto skupina zahŕňa výrobu strojov na tvarovanie kovov a obrábanie, napr. výrobu strojov na obrábanie kovov a ostatných materiálov (drevo, kosť, kameň, ebonit, tvrdý plast, studené sklo atď.), vrátane strojov s využitím laserových lúčov, ultrazvukových vln, plazmového oblúka, magnetických vln atď.

Výroba strojov na tvarovanie kovov a obrábanie bola výrobná skupina, v ktorej taktiež nastal pokles podobne ako v ostatných odvetviach. Tržby v tejto skupine klesli o 42%, vývoz taktiež o 42%, počet pracovníkov klesol o 27%. Podobný scenár vývoja tejto skupiny sa očakáva aj v roku 2010.

Tab. 21: SKVO 28.4 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	23	26	113	-13
Tržby (v mil.EUR)	197	114	58	42
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	55	40	73	27
Vývoz (v mil.EUR)	233	134	58	42
Dovoz (v mil.EUR)	365	210	57	43
Počet pracovníkov	3 416	2 494	73	27
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	116	52	45	55
Mzdové náklady (v mil.EUR)	33	22	67	33

Výnosy (v mil.EUR)	226	124	55	45
Náklady (v mil.EUR)	217	120	55	45
Majetok (v mil.EUR)	98	113	115	-15
Tržby/Pracovník (v EUR)	58	46	79	21
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	16	16	100	0
Pridaná hodnota/Tržby	0,278	0,352	127	-27

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.4

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
00603015	MicroStep, spol. s r.o.	Bratislava 3
31412696	TRENS, a.s.	Trenčín 1
31632220	IMC Slovakia, s.r.o.	Považská Bystrica 1
36370827	LIPTOVSKÉ STROJÁRNE plus, a.s.	Liptovský Mikuláš 1
31737714	LVD S2, a.s.	Tornaľa
36621391	Remeslo strojal, s.r.o.	Žiar nad Hronom 1
31581676	IQM, s.r.o.	Hriňová
00678228	KABELSCHLEPP - SYSTEMTECHNIK, spol. s r.o.	Nové Zámky 1
36633712	SLAVIA TOOLS a.s.	Detva
36619922	UNICORN - ESK, s.r.o.	Tornaľa

SKVO 28.92 - Výroba strojov pre baníctvo, ťažbu a stavebníctvo

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu elevátorov a dopravníkov na nepretržité premiestňovanie materiálu na podzemné použitie
- výrobu vŕtacích, rezacích a raziacich strojov (na podzemné použitie alebo nie)
- výrobu strojov na spracovanie minerálov preosievaním, triedením, oddeľovaním, umývaním, drvením atď.
- výrobu miešačiek na betón a maltu
- výrobu strojov na premiestňovanie zeminy: buldozéry, triedičky, škrabacie nástroje, nivelátory, mechanické lopaty, lopatové nakladače, stroje na povrchovú úpravu betónu atď.
- výrobu baranidiel and extraktorov, rozprašovačov malty, živicových rozprašovačov, stojov na povrchovú úpravu betónu atď.
- výrobu pásových traktorov a traktorov používaných v stavebníctve a baníctve
- výrobu radlíc buldozéro a angledozerov
- výrobu terénnych odkladacích vozňov

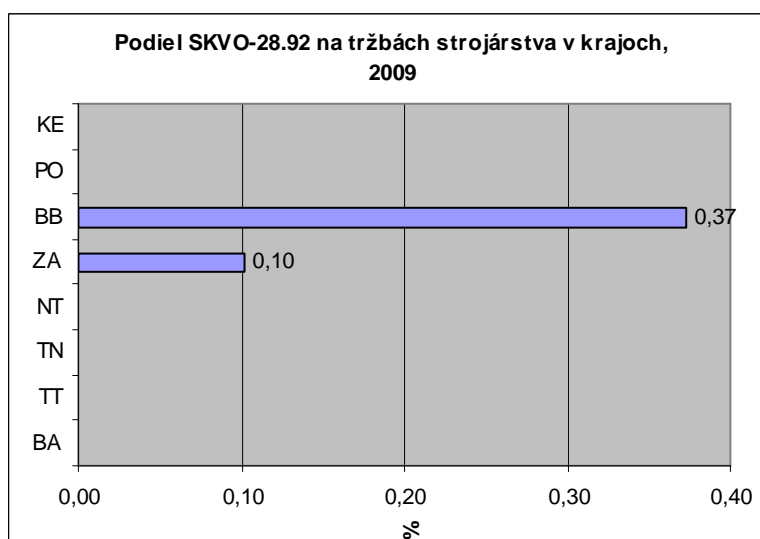
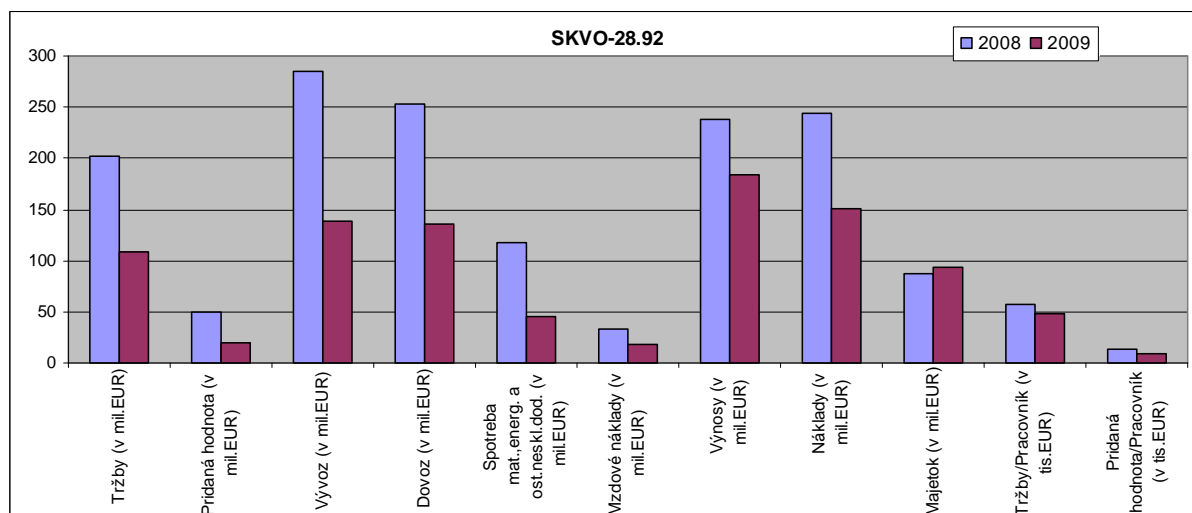
Táto trieda vylučuje:

- výrobu zdvíhacieho a montážneho zariadenia, pozri 28.22
- výrobu ostatných traktorov, pozri 28.30, 29.10
- výrobu strojov na úpravu kameňa, vrátane strojov na rozdelenie a čistenie kameňa, pozri 28.49
- výrobu nákladných áut s miešačkou na betón, pozri 29.10

V skupine Výroba strojov pre baníctvo, ťažbu a stavebníctvo nastal pokles v ukazovateli tržby o 47% oproti minulému roku 2008. Pokles nastal aj v prípade pridanej hodnoty o 59%, vývozu o 51%, počtu pracovníkov o 36% (1247osôb). Výnosy klesli o 23%.

Tab. 22: SKVO 28.92 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	11	12	109	-9
Tržby (v mil.EUR)	202	108	53	47
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	49	20	41	59
Vývoz (v mil.EUR)	285	139	49	51
Dovoz (v mil.EUR)	253	135	54	46
Počet pracovníkov	3 504	2 257	64	36
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	118	45	38	62
Mzdové náklady (v mil.EUR)	33	18	53	47
Výnosy (v mil.EUR)	237	184	77	23
Náklady (v mil.EUR)	245	150	61	39
Majetok (v mil.EUR)	87	94	107	-7
Tržby/Pracovník (v EUR)	58	48	83	17
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	14	9	63	37
Pridaná hodnota/Tržby	0,244	0,186	76	24

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.92

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
36011509	PPS Group a.s.	Detva - sídlisko
36246093	Stroje a mechanizmy, a.s.	Dunajská Streda 1
31561888	Cestné a stavebné mechanizmy Tisovec, a.s.	Tisovec
36034681	WAY INDUSTRY, a.s.	Krupina
36398357	GLOBE METAL & FINANCE, a.s.	Martin 1
36008877	JMB, s.r.o.	Vrútky
36048666	KOPAST, s.r.o.	Zvolen 1
36195022	METALPORT, s.r.o.	Košice 17
31711758	BMZ a.s.	Spišská Nová Ves 1
36028258	PPS Vývoj, s.r.o.	Zvolen 1

SKVO 28.93 - Výroba strojov na spracovanie potravín, nápojov a tabaku

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu poľnohospodárskych sušičiek
- výrobu strojov pre mliekarenský priemysel: odstredivky mlieka, stroje na spracovanie mlieka (napr. homogenizátory), stroje na úpravu mlieka (napr. druhy masla a stroje na formovanie), stroje na prípravu syra (napr. homogenizátory, odlievače, lisy) atď.

- výrobu strojov na mletie obilia: stroje na čistenie, triedenie alebo známkovanie semien, obilia alebo sušenej strukovej zeleniny (triediče, pásy na presievanie, odstredivky, stroje na prerezávanie obilia atď.), stroje na výrobu múky a šrotu atď. (trebie mlynčeky, krmiče, násypníky/presoievače, čističe vlákniny, mixéry, lúpačka ryže, triedička hrachu)
- výrobu lisov používaných na výrobu vína, jablčného muštu, ovocných štiav atď.
- výrobu strojov pre pekársky priemysel alebo na výrobu makarónov, špagiet alebo podobných výrobkov: pekárske rúry, mixérov, rozdeľovačov a formičiek na cesto, krájačov, strojov na vkladanie koláčov atď.
- výrobu strojov a zariadení na spracovanie rôznych jedál: stroje na výrobu cukroviniek, kakaa alebo čokolády; na výrobu cukru; pre pivovary; na spracovanie mäsa a hydiny, na prípravu ovocia, orechov a zeleniny; na prípravu rýb, mäkkýšov alebo iných morských jedál, stroje na filtráciu a čistenie, ostatné stroje na priemyselnú prípravu alebo výrobu jedál alebo nápojov
- výrobu strojov na získavanie alebo prípravu živočíšnych alebo rastlinných tukov alebo olejov
- výrobu strojov na prípravu tabaku a na výrobu cigariet alebo cigár alebo na výrobu fajok alebo žuvacieho alebo šnupavého tabaku
- výrobu strojov na prípravu jedál v hoteloch a reštauráciach

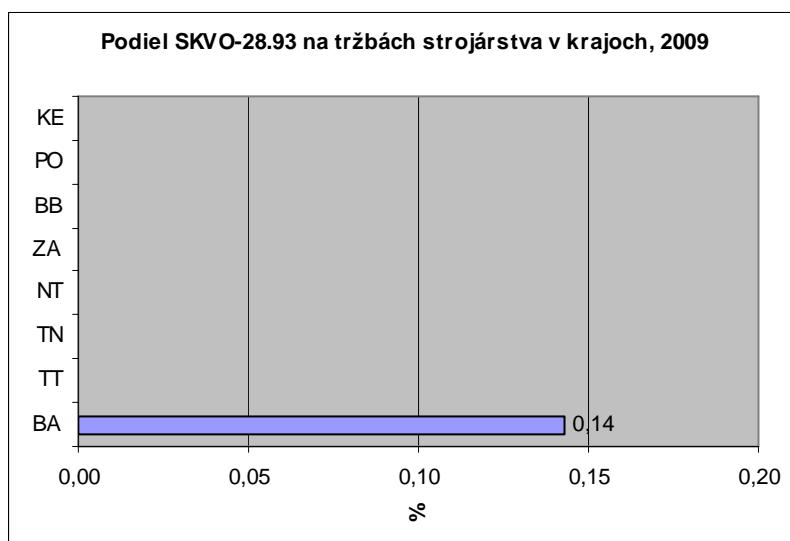
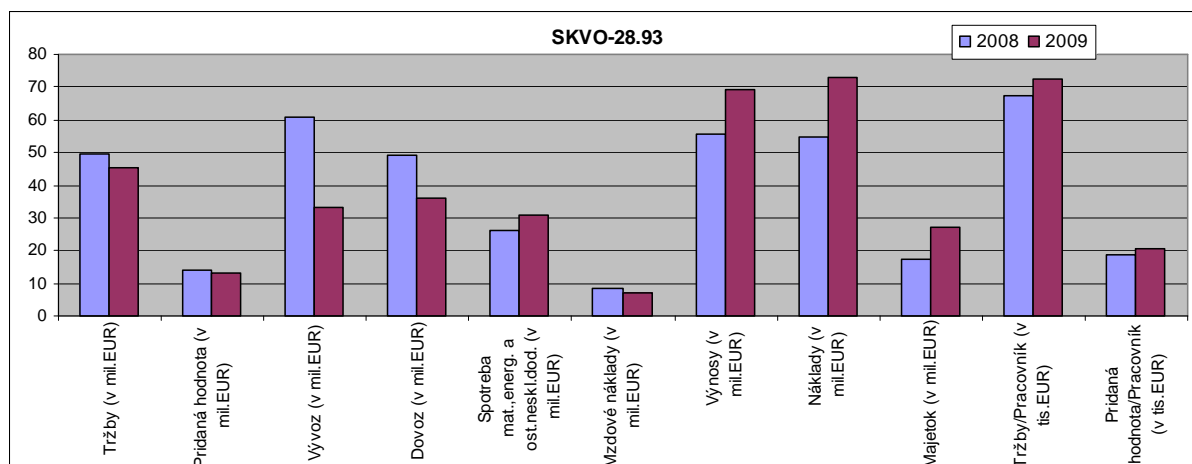
Táto trieda vylučuje:

- výrobu zariadení na ožarovanie jedál a mlieka, pozri 26.60
- výrobu strojov na balenie, obalovanie a váženie, pozri 28.29
- výrobu strojov na čistenie, triedenie alebo známkovanie vajec, ovocia alebo ostatnej úrody (okrem semien, obilia a sušenej strukovej zeleniny), pozri 28.30

Výroba strojov na spracovanie potravín, nápojov a tabaku bola jednou zo skupín, ktoré neboli výrazne zasiahnuté hospodárskou krízou z hľadiska tržieb. Tržby v tomto odvetví poklesli iba o 9%, avšak vývoz poklesol o 45%, počet pracovníkov klesol o 16%. Stúpajúci trend mali ukazovatele ako napr. spotreba materiálov, energií +17%, výnosy +25%, náklady +33%, majetok +57%. Očakávame postupné zlepšovanie tohto výrobného odvetvia v roku 2010.

Tab. 23: SKVO 28.93 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	10	9	90	10
Tržby (v mil.EUR)	50	45	91	9
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	14	13	92	8
Vývoz (v mil.EUR)	61	33	55	45
Dovoz (v mil.EUR)	49	36	73	27
Počet pracovníkov	742	626	84	16
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	26	31	117	-17
Mzdové náklady (v mil.EUR)	8	7	82	18
Výnosy (v mil.EUR)	56	69	125	-25
Náklady (v mil.EUR)	55	73	133	-33
Majetok (v mil.EUR)	17	27	157	-57
Tržby/Pracovník (v EUR)	67	73	108	-8
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	19	21	109	-9
Pridaná hodnota/Tržby	0,281	0,284	101	-1

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.93

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
35878282	Odenberg Engineering, s.r.o.	Pezinok 1
36454192	POTRAVINÁRSKE STROJÁRNE SVIDNÍK, a.s.	Svidník
36310069	Rademaker Slovakia s. r. o.	Považská Bystrica 4
35951371	Marel Food Systems, s.r.o.	Nitra 5
31348173	MILKING, spoločnosť s ručením obmedzeným	Bratislava 2
31689469	LEKOS, s.r.o. Trebišov	Trebišov 1
31359221	FARM PROFI s.r.o.	Modra
36468711	VOMZ - SLOVAKIA s.r.o.	Ľubica
31435076	GASTRO - HAAL, s.r.o.	Nové Zámky 1
34121331	VOPS, spol. s r.o.	Modra 1

SKVO 28.94 - Výroba strojov pre textilný, odevný a kožiarsky priemysel

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu textilných strojov: strojov na prípravu, výrobu, extrudovanie, kreslenie, povrchovú úpravu alebo strihanie umelých textilných vlákien, materiálov alebo priadze, stroje na prípravu textilných vlákien: čistička bavlny, rozvolňovacie stroje, rozhadzovač bavlny, stroj na pranie bavlny, karbonizovanie vlny, hrebene, prečesávače, pradiarenské rámy atď., pradiarsky stroj, stroje na

- prípravu textilnej priadze: navíjače, snovadlá a podobné stroje, tkacie stroje (krosná), vrátane ručných krosien, pletacie stroje, stroje na výrobu uzlovitej/hrčkovitej sieťoviny, tylu, čipky, stužiek atď.
- výrobu pomocných strojov a zariadení pre textilné stroje: listoviek, žakáru/žakárového stavu, automatické vypínanie, mechanizmus na zmenu pohybu, vretená bez alebo so zotrvačníkom atď.
 - výrobu strojov na textilnú tlač
 - výrobu stroje na spracovanie textilu: stroje na umývanie, bielenie, farbenie, povrchovú úpravu/oštiehnutie, konečnú úpravu, obšívanie/natieranie alebo impregnáciu textilných vlákien, výrobu strojov na navíjanie, odvíjanie, skladanie, strihanie alebo farbenie textilných vlákien
 - výrobu zariadení na bielizeň/pranie: žehliace stroje, stroje na pranie a sušenie so zárobovým účelom/obchodné, stroje na suché čistenie
 - výrobu šijacích strojov, hláv a ihliel do šijacích strojov (na použitie v domácnosti alebo nie)
 - výrobu strojov na výrobu alebo konečnú úpravu plste alebo netkaných látok
 - výrobu strojov na výrobu kože: stroje na prípravu, činenie alebo spracovanie usní alebo kože, stroje na výrobu alebo opravu obuvi alebo ostatných výrobkov z usní, kože alebo kožušín

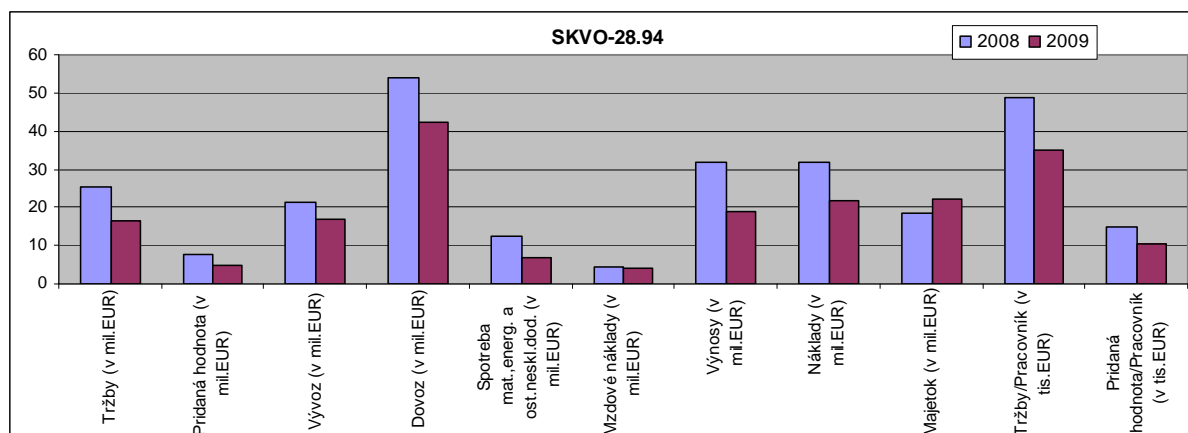
Táto trieda vylučuje:

- výrobu papiera alebo lepenky na použitie v žakárových strojoch, pozri 17.29
- výrobu strojov na domáce pranie a sušenie, pozri 27.51
- výrobu strojov používaných na tlač kalendárov, pozri 28.29
- výrobu strojov používaných na viazanie kníh, pozri 28.99

V tejto skupine výrobných odvetví tržby v minulom roku 2009 poklesli o 35% oproti roku 2008. Klesli aj ukazovatele ako sú: pridaná hodnota -37%, vývoz -19%, počet pracovníkov -9%, výnosy -40%, dovoz -22%. Stúpla hodnota majetku o +20%.

Tab.24: SKVO 28.94 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	6	6	100	0
Tržby (v mil.EUR)	25	17	65	35
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	8	5	63	37
Vývoz (v mil.EUR)	21	17	81	19
Dovoz (v mil.EUR)	54	42	78	22
Počet pracovníkov	521	473	91	9
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	13	7	56	44
Mzdové náklady (v mil.EUR)	4	4	88	12
Výnosy (v mil.EUR)	32	19	60	40
Náklady (v mil.EUR)	32	22	69	31
Majetok (v mil.EUR)	19	22	120	-20
Tržby/Pracovník (v EUR)	49	35	72	28
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	15	10	70	30
Pridaná hodnota/Tržby	0,309	0,300	97	3

Zoznam 6 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.94

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
31728081	STROJCHEM, a.s.	Svit
35766387	B.C.B., s.r.o.	Galanta 1
31349439	NS ACM, spol. s r.o.	Nitra 5
36546551	KOVO P+P, s.r.o.	Topoľčany 1
36243264	VRAMON, spol. s r.o.-Ing. Mojmir Vrablec	Vlčkovce
18049664	RENOZETA, spol. s r.o.	Trenčín 5

Pozn.: V tomto prípade graf hodnoty podielu SKVO-28.94 na tržbách strojárstva v krajoch nebol spracovaný z dôvodu nedostupných údajov.

SKVO 28.96 - Výroba strojov na výrobu plastov a gúmy

Táto trieda zahŕňa:

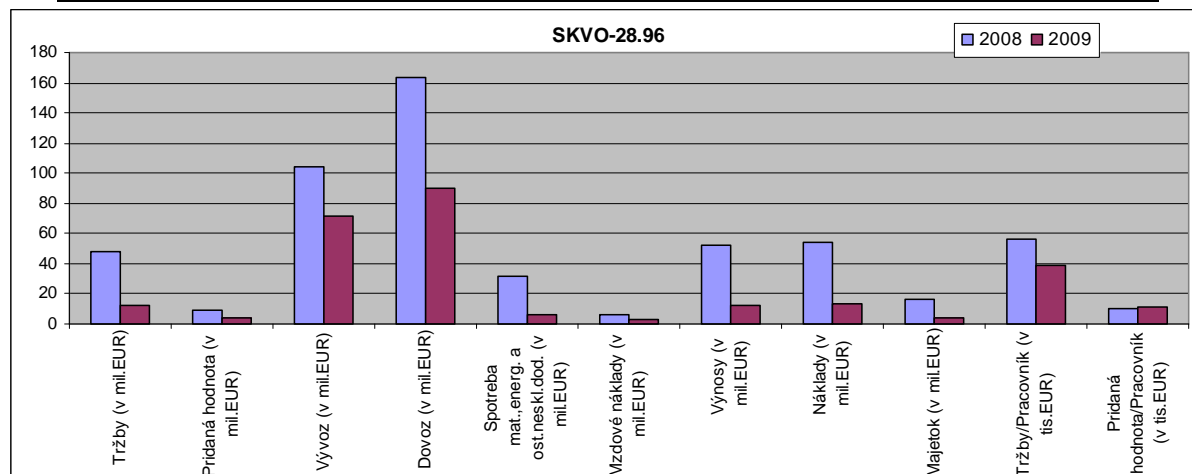
- výrobu strojov na spracovanie mäkkej gúmy alebo plastov alebo na výrobu výrobkov z týchto materiálov: extrudéry, stroje vyrábajúce výrobky z plastov a gúmy pomocou foriem, stroje na výrobu alebo protektorovanie pneumatík a ostatné stroje na výrobu špecifických výrobkov z gúmy a plastu

Skupina výrobných odvetví s názvom Výroba strojov na výrobu plastov a gúmy v uplynulom roku výrazne utrpela v ukazovateli tržby, kde nastal až 74% pokles oproti roku 2008. Pridaná hodnota klesla o 59%, vývoz klesol o 32%, počet pracovníkov až o 62%, čo predstavovalo 532 pracovníkov menej než v roku 2008, výnosy poklesli o 76%, hodnota majetku klesla o 78%. Predpokladáme, že rovnaký vývoj v tejto skupine nastane aj v roku 2010, kde očakávame ďalšie poklesy najmä v súvislosti s výškou tržieb, pridanej hodnoty, výnosov atď.

Tab. 25: SKVO 28.96 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	5	5	100	0
Tržby (v mil.EUR)	48	13	26	74
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	9	4	41	59
Vývoz (v mil.EUR)	104	71	68	32
Dovoz (v mil.EUR)	163	90	55	45
Počet pracovníkov	855	323	38	62
Spotreba mat., energ. a ost. neskl. dod. (v mil.EUR)	32	6	19	81
Mzdové náklady (v mil.EUR)	6	3	44	56
Výnosy (v mil.EUR)	52	13	24	76

Náklady (v mil.EUR)	54	14	25	75
Majetok (v mil.EUR)	16	4	22	78
Tržby/Pracovník (v EUR)	56	39	69	31
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	11	11	109	-9
Pridaná hodnota/Tržby	0,188	0,295	157	-57

Zoznam 5 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.96

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
36673234	Manz Automation Slovakia s.r.o.	Nové Mesto nad Váhom
31589791	VOJUS, a.s.	Považská Bystrica 1
36454559	FOPEX SLOVAKIA, s.r.o.	Stakčín
36315541	GOMS, spol.s r. o.	Púchov 1
36300624	BAAS, s. r. o.	Beluša

Pozn.: V tomto prípade graf hodnoty podielu SKVO-28.96 na tržbách strojárstva v krajoch nebol spracovaný z dôvodu nedostupných údajov.

SKVO 28.99 - Výroba ostatných strojov na špeciálne účely i. n.

Táto trieda zahŕňa výrobu strojov na špeciálne účely inde neklasifikovaných.

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu sušičiek dreva, drevoviny, papiera alebo lepenky a ostatných materiálov (okrem výrobkov pre poľnohospodársky a textilný priemysel)
- výrobu strojov na tlač a viazanie kníh a strojov na pomocné činnosti pri tlači na rôznych druhoch materiálov
- výrobu strojov na výrobu kachličiek, tehál, tvarovanej keramickej hmoty, fajok, grafitových elektród, tabulí atď.
- výrobu strojov na polovodičovú výrobu
- výrobu priemyselných robotov vykonávajúcich mnoho úkonov na špecifické účely
- výrobu rôznych špecifických strojov a zariadení: stroje na montáž elektrických alebo elektronických lúčok, hadičiek (ventilov) alebo žiaroviek, stroje na výrobu alebo tepelné spracovanie skla alebo predmetov zo skla, sklenených vlákien alebo priadze, stroje alebo zariadenia na izotopové izolovanie
- výrobu zariadenia na nastavenie pneumatík a ich vyrovnávanie; vyrovnávacieho zariadenia (okrem vyrovnávania kolies)
- výrobu centrálnych mazacích systémov
- výrobu vzduchových štartérov, katapultov a podobných zariadení
- výrobu lôžok na opaľovanie
- výrobu automatických zariadení pre kolkársku dráhu (napr. nastavovače kolíkov)

- výrobu kolotočov, hojdačiek, športových strelníc a zariadení zábavných plôch

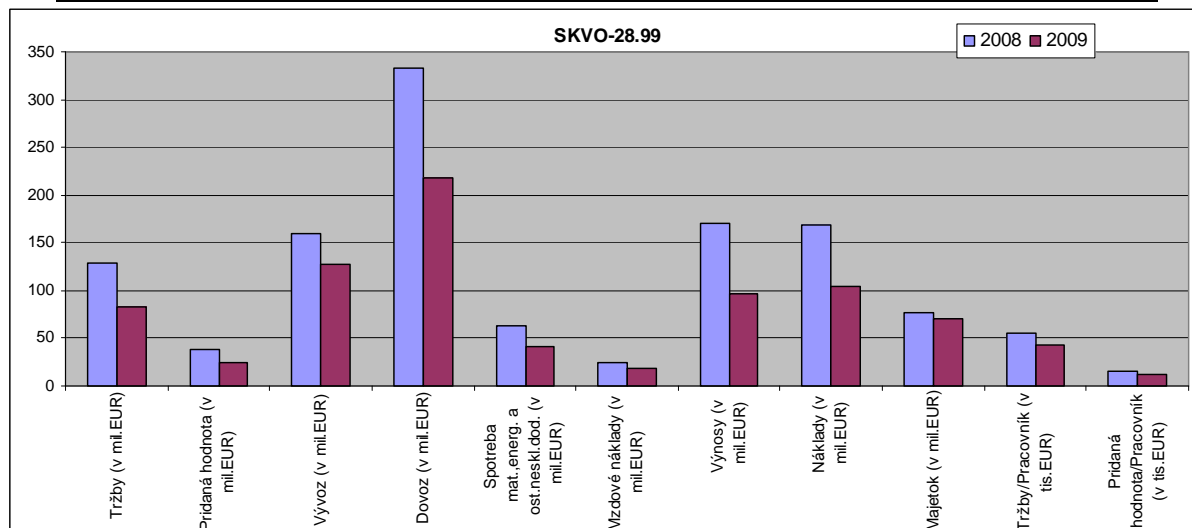
Táto trieda vylučuje:

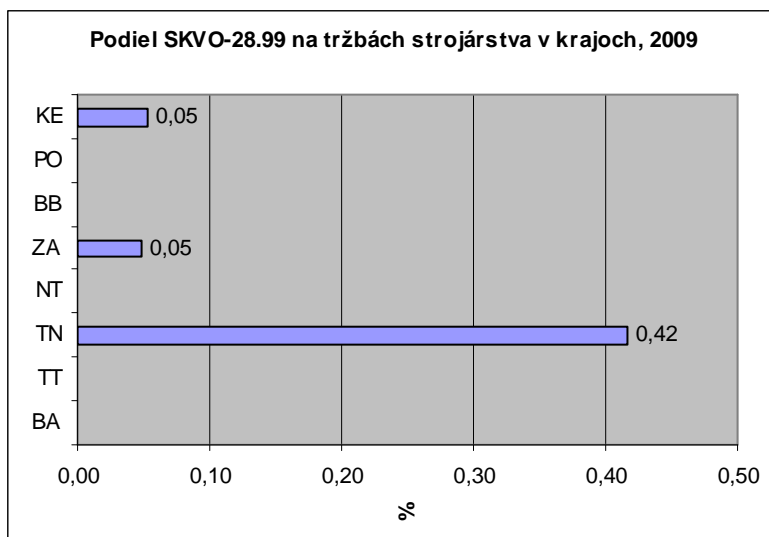
- výrobu zariadení do domácností, pozri 27.5
- výrobu fotokopírovacích strojov atď., pozri 28.23
- výrobu strojov a zariadení na spracovanie tvrdej gumy, tvrdého plastu alebo studeného skla, pozri 28.49
- výrobu ingotových formovacích strojov, pozri 28.91

Výroba zariadení pre domácnosť bola v roku 2008 v klesajúcom trende, medziročne poklesli tržby o 2,5%. Pridaná hodnota bola v mínuse 140 mil.Sk (-108,5%), pokles nastal vo vývoze, výnosoch, nákladoch. Vzrástol počet pracovníkov o 191.

Tab. 26: SKVO 28.99 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	22	20	91	9
Tržby (v mil.EUR)	129	83	64	36
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	38	24	63	37
Vývoz (v mil.EUR)	160	128	80	20
Dovoz (v mil.EUR)	333	218	65	35
Počet pracovníkov	2 372	1 900	80	20
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	63	42	66	34
Mzdové náklady (v mil.EUR)	24	19	77	23
Výnosy (v mil.EUR)	170	97	57	43
Náklady (v mil.EUR)	168	105	62	38
Majetok (v mil.EUR)	77	71	92	8
Tržby/Pracovník (v EUR)	55	44	80	20
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	16	13	78	22
Pridaná hodnota/Tržby	0,294	0,289	98	2

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 28.99

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
31632301	Matador Automotive, a.s.	Dubnica nad Váhom 1
34139664	KONŠTRUKTA - Industry, akciová spoločnosť	Trenčín 1
36318388	Virtual Reality Media, a.s.	Trenčín 1
31409911	VIPO a.s.	Partizánske 1
35943599	PÖTTINGER STROJE, s.r.o.	Bánovce n/Bebravou 1
36309991	JAMP SVORADA s. r. o.	Dubnica nad Váhom 1
36211036	Gilbos Slovensko s.r.o.	Seňa
31562493	VURAL, a.s.	Žilina 1
36383945	Energo - Robotics, výrobné družstvo	Liptovský Mikuláš 5
36458872	VUKOV EXTRA, a.s.	Prešov 1

SKVO 29.1 - Výroba motorových vozidiel

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu osobných áut
- výrobu vozidiel na obchodné účely: nákladné autá, kamióny, cestné traktory pre prívesy atď.
- výrobu autobusov, trolejbusov a zájazdových autokarov
- výrobu motorov do motorových vozidiel
- výrobu podvozkov pre motorové vozidlá
- výrobu ostatných motorových vozidiel: snežných skútrov, golfových vozíkov, obojživelných vozidiel, požiarnických vozidiel, vozidiel na zametanie ulíc, putovných knižníc, pancierových vozidiel atď., nákladných vozidiel na miešanie betónu
- vozidiel ATV, motokár a podobných vozidiel vrátane pretekárskych áut

Táto trieda tiež zahŕňa:

- obnovu motorov motorových vozidiel v továrňach

Táto trieda vylučuje:

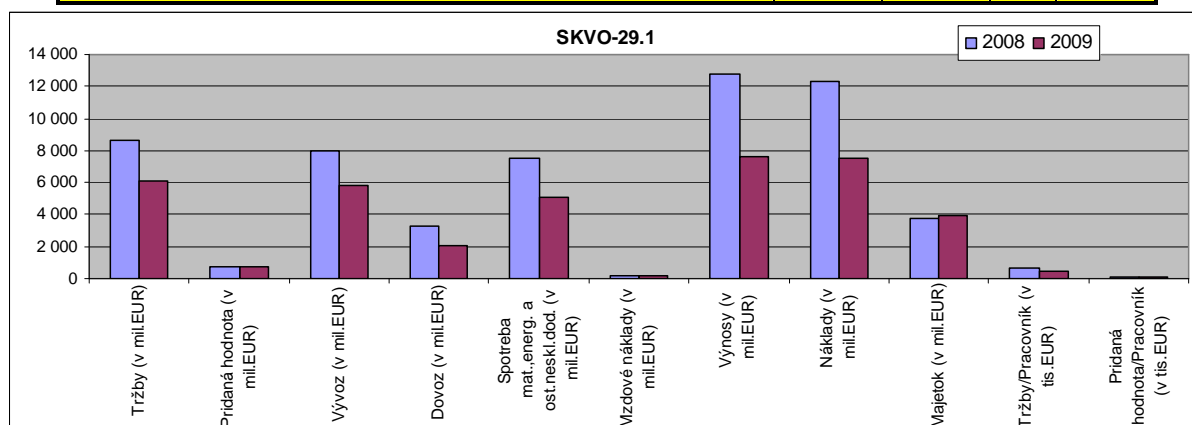
- výrobu elektrických motorov (okrem štartovacích motorov), pozri 27.11
- výrobu osvetľovacieho zariadenia pre motorové vozidlá, pozri 27.40
- výrobu piestov, piestových krúžkov a karburátorov, pozri 28.11
- výrobu poľnohospodárskych traktorov, pozri 28.30
- výrobu traktorov používaných v stavebníctve alebo baníctve, pozri 28.92
- výrobu terénnych vozidiel na vysypávanie, pozri 28.92
- výrobu hlavnej časti motorových vozidiel, pozri 29.20
- výrobu elektrických častí motorových vozidiel, pozri 29.31
- výrobu častí a prídavných zariadení pre motorové vozidlá, pozri 29.32

- výrobu tankov a ostatných vojenských bojových vozidiel, pozri 30.40
- montáž, oprava a úprava motorových vozidiel, pozri 45.20

Výrobu motorových vozidiel na Slovensku v skupine výrobných odvetví 29.1 zastupujú 3 automobilky VW, KIA a PSA, štvrtým podnikom, ktorý je zahrnutý v tejto skupine je spoločnosť PANAX F.C.S., spol. s r.o. z Tvrdošína. Táto firma sa zaoberá najmä výrobou nadstavieb a prestavieb špeciálnych a sanitných vozidiel. Tradičné automobilky vyprodukovali v uplynulom roku 463 140 vozidiel, čo je pokles o 19,6% oproti roku 2008 (vyrobených 575 776 vozidiel). Tržby poklesli o 29%, vývoz klesol o 27%, počet pracovníkov klesol o 12% oproti roku 2008, čo predstavuje 1763 osôb. Pokles nastal aj vo výnosoch o 40%, v pridanej hodnote o 5%. Očakávame, že rok 2010 bude pre výrobcov automobilov mierne rastový, čo by sa malo prejavit' aj v počte vyrobených automobilov. Náš odhad pre rok 2010 je cca. 510 000 vyrobených automobilov na Slovensku.

Tab. 27: SKVO 29.1 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	4	4	100	0
Tržby (v mil.EUR)	8 668	6 130	71	29
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	775	739	95	5
Vývoz (v mil.EUR)	8 014	5 863	73	27
Dovoz (v mil.EUR)	3 290	2 037	62	38
Počet pracovníkov	14 188	12 425	88	12
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	7 511	5 085	68	32
Mzdové náklady (v mil.EUR)	204	185	91	9
Výnosy (v mil.EUR)	12 734	7 631	60	40
Náklady (v mil.EUR)	12 331	7 499	61	39
Majetok (v mil.EUR)	3 769	3 982	106	-6
Tržby/Pracovník (v EUR)	611	493	81	19
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	55	60	109	-9
Pridaná hodnota/Tržby	0,089	0,121	135	-35

Zoznam 4 najvýznamnejších podnikov v SKVO 29.1

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
35757442	VOLKSWAGEN SLOVAKIA a.s.	Bratislava 49
35876832	KIA Motors Slovakia s.r.o.	Žilina 1
36256013	PCA Slovakia, s.r.o.	Trnava 1
36374075	PANAX F.C.S., spol. s r.o.	Tvrdošín 1

Pozn.: V tomto prípade graf hodnoty podielu SKVO-29.1 na tržbách strojárstva v krajoch nebol spracovaný z dôvodu nedostupných údajov.

SKVO 29.2 - Výroba karosérií pre motorové vozidlá; výroba návesov a prívesov

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu karosérií, vrátane kabín vodiča pre motorové vozidlá
- vybavenie všetkých typov motorových vozidiel, návesov a prívesov
- výrobu návesov a prívesov: cisternové vozidlá, sťahovacie návesy atď., obytné prívesy atď.
- výrobu kontajnerov na dopravu jedným alebo viacerými spôsobmi dopravy
- tuningovanie

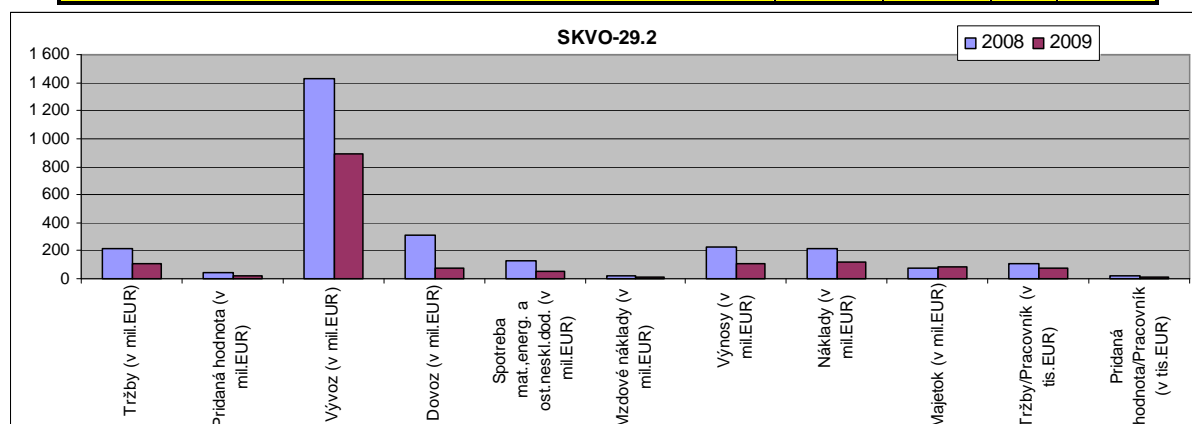
Táto trieda vylučuje:

- výrobu návesov a prívesov špeciálne navrhnutých na použitie v poľnohospodárstve, pozri 28.30
- výrobu častí a príslušenstva karosérií pre motorové vozidlá, pozri 29.32
- výrobu vozidiel ťahaných zvieratami, pozri 30.99

Vývoj v tejto skupine bol rovnaký ako v mnohých iných skupinách výrobných odvetví a mal klesajúcu tendenciu oproti roku 2008. Tržby klesli o 49%, pridaná hodnota klesla o 48%, počet pracovníkov klesol o 22%, čo predstavuje 424 pracovníkov menej než v roku 2008, pokles nastal v mzdových nákladoch o 24%, výnosy klesli o 50%, náklady klesli o 46%. Majetok vzrástol o 5% oproti roku 2008. Vývoz klesol o 37%, taktiež dovoz mal klesajúcu tendenciu (-74%) oproti roku 2008. Predpokladáme, že táto skupina bude mať aj v roku 2010 podobný charakter poklesu, prípadne stabilizácie. Oživenie očakávame až v roku 2011.

Tab. 28: SKVO 29.2 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	21	16	76	24
Tržby (v mil.EUR)	212	107	51	49
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	39	21	52	48
Vývoz (v mil.EUR)	1427	894	63	37
Dovoz (v mil.EUR)	311	80	26	74
Počet pracovníkov	1 950	1 526	78	22
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	129	59	46	54
Mzdové náklady (v mil.EUR)	20	15	76	24
Výnosy (v mil.EUR)	224	111	50	50
Náklady (v mil.EUR)	219	118	54	46
Majetok (v mil.EUR)	78	82	105	-5
Tržby/Pracovník (v EUR)	109	70	65	35
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	20	13	67	33
Pridaná hodnota/Tržby	0,186	0,191	103	-3

SKVO 29.3 - Výroba dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá

Skupina 29.3 je zložená z tried 29.31 a 29.32. Uvádzame obsah oboch:

29.31 Výroba elektrických a elektronických prístrojov pre motorové vozidlá

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu elektrického zariadenia motorových vozidiel, napr. generátory, alternátory, zapalovacie sviečky, zážihové elektroinštalačné potreby, systém elektrických dverí a okien, montáž generátorov do prístrojového panela, regulátor napätia atď.

Táto trieda vylučuje:

- - výrobu batérií pre vozidlá, pozri 27.20
- - výrobu osvetľovacieho zariadenia pre motorové vozidlá, pozri 27.40
- - výrobu púmp/čerpadiel pre motorové vozidlá a motory, pozri 28.13

29.32 Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu rozličných častí a príslušenstva motorových vozidiel: brzdy, prevodovky, nápravy, cestné kolesá, tlmiče otrasov, chladiče, tlmiče hluku, výfuky, spojky, volant, stĺpik riadenia a riadiaca skrinka
- výrobu častí a príslušenstva karosérií motorových vozidiel: bezpečnostné pásy, airbagy, dvere, nárazníky
- výrobu sedadiel do auta

Táto trieda vylučuje:

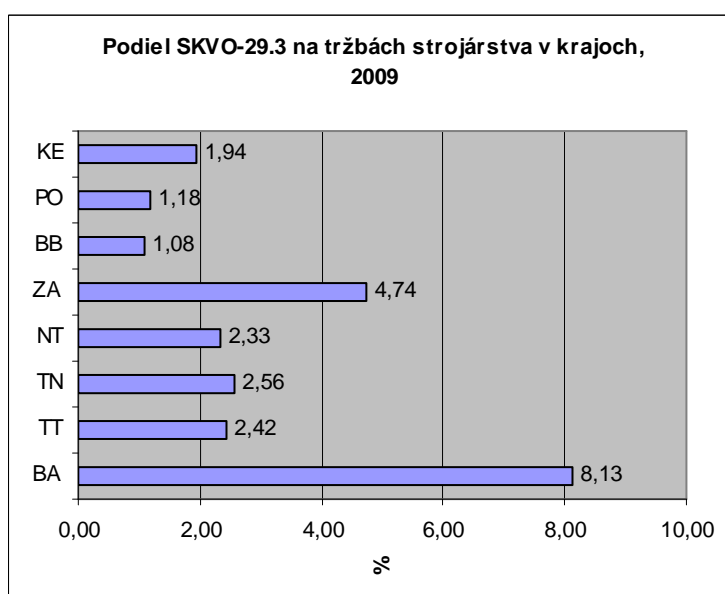
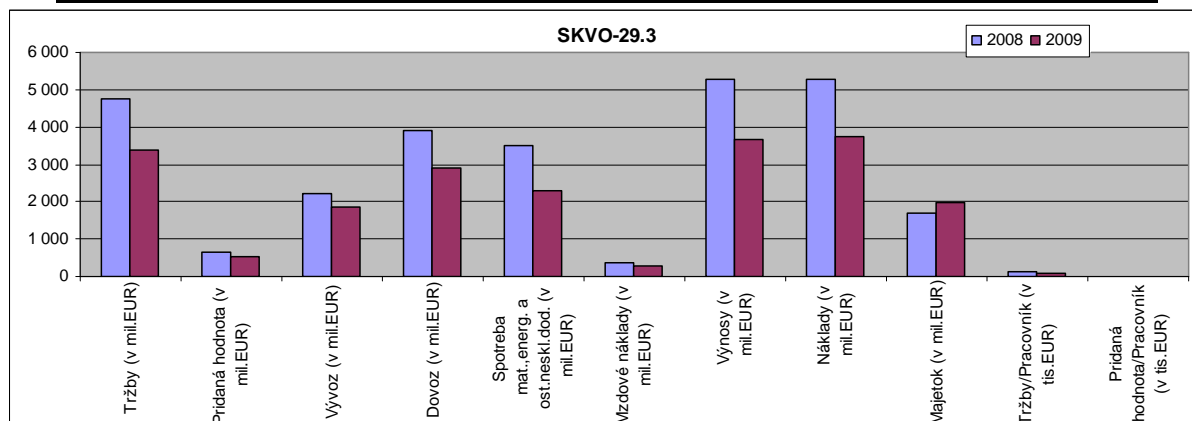
- výrobu pneumatík, pozri 22.11
- výrobu hadíc a pásov z gumy a ostatných výrobkov z gumy, pozri 22.19
- výrobu piestov, piestových krúžkov a karburátorov, pozri 28.11
- údržbu, opravu a úpravu motorových vozidiel, pozri 45.20

Táto skupina výrobných odvetví charakterizuje typický dodávateľský sektor v automobilovom priemysle. Zastupujú ho tu významné dodávateľské firmy ako napr. Mobis, JohnsonControls, Faurecia, GetragFord, ZF Sachs, Leoni atď. Spolu s výrobcami automobilov utrpeli aj dodávatelia počas uplynulého roka 2009 vplyvov hospodárskej krízy, čo sa prejavilo v poklese sledovaných indikátorov v porovnaní s rokom 2008. Tržby poklesli o 29%, pridaná hodnota klesla o 18%, vývoz klesol o 15%, počet zamestnancov klesol o 16%, čo je 6578 pracovníkov, výnosy klesli o 31%. Výrazné zlepšenie situácie v automobilovom priemysle a v dodávateľskom sektore sa v roku 2010 neočakáva, odhaduje sa mierne zlepšenie v roku 2011.

Tab. 29: SKVO 29.3 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	89	76	85	15
Tržby (v mil.EUR)	4 734	3 375	71	29
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	631	521	82	18
Vývoz (v mil.EUR)	2 211	1 868	85	15
Dovoz (v mil.EUR)	3 925	2 894	74	26
Počet pracovníkov	40 882	34 304	84	16
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	3 516	2 301	65	35
Mzdové náklady (v mil.EUR)	346	288	83	17
Výnosy (v mil.EUR)	5 293	3 660	69	31
Náklady (v mil.EUR)	5 257	3 739	71	29
Majetok (v mil.EUR)	1 688	1 960	116	-16
Tržby/Pracovník (v EUR)	116	98	85	15
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	15	15	98	2

Pridaná hodnota/Tržby	0,133	0,154	116	-16
-----------------------	-------	-------	-----	-----

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 29.3

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
35876557	Mobis Slovakia s.r.o.	Gbeľany pri Žiline
31363695	JOHNSON CONTROLS INTERNATIONAL spol. s r.o.	Bratislava 2
35883294	Faurecia Slovakia s.r.o.	Bratislava 49
35799218	SAS Automotive s.r.o.	Bratislava 49
34132601	SE Bordnetze - Slovakia s.r.o.	Nitra 5
36589012	GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s.r.o.	Seňa
36234621	ZF SACHS Slovakia, a.s.	Trnava 2
31594352	Leoni Autokabel Slovakia, spol. s r.o.	Trenčín 1
35825251	HBPO Slovakia s.r.o.	Lozorno
35798513	IAC Group (Slovakia) s.r.o.	Lozorno

SKVO 30.1 - Stavba lodí a člnov

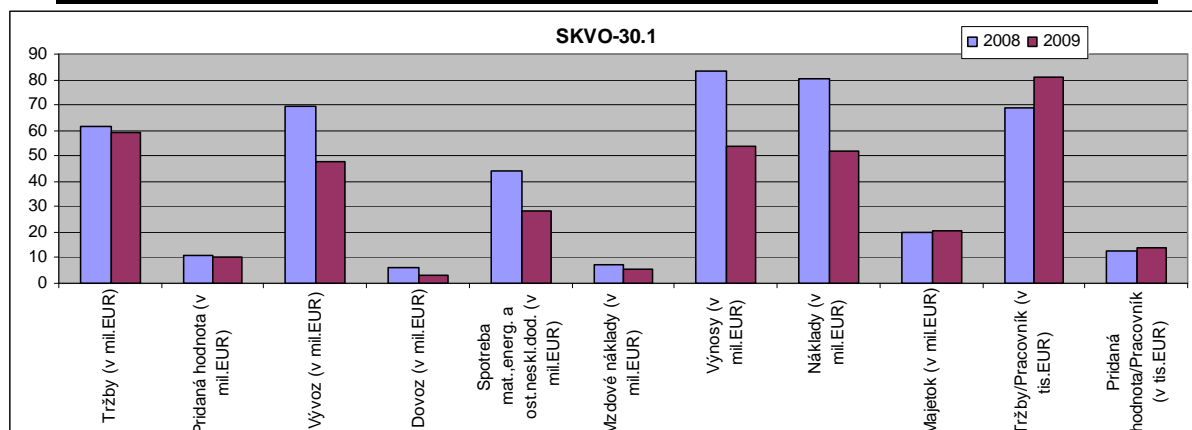
Táto skupina zahŕňa výstavbu lodí, člnov a ostatných plávajúcích konštrukcií na dopravné a ostatné obchodné účely, ale aj na športové a rekreačné účely.

Stavba lodí a člnov utrpela mierne zníženie tržieb v roku 2009 oproti roku 2008 a to -4%. Vývoz klesol o 32%, dovoz klesol o 46%. Počet zamestnancov v tomto priemyselnom odvetví klesol o 18%, čo predstavovalo

163 osôb. Táto skupina výrobných odvetví nebola drasticky postihnutá hospodárskou krízou a tak je možné predpovedať, že podobný scenár sa bude opakovať aj v roku 2010.

Tab. 30: SKVO 30.1 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	4	4	100	0
Tržby (v mil.EUR)	62	59	96	4
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	11	10	92	8
Vývoz (v mil.EUR)	70	48	68	32
Dovoz (v mil.EUR)	6	3	54	46
Počet pracovníkov	893	730	82	18
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	44	28	64	36
Mzdové náklady (v mil.EUR)	7	6	76	24
Výnosy (v mil.EUR)	83	54	64	36
Náklady (v mil.EUR)	80	52	65	35
Majetok (v mil.EUR)	20	20	101	-1
Tržby/Pracovník (v EUR)	69	81	117	-17
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	13	14	113	-13
Pridaná hodnota/Tržby	0,181	0,174	96	4

Zoznam 4 najvýznamnejších podnikov v SKVO 30.1

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
35796812	Slovenské lodenice Komárno, a.s.	Komárno 1
36245372	FAGUS, spol. s r.o.	Komárno 1
35871326	BPT Trade, a.s.	Bratislava 1
31577571	KK Company, spol. s r.o.	Vlkanová

Pozn.: V tomto prípade graf hodnoty podielu SKVO-30.1 na tržbách strojárstva v krajoch nebol spracovaný z dôvodu nedostupných údajov.

SKVO 30.2 - Výroba železničných lokomotív a vozového parku

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu elektrických, dieselových, parných a ostatných železničných lokomotív
- výrobu železničného alebo električkového vozového parku s vlastným pohonom, vagónov a vozňov obslužných alebo prevádzkových vozidiel

- výrobu železničného alebo električkového vozového parku bez vlastného pohonu: vozne na prepravu osôb, nákladné vagóny, cisternové vagóny, samovykladacie vagóny a vozne, prevádzkové vozne, žeriavy, tendre atď.
- výroba špecializovaných častí železničných alebo električkových rušňov alebo dopravných prostriedkov: podvozky, nápravy a kolesá, brzdy a časti bŕzd; háky a spojovacie zariadenia, nárazníky a ich časti; tlmiče otrasov; vagóny a nosné konštrukcie rušňov; karosérie; spájacie chodby atď.

Táto trieda tiež zahŕňa:

- výrobu baníckych rušňov a baníckych železničných vozňov
- výrobu mechanickej a elektromechanickej signalizácie, zariadení na bezpečnostnú a dopravnú kontrolu pre železnice, električky, tuzemskú vodnú dopravu, cesty, parkovacie zariadenia, letiská atď.
- výrobu sedadiel do železničných vozňov

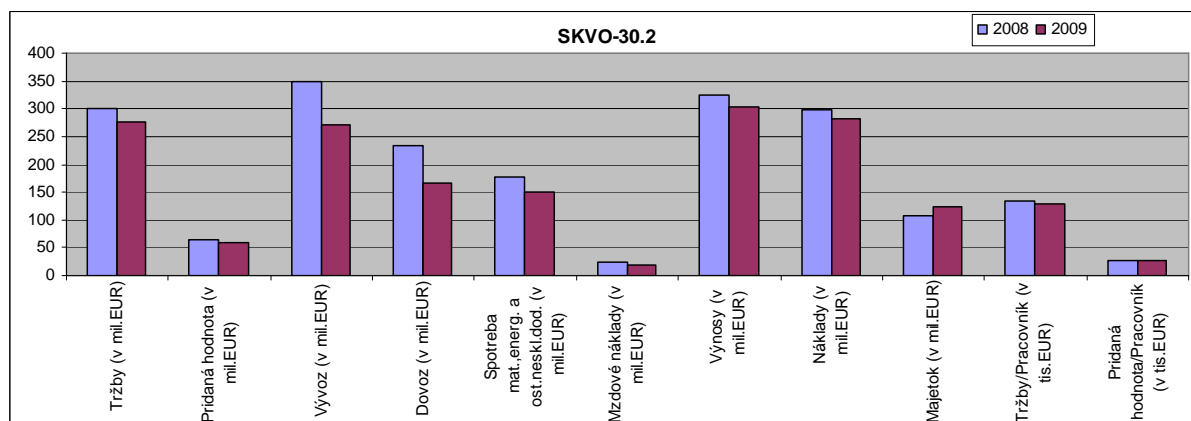
Táto trieda vylučuje:

- výrobu nenamontovaných koľajníc, pozri 24.10
- výrobu zariadenia montovateľnej železničnej dráhy, pozri 25.99
- výrobu elektrických motorov, pozri 27.11
- výrobu elektrickej signalizácie, zariadení na kontrolu bezpečnosti a dopravy, pozri 27.90
- výrobu motorov a turbín, pozri 28.11

V tejto skupine poklesli tržby v roku 2009 o 8%, pridaná hodnota klesla o 8%, vývoz klesol o 22%, počet pracovníkov o 4% oproti roku 2008. Majetok stúpol o 16%. Dá sa predpokladať, že podobný vývoj s mierne stúpajúcou tendenciou bude v roku 2010 aj so zohľadnením získanej zaujímavej zákazky spoločnosti Tatravagónka Poprad na ruský trh. Podľa sledovaných indikátorov je možné povedať, že táto skupina bola postihnutá hospodárskou krízou miernejšie než ostatné strojárské odvetvia.

Tab. 31: SKVO 30.2 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	6	6	100	0
Tržby (v mil.EUR)	302	276	92	8
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	63	58	92	8
Vývoz (v mil.EUR)	348	271	78	22
Dovoz (v mil.EUR)	235	165	70	30
Počet pracovníkov	2 249	2 163	96	4
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	178	149	84	16
Mzdové náklady (v mil.EUR)	25	19	79	21
Výnosy (v mil.EUR)	325	304	94	6
Náklady (v mil.EUR)	297	281	95	5
Majetok (v mil.EUR)	107	125	116	-16
Tržby/Pracovník (v EUR)	134	128	95	5
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	28	27	95	5
Pridaná hodnota/Tržby	0,210	0,210	100	0

Zoznam 6 najvýznamnejších podnikov v SKVO 30.2

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
31699847	TATRAVAGÓNKA a.s.	Poprad 1
36372293	ZTS TESS VOS, akciová spoločnosť	Martin 1
31616399	BEVEX - BANSKÝ VÝSKUM, spol. s r.o.	Prievidza 1
36379913	COMPEL RAIL, a.s.	Martin 1
31691293	MTH REMONT, s.r.o.	Vranov nad Topľou
31417922	LIGNOFER, spol. s r.o.	Trnava 2

SKVO 33.20 - Inštalácia priemyselných strojov a zariadení

Táto trieda zahŕňa špecializovanú inštaláciu strojov. Ale inštalácie zariadení, ktoré sú nedeliteľnou súčasťou budov a podobných stavieb, ako je inštalácia eskalátorov, elektroinštalácia, poplašných systémov proti krádežiam, klimatizácie sa považuje za stavbu.

Táto trieda zahŕňa:

- inštaláciu priemyselných strojov v priemyselnom závode
- montáž kontrolného zariadenia priemyselných procesov
- inštaláciu iných priemyselných zariadení: komunikačné zariadenia, samočinné a podobné počítače, ožarovacie a medicínske zariadenie atď
- demontáž rozmerných strojov a zariadení
- činnosti spojené so stavbou mlynov
- regulácie/nastavenie strojov
- inštaláciu bowlingových dráh
- inštalácia navigačných systémov GPS

Táto trieda vylučuje:

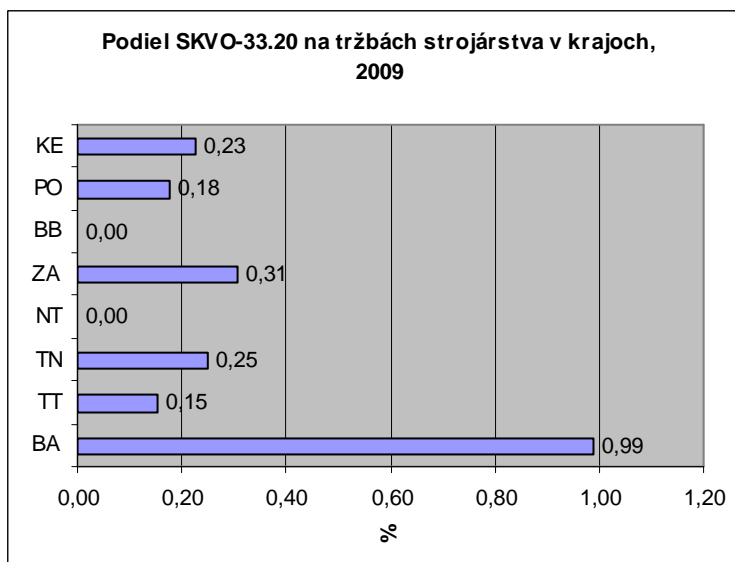
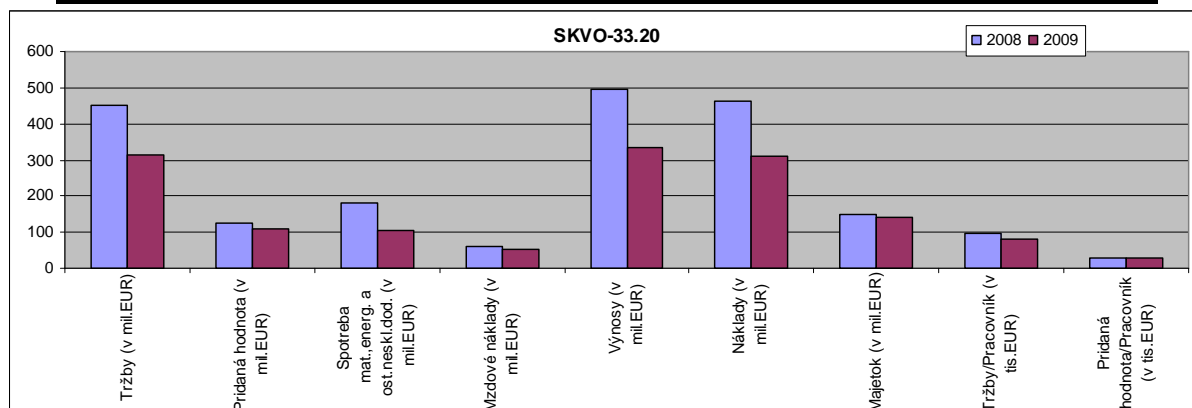
- inštaláciu výťahov, eskalátorov, automatizovaných dverí, vákuových čistiacich systémov, pozri 43.29
- inštaláciu dverí, schodísk, zariadení obchodov, nábytku atď, pozri 43.32
- inštaláciu osobných počítačov, pozri 62.09

Vývoj v tejto skupine výrobných odvetví bol podobný ako v ostatných odvetviach a to klesajúca tendencia v roku 2009 oproti roku 2008. Tržby klesli o 31%, pridaná hodnota klesla o 15%, počet pracovníkov klesol o 17% (804 osôb), výnosy klesli o 32%. Očakávame, že v roku 2010 tento klesajúci vývoj bude pokračovať, koncom roka môže prísť mierne zlepšenie situácie.

Tab. 32: SKVO 33.20 (Zdroj: ŠÚ SR)

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	09/08 (v %)	09/08 rozdiel (v %)
Počet podnikov	50	33	66	34
Tržby (v mil.EUR)	451	312	69	31

Pridaná hodnota (v mil.EUR)	126	107	85	15
Vývoz (v mil.EUR)	Obchod nebol real.	Obchod nebol real.		
Dovoz (v mil.EUR)	Obchod nebol real.	Obchod nebol real.		
Počet pracovníkov	4 710	3 906	83	17
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	180	105	59	41
Mzdové náklady (v mil.EUR)	62	54	87	13
Výnosy (v mil.EUR)	495	335	68	32
Náklady (v mil.EUR)	465	311	67	33
Majetok (v mil.EUR)	150	140	93	7
Tržby/Pracovník (v EUR)	96	80	83	17
Pridaná hodnota/Pracovník (v EUR)	27	27	102	-2
Pridaná hodnota/Tržby	0,279	0,342	123	-23

Zoznam 10 najvýznamnejších podnikov v SKVO 33.20

IČO	Názov podniku	Sídlo podniku
31389325	ABB, s.r.o.	Bratislava 4
00634794	Alcatel-Lucent Slovakia a.s.	Liptovský Hrádok 1
31368484	PPA ENERGO s.r.o.	Bratislava 3
35873655	Glunz & Jensen s.r.o.	Prešov 1
36545198	KLIMAK, s.r.o.	Nitra 1
31376045	PPA INŽINIERING, s.r.o.	Bratislava 3

17055164	PPA CONTROL a.s.	Bratislava 3
31562507	EVPU a.s.	Nová Dubnica
17330165	MENERT spol. s r.o.	Šaľa 1
36195626	Jana Koščová, VSS, a.s. Košice	Košice 1

Zhodnotenie vývoja výroby a vývozu investičných prostriedkov (celkov)

Dodávky investičných prostriedkov (celkov) sú jednou z najzložitejších komodít nie len pre ich technickú a organizačnú náročnosť, ale aj pre ich náročnosť na finančné prostriedky potrebné pre vlastnú výrobnú a dodávateľskú činnosť.

Investičný prostriedok (celok) je novodefinovaný podľa dokumentu NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 656/2007 zo 14. júna 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 586/2001 o vykonaní nariadenia Rady (ES) č. 1165/98 o krátkodobej štatistike, pokiaľ ide o definíciu hlavných priemyselných zoskupení (MIG). V tomto dokumente je súpis zaradenia položiek NACE Rev.2 do kategórií agregovanej klasifikácie. Agregované klasifikácie sú rozdelené na: medzispotreba, energia/produkcia súvisiaca s energetikou, investičné prostriedky, predmety dlhodobej spotreby, predmety krátkodobej spotreby.

Investičné prostriedky (celky) môžeme tiež definovať ako súbor stavebných materiálov a jednotlivých strojných zariadení, počítačového software, dodávaný v určitom časovom období na určenom mieste podľa príslušnej dokumentácie je temer vždy mimoriadne zložitý. Na vybudovaní okrem hlavného dodávateľa zodpovedajúceho za termíny, kvalitu a efektívne využívanie prostriedkov pri realizácii majú obyčajne svoj podiel aj špecializovaní subdodávatelia.

Export investičných celkov výrazným spôsobom ovplyvňuje saldo zahraničného obchodu, ktoré je dôležitým makroekonomickým ukazovateľom, ale aj jednou z prirodzených charakteristík konkurencieschopnosti štátu ako celku.

PRODUKCIA INVESTIČNÝCH PROSTRIEDKOV

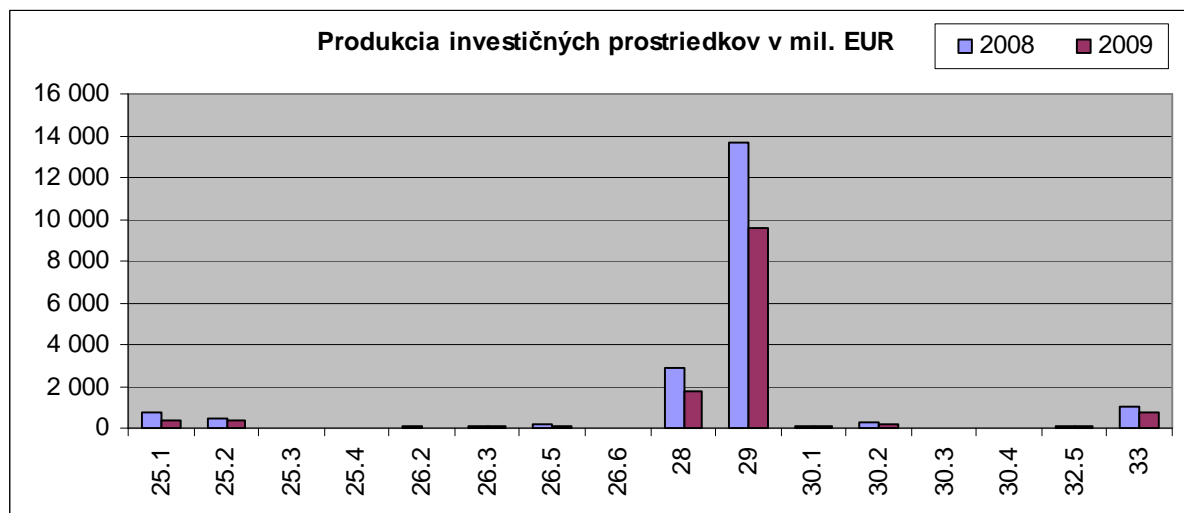
Produkcia investičných prostriedkov bola ovplyvnená globálnou finančnou a hospodárskou krízou. Vo všetkých skupinách sme zaznamenali pokles oproti roku 2008 okrem skupiny 26.3-Výroba komunikačných zariadení, kde bol nárast o 21% v roku 2009. Produkcia klesla pri výrobe kovových konštrukcií o 51%, produkcia pri výrobe strojov a zariadení i.n. klesla o 39%, produkcia pri výrobe lodí a člnov klesla o 32%, produkcia výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov klesla o 30%. Celková produkcia investičných prostriedkov klesla v roku 2009 o 31% oproti roku 2008.

Tab. 33: Produkcia investičných prostriedkov (v mil.EUR)

<i>Investičné prostriedky</i>	2008	2009	09/08 (v%)	09/08 rozdiel (v %)
25.1 výroba kovových konštrukcií	710	344	49	51
25.2 výroba nádrží, zásobníkov a kontajnerov z kovu	471	397	84	16
25.3 výroba parných kotlov, okrem kotlov ústredného kúrenia	*	*	*	*
25.4 výroba zbraní a munície	*	*	*	*
26.2 výroba počítačov a periférnych zariadení	89	*	*	*
26.3 výroba komunikačných zariadení	65	79	121	-21
26.5 výroba nástrojov a zariadení na meranie, testovanie a navigovanie; hodín a hodínok	154	135	87	13
26.6 výroba prístrojov na ožarovanie, elektromedicínskych a elektroterapeutických prístrojov	*	*	*	*
28 výroba strojov a zariadení i. n.	2 893	1 768	61	39
29 výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	13 683	9 542	70	30
30.1 stavba lodí a člnov	73	50	68	32
30.2 výroba železničných lokomotív a vozového parku	268	232	86	14
30.3 výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení	*	9	*	*
30.4 výroba vojenských bojových vozidiel	*	25	*	*
32.5 výroba lekárskeho a dentálnych nástrojov a potrieb	124	116	94	6
33 oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1 056	740	70	30
Investičné prostriedky SPOLU	19 585	13 436	69	31

Pozn.: Údaje za rok 2008 sú z ročného zisťovania, údaje za rok 2009 sú predbežné zo štvrťročných zisťovaní (všetko podniky s 20 a viac zamestnancami), Zdroj: ŠÚ SR

Pozn. Niektoré údaje o produkcii investičných prostriedkov boli nedostupné

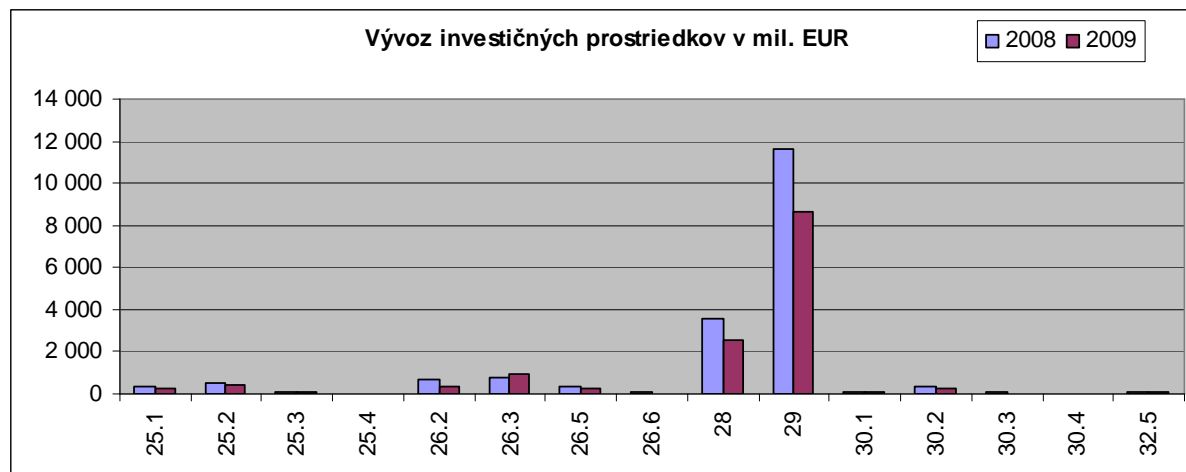
VÝVOZ INVESTIČNÝCH PROSTRIEDKOV

Pri sledovaní údajov o vývoze investičných prostriedkov sa aj počas globálnej finančnej a hospodárskej krízy darilo skupine Výroba zbraní a munície, kde nastal rast o 33% oproti roku 2008, taktiež v skupine Výroba vojenských bojových vozidiel mala rastové tendencie +28% oproti roku 2008. Treťou skupinou, ktorá zaznamenala rast vo vývoze bola skupina Výroba komunikačných zariadení +31%. Ostatné skupiny zaznamenali pokles vývozu v roku 2009. Najväčší percentuálny pokles mala skupina Výroba prístrojov na ožarovanie, elektromedicínskych a elektroterapeutických prístrojov -64%, výroba počítačov a periférnych zariadení -49% a výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení -45%. Vývoz v skupine Výroba motorových vozidiel klesol o 26% oproti roku 2008. Celkový vývoz investičných prostriedkov klesol v roku 2009 o 25% oproti roku 2008.

Tab. 34: Vývoz investičných prostriedkov (v mil. EUR)

Investičné prostriedky	2008	2009	09/08 (v%)	09/08 rozdiel (v %)
25.1 výroba kovových konštrukcií	348	223	64	36
25.2 výroba nádrží, zásobníkov a kontajnerov z kovu	496	435	88	12
25.3 výroba parných kotlov, okrem kotlov ústredného kúrenia	124	113	91	9
25.4 výroba zbraní a munície	11	15	133	-33
26.2 výroba počítačov a periférnych zariadení	687	350	51	49
26.3 výroba komunikačných zariadení	727	949	131	-31
26.5 výroba nástrojov a zariadení na meranie, testovanie a navigovanie; hodín a hodínok	337	285	85	15
26.6 výroba prístrojov na ožarovanie, elektromedicínskych a elektroterapeutických prístrojov	49	18	36	64
28 výroba strojov a zariadení i. n.	3 565	2 554	72	28
29 výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	11 651	8 625	74	26
30.1 stavba lodí a člnov	70	48	68	32
30.2 výroba železničných lokomotív a vozového parku	348	271	78	22
30.3 výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení	74	41	55	45
30.4 výroba vojenských bojových vozidiel	9	12	128	-28
32.5 výroba lekárskeho a dentálnych nástrojov a potrieb	126	103	82	18
33 oprava a inštalácia strojov a prístrojov	obchod nebol realizovaný	obchod nebol realizovaný		
Investičné prostriedky SPOLU	18 622	14 042	75	25

Pozn.: Údaje za rok 2008 sú z ročného zisťovania, údaje za rok 2009 sú predbežné zo štvrťročných zisťovaní (všetko podniky s 20 a viac zamestnancami), Zdroj: ŠÚ SR

Tab. 35: Zoznam 3 najvýznamnejších štátov vývozu v každej skupine za rok 2009

Investičné prostriedky	Štát 1	Štát 2	Štát 3
25.1 výroba kovových konštrukcií	Nemecko	Rakúsko	Česko
25.2 výroba nádrží, zásobníkov a kontajnerov z kovu	Nemecko	UK	Francúzsko
25.3 výroba parných kotlov, okrem kotlov ústredného kúrenia	Čile	Nemecko	Rusko
25.4 výroba zbraní a munície	Turecko	Česko	-
26.2 výroba počítačov a periférnych zariadení	Holandsko	Česko	Poľsko
26.3 výroba komunikačných zariadení	Maďarsko	Turecko	Španielsko
26.5 výroba nástrojov a zariadení na meranie, testovanie a navigovanie; hodín a hodínok	Nemecko	Maďarsko	Česko
26.6 výroba prístrojov na ožarovanie, elektromedicínskych a elektroterapeutických prístrojov	Holandsko	Maďarsko	Česko
28 výroba strojov a zariadení i. n.	Nemecko	Taliansko	Česko
29 výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	Nemecko	Francúzsko	Rusko
30.1 stavba lodí a člnov	Turecko	Srbsko	Holandsko
30.2 výroba železničných lokomotív a vozového parku	Nemecko	Rakúsko	Česko
30.3 výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení	Pakistan	Senegal	Rusko
30.4 výroba vojenských bojových vozidiel	Egypt	Irak	Česko
32.5 výroba lekárskeho a dentálnych nástrojov a potrieb	Belgicko	Rusko	Nemecko
33 oprava a inštalácia strojov a prístrojov	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR

Pozn.: štáty podľa veľkosti objemu vývozu

Súčasný stav výskumno-vývojového potenciálu v odvetví strojárstva

Údaje o stave výskumno-vývojového potenciálu na Slovensku sú zo zdrojov Štatistického úradu SR z novembra 2009 z publikácie *Ročenka vedy a techniky 2009*, v ktorej sa nachádzajú najaktuálnejšie súhrnné informácie za rok 2008. Nové údaje za rok 2009 v tejto štúdii nie sú uvedené nakoľko tieto budú sprístupnené až v novembri 2010. Údaje za rok 2008 sú členené podľa novej štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2. Pre vysvetlenie niektorých pojmov uvádzame tieto definície:

Zamestnanci výskumu a vývoja (VV) sú osoby pracujúce priamo vo výskume a vývoji, ako aj zamestnanci poskytujúci priame služby výskumu a vývoju, ktorí vykonávali počas roka výskumnú a vývojovú činnosť, resp. priame služby výskumu a vývoju v rozsahu minimálne 200 hodín. Akademickí funkcionári vysokých škôl sa započítavajú skutočnou kapacitou, aj keď je nižšia ako 200 hodín. Zamestnanci výskumu a vývoja sa podľa profesijného zamerania členia na:

- výskumníkov, do tejto kategórie sa zaraďujú zamestnanci, ktorí majú rozhodujúci význam pre tvorbu a spoločenské využitie vedeckých poznatkov
- technikov a ekvivalentný personál, patria sem technici podieľajúci sa na výskumných projektoch vykonávaním vedeckých a technických úloh spravidla pod kontrolou výskumníkov
- pomocný personál, zahŕňajú sa sem kvalifikovaní remeselníci, sekretárky a ostatní zamestnanci zúčastňujúci sa prác na výskumných a vývojových projektoch. Patria sem ostatní manažéri

a administratívni zamestnanci pre personálne a finančné otázky, ktorých činnosti sú priamo službou výskumu.

Výdavky na výskum a vývoj zahŕňajú celkový objem výdavkov vynaložených v organizácii na aktivity výskumu a vývoja, t.j. sú to vnútorné výdavky. Zahŕňajú kapitálové a bežné výdavky. Stav slovenského výskumu a vývoja je zhrnutý v tabuľke 36 so základnými údajmi:

UKAZOVATELE VÝSKUMU A VÝVOJA V PRIEMYSELNEJ VÝROBE „C“

Podľa novej štatistickej klasifikácie ekonomických činností je priemyselná výroba charakterizovaná divíziami od č. 10 až po 33. V zmysle kategórií by sme priemyselnú výrobu charakterizovali podľa triedenia od CA až po CM. V nasledujúcej tabuľke sú údaje o vynaložených finančných prostriedkoch na výskum a vývoj za rok 2008 rozdelených podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev.2

Tab. 36: Výdavky na výskum a vývoj v SR

Ukazovatele výskumu a vývoja za rok 2008	Výdavky na výskum a vývoj		Zamestnanci výskumu a vývoja	
	(v bežných cenách)		(stav k 31.12.)	
SK NACE, Rev.2	tis.Sk	EUR	vo fyz.osobách	v FTE (človekoroky)
10 Výroba potravín	27 514	913,30	21	20,0
11 Výroba nápojov	D	D	D	D
12 Výroba tabakových vyr.	*	*	*	*
13 Výroba textilu	*	*	*	*
14 Výroba odevov	D	D	D	D
15 Výroba kože	D	D	D	D
16 Spracovanie dreva	*	*	*	*
17 Výroba papiera	*	*	*	*
18 Tlač, reprod.záznam.médií	*	*	*	*
19 Vyr.koksu, ropných prod.	D	D	D	D
20 Výroba chemikálií	99 385	3 298,98	134	103,9
21 Vyr.zákl.farmaceut.vyr.	D	D	D	D
22 Výroba výrobkov z gumy	D	D	D	D
23 Výroba ost.nekov.vyr.	51 730	1 717,12	44	31,4
24 Výroba, spracovanie kovov	155 120	5 149,04	126	100,3
25 Výroba kov.konštrukcií	169 667	5 631,91	212	123,7
26 Výroba počítačových vyr.	55 692	1 848,64	89	73,1
27 Výroba elektrických zar.	597 169	19 822,38	254	132,9
28 Výroba strojov a zar.	242 298	8 042,82	408	277,9
29 Výroba motor.vozidiel	74 137	2 460,90	41	42,8
30 Vyr.ost.doprav.prostr.	D	D	D	D
31 Výroba nábytku	D	D	D	D
32 Iná výroba	59 515	1 975,54	84	78,4
33 Oprava a inštal.strojov	343 628	11 406,36	216	159,9
01-99 SR spolu	9 533 652	316 459,27	23 641	15576,1
<i>D = dôverný údaj (z menej ako 3 spravod.jednotiek)</i>				
<i>* = jav nie je k dispozícii</i>				

UKAZOVATELE VÝSKUMU A VÝVOJA V ODVETVÍ STROJÁRSTVO

V rámci strojárskoho priemyslu budeme uvažovať o nasledovných divíziách priemyselných odvetví podľa novej klasifikácie SK NACE Rev. 2:

- 25 – Výroba kovových výrobkov a kovových konštrukcií
- 28 – Výroba strojov a zariadení
- 29 – Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov
- 30 – Výroba ostatných dopravných prostriedkov

Do tohto rozdelenia (definície) strojárstva sme neuvažovali divíziu č. 24 nakoľko túto považujeme za hutnícke odvetvie, avšak pri rozdelení priemyselnej výroby označovanej písmenom „C“ podľa kategórií by sme v rámci strojárstva mohli považovať súčet kategórií CH+CK+CL. Kategóriu CH tvorí divízia 24+25, kategóriu CK tvorí divízia 28 a kategóriu CL tvorí divízia 29+30. V tejto štúdiu uvedieme obe rozdelenia strojárstva v rámci ukazovateľa výskumu a vývoja v odvetví strojárstvo.

Strojárstvo zadefinované podľa divízií 25+28+29+30 vynaložilo v roku 2008 na výskum a vývoj viac ako 16 mil. EUR. Celkovo Slovenská republika vynaložila na výskum a vývoj v roku 2008 viac ako 316,4 mil. EUR. Podiel strojárstva na celkovom výskume a vývoji Slovenska je 5,1%. Vo výskume a vývoji pracuje v strojárstve 661 zamestnancov, čo je 2,8% z celkového počtu zamestnancov vo výskume a vývoji v SR za rok 2008.

Tab. 37: Rozdelenie strojárstva podľa divízií

Ukazovatele výskumu a vývoja za rok 2008	Výdavky na výskum a vývoj		Zamestnanci výskumu a vývoja	
	tis.Sk	EUR	vo fyz.osobách	v FTE (človekoroky)
SK NACE, Rev.2	(v bežných cenách)		(stav k 31.12.)	
	tis.Sk	EUR	vo fyz.osobách	v FTE (človekoroky)
Divízie 01-99 SR spolu	9 533 652	316 459,27	23 641	15576,1
25 Výroba kovových výrobkov a kovových konštrukcií	169 667	5 631,91	212	123,7
28 Výroba strojov a zariadení	242 298	8 042,82	408	277,9
29 Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	74 137	2 460,90	41	42,8
30 Výroba ostatných dopravných prostriedkov	D	D	D	D
Spolu Strojárstvo (25+28+29+30)	486 102	16 135,63	661	444,4

D = dôverný údaj (z menej ako 3 spravod.jednotiek)

* = jav nie je k dispozícii

Strojárstvo zadefinované podľa kategórií CH+CK+CL vynaložilo v roku 2008 na výskum a vývoj viac ako 21 mil. EUR. Celkovo Slovenská republika vynaložila na výskum a vývoj v roku 2008 viac ako 316,4 mil. EUR. Podiel strojárstva podľa kategórií CH+CK+CL na celkovom výskume a vývoji Slovenska je 6,7%. Vo výskume a vývoji pracuje v strojárstve podľa kategórií celkovo 787 zamestnancov, čo je 3,3% z celkového počtu zamestnancov vo výskume a vývoji v SR za rok 2008.

Tab. 38: Rozdelenie strojárstva podľa kategórií CH, CK, CL

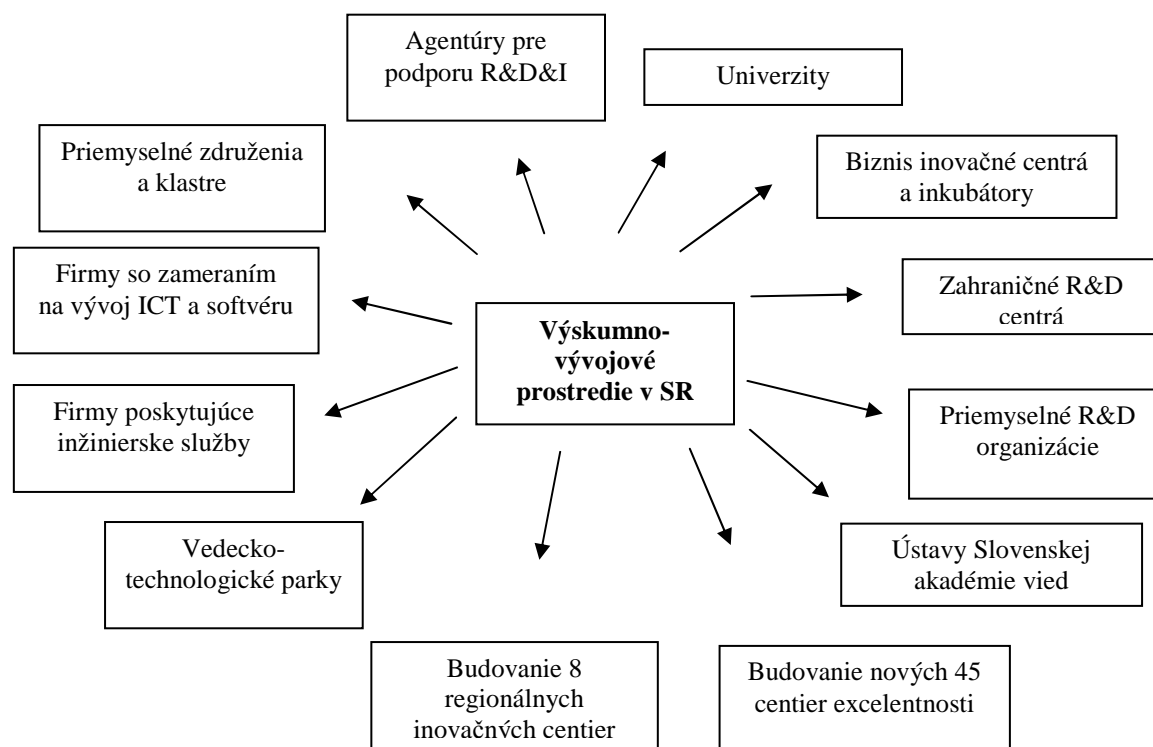
Ukazovatele výskumu a vývoja za rok 2008	Výdavky na výskum a vývoj		Zamestnanci výskumu a vývoja	
	tis.Sk	EUR	vo fyz.osobách	v FTE (človekoroky)
SK NACE, Rev.2	(v bežných cenách)		(stav k 31.12.)	
	tis.Sk	EUR	vo fyz.osobách	v FTE (človekoroky)
CH	324 787	10 780,95	338	224
24 Výroba a spracovanie kovov	155 120	5 149,04	126	100,3
25 Výroba kovových výrobkov a kovových konštrukcií	169 667	5 631,91	212	123,7
CK	242 298	8 042,82	408	277,9

28 Výroba strojov a zariadení	242 298	8 042,82	408	277,9
CL	74 137	2 460,90	41	42,8
29 Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	74 137	2 460,90	41	42,8
30 Výroba ostatných dopravných prostriedkov	D	D	D	D
Spolu Strojárstvo (CH+CK+CL)	641 222	21 284,67	787	544,7

D = dôverný údaj (z menej ako 3 spravod.jednotiek)

* = jav nie je k dispozícii

Výskum a vývoj na Slovensku potrebuje významné investície do rozvoja, aby sa mohol etablovať na úroveň európskeho a svetového výskumno-vývojového prostredia. Štruktúra slovenského výskumu a vývoja je značne fragmentovaná a vyžaduje určité zmeny najmä v súvislosti so zadefinovaním top prioritných oblastí v maximálnom počte 5-6 oblastí. Štruktúra výskumno-vývojového prostredia na Slovensku je významne široká a je zložená z viacerých organizácií a inštitúcií. Štruktúra slovenského výskumno-vývojového prostredia je na obr.

Dôležitým článkom v podpore a rozvoji výskumu a vývoja zohráva tradícia strojárstva na Slovensku a jeho výskumno-vývojovej základne, ktorej je možné budovať. Slovensko disponuje silným zázemím univerzitných pracovísk s technickým zameraním, ktoré realizujú výskum a vývoj a zároveň vychovávajú nových inžinierskych pracovníkov. Prehľad vybraných fakúlt s technickým zameraním je v tab.

Tab. 39: Prehľad fakúlt univerzít s technickým zameraním na Slovensku

Zamerania na stavbu strojov a strojnictvo	
Strojnícka fakulta, Slovenská technická univerzita v Bratislave	www.sjf.stuba.sk
Strojnícka fakulta, Žilinská univerzita v Žiline	http://fstroj.uniza.sk
Strojnícka fakulta, Technická univerzita v Košiciach	www.sjf.tuke.sk
Fakulta výrobných technológií so sídlom v Prešove, Technická univerzita v Košiciach	www.tuke.sk/fvtpo
Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave, Slovenská technická univerzita v Bratislave	www.mtf.stuba.sk
Technická fakulta, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	www.tf.uniag.sk

Fakulta špeciálnej techniky, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	http://fst.tnuni.sk/
Fakulta environmentálnej a výrobnjej techniky, Technická univerzita vo Zvolene	www.tuzvo.sk/fevt
Zamerania na elektrotechniku, informatiku a informačné technológie	
Fakulta elektrotechniky a informatiky, Slovenská technická univerzita v Bratislave	www.fej.stuba.sk
Fakulta elektrotechniky a informatiky, Technická univerzita v Košiciach	www.fej.tuke.sk
Fakulta informatiky a informačných technológií, Slovenská technická univerzita v Bratislave	www.fiit.stuba.sk
Elektrotechnická fakulta, Žilinská univerzita v Žiline	http://fel.uniza.sk
Fakulta mechatroniky, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	www.fm.tnuni.sk
Fakulta riadenia a informatiky, Žilinská univerzita v Žiline	www.fri.uniza.sk
Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom	www.dti.sk
Zamerania na ostatné technické disciplíny	
Drevárska fakulta, Technická univerzita vo Zvolene	www.tuzvo.sk/df
Fakulta špeciálneho inžinierstva, Žilinská univerzita v Žiline	www.fsi.uniza.sk
Fakulta baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií, Technická univerzita v Košiciach	www.fberg.tuke.sk
Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	www.fbp.uniag.sk
Fakulta chemickej a potravinárskej technológie, Slovenská technická univerzita v Bratislave	www.fchpt.stuba.sk
Fakulta priemyselných technológií, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	www.fpt.tnuni.sk
Hutnícka fakulta, Technická univerzita v Košiciach	www.tuke.sk/hf
Letecká fakulta, Technická univerzita v Košiciach	http://web.tuke.sk/lf/

Zhodnotenie rozsahu automobilovej výroby v porovnaní s odvetvím strojárstva

Automobilový priemysel na Slovensku je zastúpený tromi hlavnými automobilovými podnikmi VW, KIA a PSA. Automobilový priemysel podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností je zadaný ako **divízia 29 – Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov**. Táto divízia zahŕňa výrobu motorových vozidiel na prepravu cestujúcich alebo nákladu. Do tejto divízie patrí výroba rôznych častí a prídavných zariadení, rovnako ako aj výroba prívesov a súprav s návesom. Montáž a oprava vozidiel patriacich do tejto divízie je zaradená do triedy 45.20. Divízia 29 sa ďalej člení nasledovne:

29.1 Výroba motorových vozidiel

29.10 Výroba motorových vozidiel

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu osobných áut
- výrobu vozidiel na obchodné účely: nákladné autá, kamióny, cestné traktory pre prívesy atď.
- výrobu autobusov, trolejbusov a zájazdových autokarov
- výrobu motorov do motorových vozidiel
- výrobu podvozkov pre motorové vozidlá
- výrobu ostatných motorových vozidiel: snežných skútrov, golfových vozíkov, obojživelných vozidiel, požiarnických vozidiel, vozidiel na zemetanie ulíc, putovných knižníc, pancierových vozidiel atď, nákladných vozidiel na miešanie betónu
- vozidiel ATV, motokár a podobných vozidiel vrátane pretekárskych áut

Táto trieda tiež zahŕňa:

- obnovu motorov motorových vozidiel v továrňach

Táto trieda vylučuje:

- výrobu elektrických motorov (okrem štartovacích motorov), pozri 27.11
- výrobu osvetľovacieho zariadenia pre motorové vozidlá, pozri 27.40
- výrobu piestov, piestových krúžkov a karburátorov, pozri 28.11
- výrobu poľnohospodárskych traktorov, pozri 28.30
- výrobu traktorov používaných v stavebníctve alebo baníctve, pozri 28.92
- výrobu terénnych vozidiel na vysypávanie, pozri 28.92
- výrobu hlavnej časti motorových vozidiel, pozri 29.20
- výrobu elektrických častí motorových vozidiel, pozri 29.31

- výrobu častí a prídavných zariadení pre motorové vozidlá, pozri 29.32
- výrobu tankov a ostatných vojenských bojových vozidiel, pozri 30.40
- montáž, oprava a úprava motorových vozidiel, pozri 45.20

29.2 Výroba karosérií pre motorové vozidlá; výroba návesov a prívesov

29.20 Výroba karosérií pre motorové vozidlá; výroba návesov a prívesov

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu karosérií, vrátane kabín vodiča pre motorové vozidlá
- vybavenie všetkých typov motorových vozidiel, návesov a prívesov
- výrobu návesov a prívesov: cisternové vozidlá, ťahovacie návesy atď., obytné prívesy atď.
- výrobu kontajnerov na dopravu jedným alebo viacerými spôsobmi dopravy
- tuningovanie

Táto trieda vylučuje:

- výrobu návesov a prívesov špeciálne navrhnutých na použitie v poľnohospodárstve, pozri 28.30
- výrobu častí a príslušenstva karosérií pre motorové vozidlá, pozri 29.32
- výrobu vozidiel ťahaných zvieratami, pozri 30.99

29.3 Výroba dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá

29.31 Výroba elektrických a elektronických prístrojov pre motorové vozidlá

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu elektrického zariadenia motorových vozidiel, napr. generátory, alternátory, zapal'ovacie sviečky, zážihové elektroinštalčné potreby, systém elektrických dverí a okien, montáž generátorov do prístrojového panela, regulátor napätia atď.

Táto trieda vylučuje:

- výrobu batérií pre vozidlá, pozri 27.20
- výrobu osvetľovacieho zariadenia pre motorové vozidlá, pozri 27.40
- výrobu púmp/čerpadiel pre motorové vozidlá a motory, pozri 28.13

29.32 Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá

Táto trieda zahŕňa:

- výrobu rozličných častí a príslušenstva motorových vozidiel: brzdy, prevodovky, nápravy, cestné kolesá, tlmiče otrasov, chladiče, tlmiče hluku, výfuky, spojky, volanty, stĺpik riadenia a riadiaca skrinka
- výrobu častí a príslušenstva karosérií motorových vozidiel: bezpečnostné pásy, airbagy, dvere, nárazníky
- výrobu sedadiel do auta

Táto trieda vylučuje:

- výrobu pneumatík, pozri 22.11
- výrobu hadíc a pásov z gumy a ostatných výrobkov z gumy, pozri 22.19
- výrobu piestov, piestových krúžkov a karburátorov, pozri 28.11
- údržbu, opravu a úpravu motorových vozidiel, pozri 45.20

Postavenie automobilového priemyslu na Slovensku je významné nakoľko je hybnou silou celej slovenskej ekonomiky. Divízia 29 – Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov má 18,2% podiel podnikov na celkovom strojárstve. Tržby v automobilovom priemysle tvoria 70,1% všetkých tržieb v strojárstve (strojárstvo definujeme ako súčet divízií 25+28+29+30). Automobilový priemysel má 64% podiel vývozu na celkovom strojárstve. Počet zamestnancov v automobilovom priemysle predstavuje 43,8% z celkového strojárstva, čo je **48 255** pracovníkov. Prehľad ďalších základných ukazovateľov automobilového priemyslu zadaného podľa divízie 29 štatistickej klasifikácie ekonomických činností je v nasledujúcej tabuľke.

Divízia 25 –	Výroba kovových výrobkov a kovových konštrukcií
Divízia 28 –	Výroba strojov a zariadení
Divízia 29 –	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov
Divízia 30 –	Výroba ostatných dopravných prostriedkov

Tab. 40: Základné údaje o automobilovom priemysle (Zdroj ŠÚ SR)

Základné údaje podľa divízií	25	28	29	30	Strojárstvo spolu 2009	% podiel divízie 29 voči strojárstvu
Počet podnikov	221	191	96	20	528	18,2
Tržby (v mil.EUR)	1 894	1 831	9 612	380	13 717	70,1
Pridaná hodnota (v mil.EUR)	495	539	1 280	81	2 396	53,4
Vývoz (v mil.EUR)	1 895	2 554	8 625	406	13 480	64,0
Dovoz (v EUR)	1 612	2 795	5 010	273	9 691	51,7
Počet pracovníkov	28 131	30 019	48 255	3 650	110 055	43,8
Spotreba mat.,energ. a ost.neskl.dod. (v mil.EUR)	1 043	982	7 444	202	9 670	77,0
Mzdové náklady (v mil.EUR)	241	275	488	32	1 036	47,1
Výnosy (v mil.EUR)	2 041	2 040	11 402	406	15 889	71,8
Náklady (v mil.EUR)	1 983	2 037	11 356	380	15 756	72,1
Majetok (v mil.EUR)	1 501	1 984	6 024	178	9 686	62,2

Očakávaný vývoj slovenského strojárstva 2010

Strojárstvo SR v kríze nestratilo svoje základné konkurenčné výhody ako napr. dlhodobá tradícia a kvalita strojárského odvetvia, rozsah strojárskych aktivít, technicky orientované univerzity s dobrou tradíciou strojárstva, Slovensko je krajinou s rozvinutým automobilovým priemyslom, čo je súčasť strojárstva, Slovensko má rozvinutý dodávateľský reťazec automobilových a strojárskych firiem. Strojárstvo dáva nové možnosti pre výskum a vývoj, má dobré skúsenosti v implementácii nových sofistikovaných technológií, strojárstvo je jedným z najväčších zamestnávateľov. Slovensko patrí medzi krajiny, ktoré veľmi pružne a rýchlo implementujú nové svetové technológie do svojich závodov a prevádzok. Avšak strojárstvo bolo spolu s automobilovým priemyslom najviac postihnuté priemyselné odvetvie dopadmi globálnej finančnej a hospodárskej krízy. Priemysel musel zásadne reagovať na tieto dopady, nové výzvy a zmeny. Podniky začali uplatňovať opatrenia proti dopadom krízy ako napr.:

- Opatrenia pre diverzifikáciu výrobných programov a služieb osobitne pre skupiny produktov s vysokou pridanou hodnotou a pre znalostne intenzívne služby;
- Opatrenia pre optimalizáciu výrobných procesov, zvyšovanie kvality a inovačnej úrovne ako podmienok konkurencie schopnosti podnikov;
- Opatrenia na rýchlu implementáciu manažérskych nástrojov typu: krízový manažment, manažment rizík, štíhle štruktúry, kontinuálne zlepšovanie – Kaizen, prostredníctvom vzdelávacích akcií a poskytovania informácií;
- Vytváranie kooperatívnych sietí (klastre, inovačné centrá a pod.);
- Monitoring a preberanie „dobrej praxe“ z opatrení iných podnikov. Príkladom je preberanie systému flexi konta pracovného času, s ktorým začal Volkswagen;
- Redukcia počtu zamestnancov a režijných nákladov;
- Redukcia nepodstatných projektov;
- Použitie inovačných metód na zníženie nákladov na výroby;
- Overenie prípravy nových produktov pre roky 2010/11;
- Akcent na nové príležitosti a na tvorivé partnerstvo s inými organizáciami;
- Reorganizácia;
- Zameriavanie sa na inkrementálne inovácie, ktoré nevyžadujú vysoké investície;
- Riešenie problémov existujúcich produktov;
- Motivačný program pre nápady predložené od zamestnancov o tom, ako ušetriť peniaze v spoločnosti;
- Práca na projekte energetickej efektívnosti;
- Eliminovanie zbytočných programov;
- Zlepšenie efektivity a odstraňovanie vrstiev riadenia;
- Snaha o aktívnejšie využívanie štrukturálnych fondov EU

Strojárstvo SR v roku 2010 a v nasledujúcich rokoch musí reagovať na zmeny, ktoré priniesla hospodárska kríza a to najmä pri zohľadnení celosvetových trendov a nových výziev. Zmeny, ktoré si vyžadujú pozornosť aj v strojárskych odvetviach sa týkajú oblastí ako sú: klimatické zmeny, zmeny v štruktúrach dodávateľských reťazcov, zmeny týkajúce sa nových trhov, demografické zmeny, zmeny v súvislosti s rastúcou konkurenciou „emerging“ krajín Čína, Brazília, India, Rusko a ďalších juhoázijských krajín, nové požiadavky zákazníkov, skracujúce sa inovačné cykly, zavádzanie nových technológií, znižovanie nákladov apod.

Po utlmení krízy vznikne nová situácia v investovaní, odbyte a zostrení konkurencie. Je potrebné začať prípravu stratégií a nástrojov, aby boli k dispozícii v príslušnom čase. Cesta k zvýšeniu konkurencieschopnosti je založená na inováciách, pri paralelnom znižovaní nákladov a aplikácií šťihlych prístupov.

Hnacie sily inovácií, ktoré sa v súčasnosti objavujú pod vplyvom zmien podmienok podnikania sú:

- globalizácia a konkurencia z rastúcich nízko nákladových krajín (Čína, India a pod.),
- ľahší prístup k znalostiam a zrýchlenie komunikácie,
- vysoké technológie,
- zmeny požiadaviek zákazníkov,
- liberalizácia trhov,
- dlhodobé znižovanie nákladov na transport a komunikácie,
- rast významu a výkonov vedy a technológie,
- rastúca úloha služieb,
- zvyšovanie environmentálnych faktorov.

Expertízy odporúčajú postupy pre firmy ako identifikovať príležitosti na úpravu inovačných iniciatív v čase hospodárskej krízy:

- Štart nových scenárov a plánov. Predpoved' na dva až tri roky a vyhodnotiť pravdepodobné zmeny z finančnej krízy. To pomôže rozpoznať nové myšlienky a príležitosti.
- Zdvojnásobiť zameranie na potreby zákazníkov. Zákazníci vždy majú problémy a to aj pri poklese. Zákazníci svoje priority zmenili, a tým sa zmenili obchodné modely, aby vyhovovali ich potrebám. Prehodnotiť podnikanie od základov, počnúc zákazníkom a jeho potrebami.
- Posilniť postavenie produktov a služieb, ktoré využívajú inovácie. Zákazníci potrebujú uistenie, že ste najlepší možný dodávateľ na uspokojenie svojich potrieb.
- Prehodnotenie produkčného portfólia. Zbaviť sa niektorých rizikovejších, dlhodobých alebo príliš širokých programov a presunúť finančné prostriedky na podporu sľubných iniciatív s kratším časovým horizontom. Zamerať sa na projekty s najväčším potenciálom.
- Hľadať príležitosti, ako rýchlo skúšať nové inovačné nápady. Pokračovať vo výskume a vývoji, ale s nižšími nákladmi a nižším rizikom.
- Hľadať kreatívne spôsoby, ako rozšíriť svoje existujúce produkty. Zavedenie služieb s pridanou hodnotou pre výroby a poskytnúť zákazníkovi nové skúsenosti.
- Nový pohľad na dodávateľské vzťahy. Zvýšiť efektivitu spolupráce, logistiky a ďalších prvkov dodávateľského reťazca.

Vývoj strojárskoho odvetvia na Slovensku bude musieť neustále hľadať nové riešenia a modely ako odolávať hospodárskej kríze, ako byť konkurencieschopný. Strojárstvo sa v uplynulom roku dostalo do nelichotivej situácie a bolo výrazne postihnuté dopadmi hospodárskej krízy. Slovensko je silne proexportne orientovaná krajina a v mnohom závisí od odberateľov zo západných krajín. Odhadujeme, že situácia sa bude miernym tempom zlepšovať najmä ku koncu roka. Viditeľné oživenie by mohlo prísť v rokoch 2011 a 2012. Jedným z dôležitých prvkov oživenia strojárskoho odvetvia môžu byť nové typy investícií, ktoré by mali byť zamerané na výskum a vývoj. K oživeniu strojárskoho priemyslu na Slovensku by mohli prispieť aj niektoré rozvojové aktivity súčasných priemyselných zoskupení v podobe zväzov, združení, klastrov a ďalších najmä sieťových iniciatív a to formou využívania finančných zdrojov z Európskych programov, čo by mohlo napomôcť najmä pri sieťovaní a vytváraní nových obchodných kontaktov so zahraničím.

Záver

V štúdií EUROPEAN INDUSTRY IN A CHANGING WORLD UPDATED SECTORAL OVERVIEW 2009 sa uvádza, že strojárské odvetvie patrí medzi kľúčových hráčov vývoja ekonomiky EU. Strojárstvo je najväčším zamestnávateľom, pričom v roku 2007 bolo priamo v strojárstve zamestnaných cca. 3,25 mil. pracovníkov. Strojárstvo malo stabilný rast od roku 1990 až do roku 2007 a predstavovalo približne 9,78% hodnoty celkovej priemyselnej výroby v EU. Strojárstvo je považované za cyklické priemyselné odvetvie, ktoré v mnohom závisí od investičných cyklov a požiadaviek klientov, mnohí z nich sú práve vo výrobnjej sfére. V štúdií sa ďalej uvádza, že výdaje na výskum a vývoj v strojárstve sa do roku 2007 pohybovali vo výške 2% obratu v sektore, čo bolo relatívne nízke. V súčasnosti sa podmienky v strojárskom odvetví musia meniť aj v tejto oblasti. Výskum a vývoj sa stáva kľúčovým pre samotných zákazníkov, ale aj v konkurenčnom boji nielen s Japonskom a USA, ale aj s Čínou a Indiou a ďalšími krajinami najmä na ázijskom kontinente. Výskum a vývoj je preto potrebné racionalizovať a hľadať štíhle modely pre vývoj a nástup nových technológií a zavádzanie inovácií v strojárskych podnikoch.

Optimalizácia výskumu a vývoja sa integruje so znižovaním nákladov. Náklady na inovácie a nižšie náklady na výskum a vývoj budú mať dôležitú úlohu pri budúcom vývoji strojárskoho priemyslu. Zvyšujúca sa technologická komplexnosť, ktorá ovplyvňuje vývoj a výrobné náklady je jedným z dôvodov ďalšieho hľadania optimálnych a efektívnejších riešení úspornejšieho nakladania s finančnými zdrojmi v podnikoch. Riešenia znižovania nákladov sú:

- použitie nových materiálov, čo sa odrazí aj v nákladoch na výrobné procesy
- flexibilné výrobné koncepty, umožňujúce lepšie využívať montážne linky
- presun výskumu a vývoj globálnych firiem do krajín s lacnejšími inžinierskymi nákladmi
- modulový prístup redukuje náklady na výskum a vývoj na výrobnú jednotku, čo prinesie vyššiu variantnosť a skrátenie inovačných cyklov výrobkov,
- nižšie náklady na testovanie a skúšky je možné dosiahnuť špecializovanými službami

Niektoré nástroje zvyšovania inovačného potenciálu podnikoch:

- zvyšovanie kvalifikácie pracovnej sily – podpora celoživotného vzdelávania
- zachytenie trendov nových výziev vyplývajúcich z finančnej krízy
- rastúci vplyv na ekologické aspekty
- optimalizácia a racionalizácia výrobných procesov
- zvýšený dôraz na inovačné aktivity, inovačný manažment a rozvoj tvorivosti
- efektívnejšie využívanie zdrojov, znižovanie nákladov, odbúravanie prebytočností a zložitých výrobných, materiálových, logistických a informačných tokov v podnikoch
- zvýšenie komunikácie a spolupráce s vedeckými pracoviskami, osobitne s univerzitami
- efektívnejšie využívanie finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov

V situácii, keď sa spomalenie ekonomiky prejavilo vo všetkých priemyselných odvetviach a po celom svete sa znižovanie nákladov stáva prioritou viac ako kedykoľvek predtým je potrebné nájsť nové riešenia a použiť overené strategické postupy manažmentu nákladov v nových podmienkach. Strojárstvo tak postupne naberie nové kontúry najmä v súvislosti so zavádzaním štíhlych a optimálnych výrobných procesov, intenzívnejšieho záujmu o inovácie a možnosti pre vytváranie nových korporácií, spolupráce a budovanie sietí. Dúfame že krízové obdobie bude obdobím nielen prežitia, ale aj zdrojom nových myšlienok, inšpirácií, tvorby nových obchodných modelov a aj zdrojom nových obchodných príležitostí.

Použitá zdroje:

CSM Worldwide, Inc. *CSM Global Production Summary by Region & Country, March 2009*, www.csmauto.com

ECB Makroekonomické projekcie odborníkov ECB pre eurozónu, Marec 2010, Európska centrálna banka 2010, www.ecb.europa.eu

European Innovation Scoreboard 2009 – *EU 2010*, ISBN 978-92-79-14222-2

EUROPEAN INDUSTRY IN A CHANGING WORLD UPDATED SECTORAL OVERVIEW 2009

'High-technology' and 'knowledge based services' aggregations based on NACE Rev. 2 Aggregations of manufacturing based on NACE Rev. 2, January 2009

<http://www.nbs.sk/img/Documents/Publikacie/PREDIK/2010/PIQ-2010.pdf>, 9.5.2010

NACE Rev. 2 Statistical classification of economic activities in the European Community, ISSN 1977-0375, Eurostat, 2008

NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 656/2007 zo 14. júna 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 586/2001 o vykonaní nariadenia Rady (ES) č. 1165/98 o krátkodobej štatistike, pokiaľ ide o definíciu hlavných priemyselných zoskupení (MIG).

Publikácie a informácie zo Štatistického úradu SR – www.statistics.sk

SARIO *Výročná správa 2009*. Bratislava: SARIO, 2010

The Global Competitiveness report 2009-2010, 2009 World Economic Forum

Vyhláška č. 306/2007 Štatistického úradu Slovenskej republiky z 18. júna 2007, ktorou sa vydáva Štatistická klasifikácia ekonomických činností

Vysvetlivky NACE Rev.2, 21.10.2009

www.etrend.sk

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st12/st12539.en09.pdf>, 9.5.2010

Názov: Charakteristika vývoja strojárskoho priemyslu v roku 2009
Spracoval: Prof. Ing. Milan Kováč, DrSc. – Ing. Vladimír Švač, PhD.

Adresa: **Centrum inovácií a technického rozvoja – CITR**
záujmové združenie právnických osôb
Park Komenského 9
042 00 Košice

E-mail: Milan.Kovac@tuke.sk

Počet strán: 65

Rok vydania: 2010